

ÖNSÖZ

Çağımızın karmaşık kentleşme sorunlarına katılımcı mekanizmalarla çözüm arama, 21. Yüzyılın gündemini kentlilerle birlikte belirleme, sürdürülebilir gelişme kavramını yayma amacını güden Gündem 21, dünya gündemine getirdiği katılımcı yönetim yaklaşımı ile, aynı zamanda yerel demokratikleşme projesi konumu kazanmış bulunmaktadır.

Kenti kentlilerle birlikte yönetme, kentine sahip çıkmaya, kentin geleceğini planlama ve sorunların çözümünde aktif rol alma, kentlilik bilinci ve sorumluluğunu geliştirme gibi, çağımızın demokratik yönetim anlayışını yansıtan ilkelerin hayata geçirilmesi projesi olan Yerel Gündem 21'in Antalya uygulaması, yerel demokrasi adına sevindirici bir başarı grafiği ortaya koymuş bulunmaktadır.

Antalya Kent Konseyi'nin bugüne kadar yürüttüğü çalışmalar, ürettiği projelerin kent için önemli kazanımlar olması yanında, Konseyin Kentin demokratik platformu olarak ortaya koyduğu dinamizmle kamuoyunda kazandığı saygınlık ülkemizde yerel yönetimlerde demokratikleşme yanlısı siyaset, bilim çevreleri ve hepimiz için umut verici bir gelişme olarak görülmektedir.

Antalya Kent Konseyi Eylem Planı hazırlıkları çevresinde hazırlanan ön raporları kamuoyu tartışmasına sunarken, Kent Konseyi'ni kentin etkili demokratik platformu haline getiren, başta sivil toplum örgütlerimiz olmak üzere tüm katılımcılarına teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Av. Hasan SUBAŞI

Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı
Antalya Kent Konseyi Başkanı

21.yüzyıla girerken, sürdürülebilir kalkınma ilkeleri dikkate alınmaksızın oluşturulan sanayileşme politikaları ve kentlere olan göçün neden olduğu çevre tahribatı ekosistemleri tehdit eder boyutlara ulaşırken, bölgeler arası gelişmişlik farkları ve gelir dağılımının ortaya çıkardığı sosyal sorunlar; kentleri ciddi çevre ve yapılaşma sorunları yanında ekonomik ve sosyal sorunların da odağı durumuna getirmiş bulunmaktadır.

Çağımızda yaşanan kalkınma ve çevre sorunlarına çözüm arayışları kapsamında, Bileşmiş Milletler öncülüğünde yapılan dünya konferansları ekonomik kalkınma ile çevrenin korunması çabalarının birlikte yürütülmesini 'sürdürülebilir kalkınma' formülü ile ifade ederken, 21 yüzyıl gündeminin katılımcı bir anlayışla belirlenmesini; merkezi yönetim, yerel yönetim ve sivil toplum örgütlerinin bir araya gelerek ortaklaşa yönetim oluşturmasını çözüm olarak duyurmaktadır.

Özetlenen sorunlara yeni bir yaklaşımla, katılımcı modellerle küresel çözüm arayışları, 1972 Stocholm İnsan Çevresi ve 1992 Rio Kalkınma ve Çevre Konferansı ile dünya gündemine gelirken; Rio Deklarasyonu, ulusların kalkınma ve çevre koruma alanlarında politik yüklenimlerini ve yeni yaklaşımın ilkelerini vurgulayan evrensel belge olarak, tüm hükümetleri Yerel Gündem 21'i uygulamaya davet etmekteydi.

Rio Deklarasyonu ile ifadesini bulan küresel eylem planının yerel uygulaması olarak başlatılan Yerel Gündem 21 programı çerçevesinde kurulan Antalya Kent Konseyi, kentin geleceğinin sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde planlanması için çalışmalarını sürdürmekte, tüm kent aktörlerini bir araya getiren demokratik platform olma özelliği ile, ülkemiz yerel demokratikleşme çabaları için de örnek bir model oluşturma gibi önemli bir işlev yerine getirmektedir.

Eylül 1997'de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı desteğiyle başlatılan "Türkiye'de Yerel Gündem 21'lerin Teşviki ve Geliştirilmesi Projesi", IULA-EMME, Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Bölge Örgütü'nün koordinatörlüğünde yürülmekte; Kent milletvekilleri, il düzeyindeki merkez yönetim kuruluşları, Belediyeler, Akdeniz Üniversitesi, mahalle muhtarları, siyasi partiler, meslek odaları, sendikalar, dernek ve vakıflar Kent Konseyi 'ni oluşturmaktadır.

Kent Konseyi çerçevesinde, çalışma gurupları ve meclislerin katkıları, yapılan tartışmalar sonucu ortaya çıkan görüşlerin yer aldığı ön rapor, çok ortaklı işbirliği ortamının ürünü olarak, 'sürdürülebilir kalkınma' anlayışını Antalya'da benimsetme, Antalya'yı 21.yüzyıla hazırlayacak politikaları ve kentin öncelikli gündemlerini tartışma amacıyla yürütülen çalışmaların ilk aşamasını oluşturmaktadır.

Antalya Kent Konseyi'nin Yerel Gündem 21 Eylem Planı'nın hazırlık dokümanı olan ön raporlarda yer alan öncelikli gündem önerileri; Konsey çalışma gurupları, Kadın Meclisi, Emekliler Meclisi, Gençlik Meclisi ve mahalle toplantılarında Yerel Gündem 21 ilkeleri çerçevesinde sürekli tartışma ve katkılara açık olup, ortaya çıkan görüşlerle geliştirilecek, uygulanabilir somut projeler olarak hazırlanacak nihai Eylem Planı'nda yer alacaktır.

Yerel Gündem 21 Antalya Projesinin yürütülmesine çok önemli katkılarda bulunan UNDP, ICLEI, IULA-EMME, Dünya Yerel Yönetimler Birliği Doğu Akdeniz ve Orta Doğu Teşkilatı'na, rapora katkıda bulunan çalışma gurupları ve meclislerimize, bilgi sağlamada destek olan DİE Antalya Bölge Müdürlüğü'ne, Sekretarya arkadaşlarımıza, raporu hazırlayan Genel Sek. Yrd. Av.Nazım TURAL ve Uzman Sadık DOĞRU'ya Kent Konseyi adına teşekkür ederim.

Kent Konseyi Genel

Sekreteri
İÇİNDEKİLER

ÇİZELGELER

I. EKONOMİK YAPILANMA

A. GENEL DURUM

Antalya, ağırlıklı sektörler olarak tarım, turizmin ve ticaretin hakim olduğu, son yıllarda turizm sektörü ve iç göçün uyardığı inşaat sektörünün geliştiği bir ekonomik yapılanma göstermektedir. Tarım, turizm ve ticaret sektörünün kent ekonomisi içindeki payı Türkiye ortalaması üstünde olurken, sanayinin payı düşük kalmaktadır.

Kent ekonomisinin üstüne kurulduğu tarım ve turizm sektörleri, son yıllarda gözlenen göreceli gelişmeye karşın sektörler; coğrafi konum, altyapı-ulaşım, pazarlama gibi faktörler nedeniyle gelişim potansiyelini tam olarak kullanamamakta, yörede beklenen gelişme sağlanamamış bulunmaktadır.

Turizm ve tarım sektöründe yurtiçi ve yurtdışı pazarlara ulaşma, öncelikli sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Antalya, hammadde kaynaklarına, müşteriye, sermayeye ve nitelikli işgücüne uzakta bulunmaktadır. Tarım ve turizmde yurtiçi pazarımız Marmara'da, yurtdışı pazar da daha Kuzeyde, Batıda ve Avrupa'da bulunmaktadır.

Ülkemizde ticaret emtia-sermaye-insan trafiği Marmara'dan Ege'ye, Aydın-Denizli-Afyon hattından İç Anadolu'ya doğru seyretmekte, Güneye inmemektedir.

Antalya'dan son 15 yılda gelişen temel sektörler olan Tarım ve Turizm ile bölgenin tamamında istenen kalkınma gerçekleşmemiştir. Ayrıca turizmden elde edilen gelirlerin önemli bir bölümünün bölge dışına aktarıldığı anlaşılmaktadır.

Turizm ve tarımın kıyı bandında meydana getirdiği ekonomik canlanma iç bölgelere yayılamamış, yöre ekonomisinin günümüzde kazandığı yapılanma; bölge içinde gözlenen gelişmişlik farklarını gideremediği gibi ülke genelinde görülen ulusal gelirin dağılımındaki dengesizlik, yöremizde de kendini göstermektedir.

Bölgede, kıyı bandından 25 km içeride, gelişmemiş kapalı ekonomik yapı gözlenmektedir. Bu kesimlerde sanayinin geliştirilememesi, ayrıca suların azalması sebebiyle tarım gelirlerinin düşmesi, bunların ticaret yollarının üzerinde olmamasından dolayı; Elmalı-Korkuteli-Gündoğmuş eksenini ile, Gölhisar-Burdur-Isparta-Şarkikaraağaç ekseninde kalan ekonomi giderek küçülmekte ve kıyıya göç vermektedir.

Yörede dengeli bir kalkınmanın gerçekleşebilmesi, diğer bölgelerle rekabet edebilir düzeye ulaşılabilmesi, tatil turizmüne bağlı olmanın getirdiği risklerin enaz düzeye indirilmesine ve çok sektörlü bir yapılanmaya gidilmesini zorunlu kılmaktadır.

Antalya ekonomisinin gelişim alternatiflerinin ortaya konabilmesi, yer aldığı bölge içinde en yakın iller olan Burdur ve Isparta ile birlikte, bölgesel kalkınma yaklaşımı içinde ele alınmayı zorunlu kılmaktadır.

B. SEKTÖREL YAPILANMA

Antalya ekonomisinde sektörel yapılanmanın ortaya konulabilmesi amacıyla, öncelikle mevcut durum itibariyle sektörlerin Antalya ekonomisi içindeki yeri, Türkiye verileri ile karşılaştırılmalı olarak ele alınmakta, bölgesel gelişme perspektifi dikkate alınarak, sektörlerin gelişme trendleri, sektörler arası karşılıklı etkileşim ve lokomotif sektörler itibariyle ileriye yönelik sektörel yapılanmaya ilişkin ipuçları aranmaktadır.

Bu bağlamda, Antalya Kent Konseyi çalışma grupları raporları ile Antalya-Burdur-Isparta ekseninde önerilen Batı Akdeniz Bölgesel Gelişme Projesi hazırlık notları kapsamında ön görülen ileriye yönelik sektörel yapılanma yaklaşımları öncelikli gündem önerileri olarak sunulmuştur.

Mevcut durum itibariyle sektörel yapılanmayı değerlendirebilmek için bulunabilen en kapsamlı kriter, 1990 sayım yılına göre çalışan nüfusun sektörel dağılımına ilişkin verilerle sınırlı kalmaktadır. Çünkü 1997 sayım yılında, çalışan nüfusun sektörel dağılımına ilişkin veriler elde edilememiştir. Öte yandan, işyeri sayıları veya katma değere ilişkin Antalya ve Türkiye genelinde tüm sektörleri kapsayan verilerin elde edilememesi, bu kriterlere göre sektörel yapılanmanın ortaya konulmasını olanaksız hale getirmekte, yapılan değerlendirmelerin verileri olan sektörlerle sınırlandırılmasına neden olmaktadır. Bu durumda, ilgili çevrelerce yapılan sektörel yapılanmaya ilişkin değerlendirmeler, ya 1990 sayım yılına ait çalışan nüfus kriteri ile sınırlı kalmakta ya da somut bir kritere dayanmayan ileriye yönelik sektörel yapılanma yaklaşımlarını da içeren genel değerlendirme düzeyinde kalmaktadır.

Çalışan nüfus kriterine göre sektörel yapılanmayı ortaya koymak için, Çizelge B-1'de 1990 sayım yılına göre Türkiye ve Antalya'da çalışan nüfusun iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı

gösterilmiştir. Türkiye genelinde çalışan nüfusun yüzde 2,38'i Antalya'da olmasına karşılık, tarımda çalışanların yüzde 2,52'si, madencilikte çalışanların yüzde 0,44'ü, imalat sanayinde çalışanların yüzde 1,19'u, elektrik, su ve gaz işlerinde çalışanların yüzde 1,94'ü, inşaat işlerinde çalışanların yüzde 3,30'u, toptan ve perakende ticaret, lokanta ve otellerinde çalışanların yüzde 3,53'ü, ulaştırma, haberleşme ve depolama işlerinde çalışanların yüzde 2,35'i, mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve yardımcı iş hizmetlerinde çalışanların yüzde 2,28'i, toplumsal ve kişisel hizmetlerde çalışanların yüzde 1,94'ü Antalya'da olduğu belirlenmiştir. Bu durum, Türkiye geneline göre Antalya'da çalışan nüfusun payı dikkate alındığında; tarım, ticaret ve turizm ile inşaat sektörlerinde çalışanların görece olarak daha fazla olduğunu göstermektedir.

1990 SAYIM YILINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
NÜFUSUN İKTİSADİ FAALİYET KOLLARINA GÖRE DAĞILIMI

çizelge B-1

	Türkiye		Antalya	
	Sayısı	Yüzdesi	Sayısı	Yüzdesi
Toplam çalışan Nüfus	23.381.893	100,00	555.859	100,00
Tarım	12.547.796	53,66	316.658	56,97
Madencilik	130.823	0,56	572	0,10
İmalat Sanayi	2.781.717	11,90	33.099	5,95
Elektrik, Su ve Gaz	80.324	0,34	1.558	0,28
İnşaat	1.184.242	5,06	39.122	7,04
Top. ve Per.Tic.Lok. ve Oteller	1.854.306	7,93	65.405	11,77
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	775.427	3,32	18.217	3,28
Mali Kur.Sig.Taş.Mal. Ait işl.Yrd. iş Hizmetler	541.742	2,32	12.377	2,23
Toplumsal ve Kişisel Hizmetler	3.344.033	14,30	64.811	11,66
İyi Tanımlanmamış Faaliyetler	141.483	0,61	4.040	0,73

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Toplam çalışan nüfus içinde tarımda çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 53,66 iken, Antalya'da yüzde 56,97 ile daha fazladır. Madencilikte çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 0,56 iken Antalya'da yüzde 0,10 ile daha azdır. İmalat sanayinde çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 11,90 iken Antalya'da yüzde 5,95 ile daha azdır. Elektrik, su ve gaz işlerinde çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 0,34 iken Antalya'da yüzde 0,28 ile daha azdır. İnşaat işlerinde çalışanların oranı Türkiye genelinde

yüzde 5,06 iken Antalya'da yüzde 7,04 ile daha fazladır. Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve otellerde çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 7,93 iken Antalya'da yüzde 11,77 ile daha fazladır. Ulaştırma, haberleşme ve depolama işlerinde çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 3,32 iken Antalya'da yüzde 3,28 ile daha azdır. Toplumsal ve kişisel hizmetlerde çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 14,30 iken Antalya'da yüzde 11,66 ile daha azdır. Bu durum, Antalya'da tarım, ticaret ve turizm ile inşaat sektörlerinde çalışanların görece olarak daha fazla olduğunu doğrulamaktadır. Türkiye geneline göre Antalya'da görece olarak daha fazla istihdam sağlayan tarım, ticaret ve turizm ile inşaat sektörlerinde çalışanların oranı Türkiye genelinde yüzde 66,65 olmasına karşılık, Antalya'da yüzde 75,78 ile daha fazla paya sahip olduğu görülmektedir.

Sektörlerin gelişme trendleri itibarıyla, tarımın ileriye yönelik sektörel yapılanma içindeki payı diğer sektörlerin aksine giderek azalmaktadır. Gelişmiş ülkelerde tarımın toplam istihdam içindeki payının yüzde 5 civarında olması, gelişmekte olan ülkelerde tarımda geleneksel üretim yerini teknolojiye dayalı üretime bıraktıkça tarımın istihdamdaki payının giderek azalacağını göstermektedir. Bu genel eğilime karşın, Türkiye geneline göre Antalya'da örtülü tarım, süs bitkileri, tohumculuk alanında sağlanan gelişmeler, büyük kapasiteli yeni toptancı halinin faaliyete geçmesi, yaş meyve ve sebze paketleme tesisleri ve soğuk hava depolarında artış ile iç ve dış pazarın genişlemesi, Antalya'da tarımın bu bağlamda görece olarak önemini koruduğunu göstermektedir. Ancak, Çukurovanın yanısıra, özellikle GAP projesinin yaşama geçirilmesi ile birlikte özellikle pamuk gibi endüstriyel bitkiler başta olmak üzere ürün çeşitliliği açısından Antalya rekabet üstünlüğünü giderek kaybetme durumundadır.

Sektörler arası karşılıklı etkileşim açısından Antalya'da tarıma dayalı sanayinin gelişmesi; gözde sektörler olan turizm ve ticaretin işlenmiş tarım ürünleri talebiyle tarımsal üretime olan talebi de artıracak dikkate alınırsa; bir lokomotif sektör olarak tarıma dayalı sanayinin ileriye yönelik sektörel yapılanmada payının giderek artacağı söylenebilir.

Tarım İl Müdürlüğü verilerine göre 1997 yılı sonu itibarıyla Antalya'da tarıma dayalı sanayi kuruluşları kapsamında; 4 tane un (202 tane ekmek), 13 tane yağ, 77 tane süt ve süt ürünleri, 4 tane yem, 17 çırçır, 2 iplik ve 54 tane diğer gıda maddeleri (şekerli mamüller, meyve suyu, meyve özlü toz içecekler, konserve, turşu, sirke, tarhana, ekmek katkı maddesi, salata sosu, harnup öğütme) olmak üzere toplam 373 fabrika olduğu tespit edilmiştir. Yaş meyve sebze kapsamında toplam 71.915 ton/yıl kapasiteli 51

tane soğuk hava deposu ve 43 tane paketleme tesisi bulunmaktadır. Süs bitkileri kapsamında toplam 318.600.000 dal/yıl kapasiteli 40 soğuk hava deposu ve paketleme tesisi bulunmaktadır.

Turizm sektörünün gelişme trendi itibariyle, sabit yatırım olarak yeni turistik tesislerin yapılması açısından özellikle kıyı şeridinin doygunluğa ulaşmasına karşılık, iç kısımlarda öncelikle doğa ve yayla turizmi başta olmak üzere kıyı şeridindeki turistik tesislerle bağlantılı günü birlik tesis yatırımları bile ihmal edilmektedir.

Mevcut durum itibariyle Antalya'da turizm sektörünün kıyı şeridine sıkışarak iç kısımlardan izole olduğu, hatta turistik ürünler pazarında bile büyük mağazaların başta il merkezi olmak üzere kent esnafının yeterince pay almasını engellediği görülmektedir. Asıl önemlisi Antalya'da turizm sektöründen en büyük payı alan işletmelerin çoğunun şirket merkezlerinin Antalya dışında olması; hem belediyelerin turizmin külfetine katlanmalarına karşılık vergilerden yeterince pay alamamasını, hem de bu işletmelerden sağlanan sermaye birikiminin Antalya'ya öncelikle ihmal edilen iç kısımlara dengeli bölgesel gelişmenin gereği olarak farklı sektörlerle yatırım olarak geri dönmesini engelleyici bir unsur oluşturmuştur.

Bu bağlamda geçmiş dönem itibariyle, turistik tesislerin hem yatırım dönemi ihtiyaçları hem de işletme dönemi ihtiyaçları kapsamında (tarım ürünleri ve ticaretle dağıtım firmalarının gelişimine kısmen katkıda bulunmuş olmakla birlikte) turizmle ilgili sektörler arası karşılıklı etkileşim yerel düzeyde yeterince sağlanamamıştır.

Diğer taraftan, genel olarak pazarlamanın önemi giderek artması bir yana, özellikle turizmin iç ve dış olaylardan çok çabuk etkilenen hassas bir sektör olması, pazarlama ve tanıtım etkinliklerinin turizm sektörü açısından önemini daha fazla arttırmaktadır. Bu durum, etkin ve yaygın bir tanıtım için turizm sektörünü diğer sektörlerle işbirliği yapmaya zorlamaktadır. Böylelikle, meslek örgütlerinin öncülüğünde oluşturulan tanıtım amaçlı şirket ve vakıflar aracılığı ile sağlanan işbirliğine dayalı girişimciliğin, bölgesel düzeyde sektörler arası karşılıklı etkileşim yapacağı katkılarla, tanıtım hizmetleri ve fuar turizminin, ileriye yönelik sektörel yapılanmada önemli sektör haline gelebileceği söylenebilir.

Tanıtım hizmetleri ve fuar turizminin, turizm sektörü ile sınırlı kalmayıp, sektörler arası karşılık etkileşim sonucu diğer

sektörlerin gelişmesine katkıda bulunması, en fazla ticaret sektörünün pazar payını artıracığı söylenebilir.

Türkiye geneline ilişkin gözlemler; Antalya'da tarımın daha fazla, imalat sanayinin daha az gelişmesi, aynı zamanda Antalya'da ticaret sektörünün tarım ürünlerini kendi yöresinden temin etme oranının daha yüksek, sanayi ürünlerini kendi yöresinden temin etme oranı ise daha düşük olduğunu göstermektedir.

Türkiye geneline göre Antalya'da ticaret sektörünün görece olarak daha fazla gelişmesinde, iç göçten kaynaklanan hızlı nüfus artışı ile oluşan talep artışının yanısıra, turistik tesislerin oluşturduğu ek talebin de kısmen etkili olduğu söylenebilir.

Gelişen ticaret hacmi, tarım ürünlerinde Toptancı Hali'nden yöreye yapılan satışları artırırken, gıda, temizlik ve diğer ihtiyaç maddeleri başta olmak üzere sanayi ürünleri toptan ticaretinin gelişmesi Toptan Ticaret Sitesi'nin kurulmasına gerekli potansiyali sağlamıştır. Toptan ticaret yapan şirketlerin büyük çoğunluğunun merkezi Antalya'da olmasına karşılık, perakende satış yapan büyük mağazaların şirket merkezleri Antalya dışında olanlar görece olarak daha fazladır.

Son yıllarda perakende satış yapan büyük mağazaların giderek çoğalması; bakkallar ve turistlere yönelik satış yapan esnaf başta olmak üzere küçük işletmelerin rekabet güçleri ve Pazar paylarının giderek azalmasına yol açmaktadır.

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye genelinde gerçekleştirilen ihracatın yüzde 0,54'ünün, ithalatın ise yüzde 0,23'ünün Antalya gümrüklerinden yapıldığı dikkate alınırsa, toplam dış ticaret hacmi içinde Antalya'nın payının diğer ekonomik verilerle karşılaştırıldığında çok düşük olduğu söylenebilir.

Öte yandan, meyve, sebze ve diğer bitkiler ihracatı oranı Türkiye genelinde yüzde 7,04 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 39,28 ile daha fazladır. Antalya hinderlandında sanayinin gelişmemesi ve Konya başta olmak üzere İç Anadolu bağlantılarının yeterince sağlanamaması gibi Antalya Limanı'nın düşük kapasite çalışmasına neden olan faktörler, dış ticaretin ve Serbest Bölge'nin gelişmesini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Turizmdeki gelişmeye paralel olarak artan iç göçle birlikte düzensiz olarak büyüyen inşaat sektöründe, turizmdeki yanlış yapılanma sonucu turizm gelirlerinin iç kesimlere ve diğer sektörlerle yeterince yansımaması, gelir dağılımındaki bozukluğun

giderek artması, düzenli ve ucuz arsa üretiminin sağlanamayışı gibi nedenlerle son yıllarda konut satışında durgunluk ile karşı karşıya gelinmiştir. Alt gelir guruplarında konut sorunu devam etmesine rağmen, konut satışında durgunluğun ortaya çıkması, uzun dönemli yapısal çözümler gerektirdiği için, ileriye yönelik sektörel yapılanmada inşaat sektörünün gelişme trendinde yavaşlama olacağı söylenebilir.

Çalışan nüfus kriteri, sektörlerin (insanların geçim kaynakları olarak) ekonomi içindeki yerlerini gösteren sınırlı bir araç olmakla birlikte; Antalya'da kıyı şeridinde turizmin gelişmesine paralel olarak bölgesel gelişmeye yönelik dengeli bir sektörel yapılanmanın önemli bir unsuru olarak imalat sanayinin iç kısımlarda ihmal edildiğini göstermektedir.

1989 yılında Alman Kalkınma Enstitüsü tarafından yapılan bir araştırma; 4-5 yıldızlı turistik tesisler başta olmak üzere turizmin yatırım dönemi ihtiyaçlarının yanı sıra yenileme ve bakım onarım aşamasında da küçük işletmeler başta olmak üzere yöre imalatçıların çok sınırlı bir pay aldığını ortaya koymaktadır. Yöredeki küçük sanayi sitelerinde oto tamir-bakım ve yedek parça satışı yapan işyerlerinin en büyük kesimi oluşturması, bunu sırası ile marangoz, soğuk demirci, mobilyacıların izlemesi, Organize Sanayi Bölgesi'nin ise 1986 yılında Bölge Müdürlüğü faaliyete geçmesine rağmen 1999 yılına kadar I. Kısım parsellerinin bile yüzde 89'u tahsis edilebilmiş olup, tahsis yapılan 78 firmadan 50'sinin işletmeye geçmiş olması, Antalya'da imalat sanayinin, gelişme trendinin çok sınırlı kaldığını ortaya koymaktadır.

Mevcut durum itibarıyla yöredeki sektörler arası karşılıklı etkileşimde imalat sanayinin payının artırılması, tarıma dayalı sanayi ve turizmin talep ettiği ürünlere yönelik çeşitliliğinin sağlanması, iç ticaret ve ihracatta işlenmiş tarım ürünleri ve diğer sanayi ürünlerinin payının artırılması, Pazar bağlantılarının geliştirilmesi için limanın çalışma kapasitesinin artırılması başta olmak üzere ulaştırma sisteminin geliştirilmesi gibi işlevleri dikkate alındığında ileriye yönelik sektörel yapılanmada tarıma dayalı sanayi ve turizmin talep ettiği ürünlere yönelik sanayi başta olmak üzere sanayinin, bölgesel gelişme için Antalya'nın ihmal edilen iç kısımları ve Burdur-Isparta ekseninde lokomotif bir sektör olabileceği söylenebilir.

Ulaştırma ve haberleşme işlerinde çalışanların oranı, Türkiye geneline göre Antalya'da daha az olması, ulaştırma sektörünün Antalya'da görece olarak daha fazla ihmal edildiğinin bir göstergesi sayılabilir. Ancak, asıl önemlisi Antalya'da iç ve dış ulaştırma sistemlerinin görece olarak daha az gelişmiş olması, yöredeki

sektörlerin iç ve dış Pazar bağlantılarının ve dolayısıyla sektörler arası karşılıklı etkileşimin artırılmasını engelleyen en önemli faktör haline getirdiği söylenebilir. Antalya il merkezinde işyerlerinin Kalekapısı çevresinde tek merkezli olarak yoğunlaşması, Kemer-Kepez-Organize Sanayi-Isparta yolu çevre bağlantılarının sağlanamaması, Antalya-Alanya sahil yolunun tamamlanamaması, Antalya-İstanbul karayolunun yetersiz olması, deniz yolu ile yöresel, yurtiçi ve yurtdışı bağlantılarının geliştirilememesi, Antalya demiryolu bağlantısının olmayışı, Gazipaşa ve Kaş havaalanlarının hizmete açılmaması; trafik sorunları bir yana, bölgesel potansiyellerin daha iyi değerlendirilmesini ve çok sektörlü dengeli bir ekonomik yapılanmanın sağlanmasını güçleştirmektedir.

Antalya'da sektörler itibariyle yapılanma, Türkiye ekonomisindeki yeri karşılaştırmalı olarak aşağıda kısaca sunulmuştur.

C. TARIM

1. Sektörünün Temel Sorunları

Tarım sektörü, izlenen ekonomik politikalara bağlı olarak sıkıntılar yaşamakta, girdi fiyatlarında gözlenen artışlar sektörü her geçen yıl sıkıntıya itmektedir.

Yöre tarımı yurtiçinde GAP'ın, yurtdışında ise İspanya ve Magrip ülkelerinin rekabeti ile karşı karşıya bulunmaktadır.

Tarım sektörünün Yurtiçi müşterisi ağırlıklı olarak Marmara Bölgesi ve Ankara'da; Yurtdışı müşterisi Rusya ile Orta ve Batı Avrupa'da bulunmaktadır.

Tarım sektörünün gelişimi için de, teknolojiye dayalı tarımın ve kontrolün geliştirilmesi, pazarlara ulaşımın kolaylaştırılması gerekmektedir.

Antalya ili içinde tarım topraklarının hızla azaldığı gözlenmektedir. Güzeloba ve Kircami bir zamanlar Antalya'nın önemli tarımsal üretim merkezleri olarak bilinirken, bu mahallelerdeki bahçeler ve seralar yerlerini çok katlı beton yığınlarına terk etmektedir. Kesme çiçekçiliğin ve sebzeciliğin yoğun olduğu Koyunlar Köyü ve çevresi halkın çoğunluğunun istememesine karşın, yapılaşma baskısı altındadır.

Antalya'da Muratpaşa Vakfı olarak bilinen binlerce hektarlık alandan günümüze sadece 3800 hektarlık Vakıf Çiftliği kalmıştır. Yeni yerleşime açılması planlanan beş yeni yerin: Çakırlar,

Çalkaya, Varsak, Yeşilbayır ve Aksu adlarının söz konusu amaç için gündeme gelmesi dahi üzücüdür. Sayılan beş yer içerisinde sadece Yeşilbayır yeni yerleşime kısmen uygundur. Diğer dört yerleşim alanının ciddi bir biçimde yeniden gözden geçirilmesi gerekir.

Diğer yandan, Antalya sahil kesimindeki tarım toprakları verimlilik açısından örneği dünyada çok azdır. Antalya çevresinde hemen hemen her yerden sondajla taze su çıkarmak mümkündür. Su sorunu söz konusu değildir. İklim de tarıma son derece müsaittir. O halde, tarım topraklarının kaybolması radikal tedbirlerle önlenmesi gerekmektedir. Yaklaşık 400.000 hektar tarım toprağı bulunan Antalya ilinin tarım toprağı varlığının önemli bir kısmı Elmalı (174.000 Ha.) ve Korkuteli (101.000 Ha.)'nde bulunmaktadır. Antalya ve Alanya gibi yerleşim merkezlerinin yakın çevrelerindeki tarım topraklarının da elden çıktığı düşünülürse geriye kalan birinci sınıf tarım topraklarının miktarı önemli derecede azalmış ve korunmaya muhtaçtır.

2. Tarım Arazisinin Kullanım Alanı ve Bitkisel Üretim

Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Antalya İl Müdürlüğü verilerine göre, 1997 yılı itibariyle Antalya'da yüzde 86,21 ekili-dikili alan ve yüzde 13,79'u nadas alanı olmak üzere toplam 4.247.220 Dekar Tarım arazisi yer almaktadır. Toplam tarım arazisi içinde yüzde 50,02 ile hububat ürünleri alanları en büyük paya sahip olup, ikinci sırayı yüzde 11,56 ile meyvelik, üçüncü sırayı yüzde 7,98 ile endüstri bitkileri, dördüncü sırayı yüzde 7,79 ile sebze, beşinci sırayı yüzde 6,19 ile baklagil, altıncı sırayı yüzde 1,10 ile yem bitkileri, yedinci sırayı yüzde 1,01 ile yumru bitkiler, sekizinci sırayı yüzde 0,50 ile bağ ve dokuzuncu sırayı yüzde 0,06 ile süs bitkileri alanları oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, 1996-1997 dönemi itibariyle örtüaltı alanlar; yüzde 50,57'si plastik sera, yüzde 29,51'i cam sera, yüzde 19,92'si alçak plastik tünel olmak üzere 107.224 dekara erişmiştir. Örtülü alanların yüzde 27'lik bölümünde, yılda iki defa ekim yapılmaktadır.

DİE verilerine göre, 1996 yılında Türkiye'de Antalya'da bitkisel üretimin miktar ve pazarlananın değerine göre dağılımı Çizelge C-1'de gösterilmiştir. Bitkisel üretimde Antalya'nın Türkiye içinde payı miktar olarak yüzde 3,57 olmasına karşılık, pazarlananın değeri olarak yüzde 4,51 olmuştur.

Tarla ürünlerinde Antalya'nın payı miktar olarak yüzde 1,28 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 1,67 olmuştur. Sebze

üretiminde Antalya'nın payı miktar olarak yüzde 8,66 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 9,46 olmuştur. Meyve üretiminde Antalya'nın payı miktar olarak yüzde 5,50 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 4,80 olmuştur. Bu durum Antalya'da nüfus payından daha fazla bitkisel üretim gerçekleştirildiğini, Türkiye geneline göre Antalya'da tarla ürünleri ve sebzelerin pazarda daha fazla, meyvelerin ise daha az değerlendirildiğini göstermektedir.

1996 YILINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
BİTKİSEL ÜRETİMİN MİKTAR VE PAZARLANANIN DEĞERİNE GÖRE DAĞILIMI
Çizelge C-1

	Türkiye		Antalya		Antalya'nın Türkiye içinde payı	
	Miktar %	Pazarlananı n Değer %	Miktar %	Pazarlananı n Değer %	Miktar %	Pazarlananı n Değer %
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	3,57	4,51
Tarla Ürünleri	62,66	45,69	22,41	16,94	1,27	1,67
Tahıllar	32,78	19,28	13,47	6,21	1,47	1,45
Baklagiller	2,05	3,59	0,58	0,93	1,00	1,17
Endüstriyel Bitki.	17,50	15,39	3,74	7,37	0,76	2,16
Yağlı Tohumlar	2,43	2,34	1,88	0,86	2,77	1,65
Yumru Bitkiler	7,90	5,10	2,74	1,57	1,24	1,39
Sebzeler	22,67	24,44	54,99	51,27	8,66	9,46
Yapr.Yen.Seb.	1,69	1,43	0,43	0,38	0,91	1,20
Baklagil Seb.	0,68	1,17	1,20	1,78	6,31	6,86
Meyv.Yen.Seb.	19,43	20,95	53,20	48,94	9,77	10,53
Soğ.Yum.Kök	0,78	0,76	0,14	0,13	0,63	0,78
S.						
Diğer Sebzeler	0,09	0,13	0,02	0,03	0,91	1,01
Meyveler	14,66	29,86	22,60	31,79	5,50	4,80
Yumuşak	3,05	3,72	8,70	9,68	10,19	11,74
Çekir.						
Taş Çekirdekli.	3,28	9,19	1,66	3,55	1,80	1,74
Turunçgiller	2,04	3,32	10,23	12,39	17,89	16,79
Üzümsü Meyv.	4,80	7,49	1,82	5,48	1,35	3,30
Diğer Meyveler	1,49	6,14	0,19	0,70	0,46	0,51

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Tarla ürünlerinin yıllık üretim miktarına göre Antalya'nın Türkiye içindeki payları karşılaştırıldığında; birinci sırada yüzde 2,77 ile yağlı tohumların, ikinci sırada yüzde 1,47 ile tahılların, üçüncü sırada yüzde 1,24 ile yumru bitkilerin, dördüncü sırada yüzde 1,00 ile baklagillerin, beşinci sırada yüzde 0,76 ile endüstriyel bitkilerin yer aldığı saptanmıştır. Oysa, bu karşılaştırma pazarlananın değerlerine göre yapıldığında, birinci sırada yüzde 2,16 ile endüstriyel bitkiler, ikinci sırada yüzde 1,65 ile yağlı tohumlar, üçüncü sırada yüzde 1,45 ile tahıllar, dördüncü sırada yüzde 1,39 ile yumru bitkiler, beşinci sırada yüzde 1,17 ile baklagillerin yer aldığı belirlenmiştir.

Bu durum; Antalya'da nüfus payına göre daha fazla üretim payına sahip tarla ürünlerinin sadece yağlı tohumlar ile sınırlı kaldığını, öte yandan miktar payına göre pazarlananın değer payı daha fazla olan tarla ürünlerinin ise baklagiller, endüstriyel bitkiler ve yumru bitkiler olduğunu göstermektedir.

Sebzelerin yıllık üretim miktarına göre Antalya'nın Türkiye içinde payları karşılaştırıldığında; birinci sırayı yüzde 9,77 ile meyvesi yenen sebzelerin, ikinci sırada yüzde 6,31 ile baklagil sebzelerin, üçüncü sırada yüzde 0,91 ile yaprağı yenen sebzeler, dördüncü sırada yüzde 0,63 ile soğansı, yumru ve kök sebzelerin yer aldığı saptanmıştır. Bu karşılaştırma pazarlananın değerlerine göre yapıldığında oranların değiştiği ancak sıralamanın değişmediği; birinci sırada yüzde 10,53 ile meyvesi yenen sebzelerin, ikinci sırada yüzde 6,86 ile baklagil sebzelerin, üçüncü sırada yüzde 1,20 ile baklagil sebzelerin, dördüncü sırada yüzde sırada da yüzde 0,78 ile soğansı ve yumru ve kök sebzelerin yer aldığı belirlenmiştir.

Bu durum; Antalya'da nüfus payından daha fazla üretim payına sahip sebzelerin; meyvesi yenen sebzeler ve baklagil sebzeler sınırlı kaldığını, öte yandan miktar payına göre tüm sebze çeşitlerinde pazarlananın değerinin daha fazla paya sahip olduğunu göstermektedir.

Meyvelerin yıllık üretim miktarına göre Antalya'nın Türkiye içinde payları karşılaştırıldığında; birinci sırada yüzde 17,89 ile turunçgillerin, ikinci sırada yüzde 10,19 ile yumuşak çekirdekliilerin, üçüncü sırada yüzde 1,80 ile taş çekirdekliilerin, dördüncü sırada yüzde 1,35 ile üzüksü meyvelerin yer aldığı saptanmıştır. Bu karşılaştırma pazarlananın değerlerine göre yapıldığında; birinci sırada yüzde 16,79 ile turunçgillerin, ikinci sırada yüzde 11,74 ile yumuşak çekirdekliilerin, üçüncü sırada yüzde 3,30 ile üzüksü meyveler ve dördüncü sırada yüzde 1,74 ile taş çekirdekliilerin yer aldığı belirlenmiştir.

Bu durum; Antalya'da nüfus payından daha fazla üretim payına sahip meyvelerin; turunçgiller ve yumuşak çekirdekliiler ile sınırlı kaldığını, öte yandan miktar payına göre pazarlananın değeri daha fazla paya sahip olan meyvelerin ise yumuşak çekirdekliiler ve üzüksü meyveler olduğunu göstermektedir.

Bitkisel üretim kapsamında tarla ürünlerinin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 62,66 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 45,69 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 22,41 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 16,94 olmuştur. Sebzelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak 22,67

iken pazarlananın değeri olarak yüzde 24,44 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 54,99 pazarlananın değeri olarak yüzde 51,27 olmuştur. Meyvelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 14,66 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 29,86 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 22,60 iken pazarlananın değeri olarak yüzde 31,79 olmuştur.

Bu durum; bitkisel üretim kapsamında tarla ürünlerinin Türkiye genelinde hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak birinci sırada olmasına karşılık, Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olduğunu, sebzelerin Türkiye genelinde miktar olarak ikinci sırada iken pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olmasına karşılık, Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, miktar payına göre pazarlananın değer payının; tarla ürünlerinde hem Türkiye genelinde daha yüksek iken Antalya'da daha düşük olduğu, meyvelerde ise hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha yüksek olduğu görölmektedir.

Tarla ürünleri kapsamında bitkisel üretim içinde tahılların oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 32,78 iken pazarlananın değeri yüzde 19,28 olmasına karşılık Antalya'da miktar olarak yüzde 13,47 iken pazarlananın değeri yüzde 6,21 olmuştur. Baklagillerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 2,05 iken pazarlananın değeri yüzde 3,59 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 0,58 iken pazarlananın değeri yüzde 0,93 olmuştur. Endüstriyel bitkiler oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 17,50 iken pazarlananın değeri yüzde 15,39 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 3,74 iken pazarlananın değeri yüzde 7,37 olmuştur. Yağlı tohumlar oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 2,43 iken pazarlananın değeri yüzde 2,34 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 1,88 iken pazarlananın değeri yüzde 0,86 olmuştur. Yumru bitkilerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 7,90 iken pazarlananın değeri 5,10 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 2,74 iken pazarlananın değeri yüzde 1,57 olmuştur.

Bu durum; tarla ürünleri kapsamında tahılların Türkiye genelinde hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak birinci sırada olmasına karşılık Antalya'da miktar olarak birinci sırada iken pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olduğunu, endüstriyel bitkilerin Türkiye genelinde hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olmasına karşılık Antalya'da miktar olarak ikinci sırada iken pazarlananın değeri olarak birinci sırada olduğunu, yumru bitkilerin Türkiye genelinde ve Antalya'da hem

miktar hem de pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olduğunu, yağlı tohumların Türkiye genelinde ve Antalya'da miktar olarak dördüncü iken pazarlananın değeri olarak beşinci sırada olduğunu, baklagillerin ise Türkiye genelinde ve Antalya'da miktar olarak beşinci sırada iken pazarlananın değeri olarak dördüncü sırada olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, miktar payına göre pazarlananın değer payının; tahıllar, yağlı tohumlar ve yumru bitkilerde hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha düşük olduğu, endüstriyel bitkilerde Türkiye genelinde daha düşük iken Antalya'da daha yüksek olduğu, baklagillerde ise hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha fazla olduğu görülmektedir.

Sebzeler kapsamında bitkisel üretim içinde meyvesi yenen sebzelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 19,43 iken pazarlananın değeri yüzde 20,95 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 53,20 iken pazarlananın değeri yüzde 48,94 olmuştur. Yaprığı yenen sebzelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 1,69 iken pazarlananın değeri yüzde 1,43 olmasına karşılık Antalya'da miktar olarak yüzde 0,43 iken pazarlananın değeri yüzde 0,38 olmuştur. Soğansı, yumru ve kök sebzelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 0,78 iken pazarlananın değeri yüzde 0,76 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 0,14 iken pazarlananın değeri 0,13 olmuştur. Baklagil sebzelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 0,68 iken pazarlananın değeri yüzde 1,17 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 1,20 iken pazarlananın değeri yüzde 1.78 olmuştur.

Bu durum; sebzeler kapsamında meyvesi yenen sebzelerin Türkiye genelinde ve Antalya'da hem miktar olarak hem de pazarlananın değeri olarak birinci sırada olduğunu, yaprığı yenen sebzelerin Türkiye genelinde hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olmasına karşılık Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olduğunu, soğansı, yumru ve kök sebzelerin Türkiye genelinde miktar olarak üçüncü iken pazarlananın değeri olarak dördüncü sırada olmasına karşılık, Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak dördüncü sırada olduğunu, baklagil sebzelerin ise Türkiye genelinde miktar olarak dördüncü iken pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olmasına karşılık, Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, miktar payına göre pazarlananın değer payının; yaprığı yenen sebzeler ve soğansı, yumru ve kök sebzelerde

hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha düşük olduğu, baklagil sebzelerde hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha yüksek olduğu, meyvesi yenen sebzelerde Türkiye genelinde daha yüksek iken Antalya'da daha düşük olduğu görülmektedir.

Meyveler kapsamında bitkisel üretim içinde üzümsü meyvelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 4,80 iken pazarlananın değeri yüzde 7,49 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 1,82 iken pazarlananın değeri yüzde 5,48 olmuştur. Taş çekirdekli olanların oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 3,28 iken pazarlananın değeri yüzde 9,19 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 1,66 iken pazarlananın değeri yüzde 3,55 olmuştur. Yumuşak çekirdekli olanların oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 3,05 iken pazarlananın değeri yüzde 3,72 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 10,23 iken pazarlananın değeri yüzde 12,39 olmuştur.

Bu durum, meyveler kapsamında üzümsü meyvelerin Türkiye genelinde miktar olarak birinci iken pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olmasına karşılık Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olduğunu, taş çekirdekli olanların Türkiye genelinde miktar olarak ikinci iken pazarlananın değeri olarak birinci sırada olmasına karşılık Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, miktar payına göre pazarlananın değer payının; yaprağı yenen sebzeler ve soğansı, yumru ve kök sebzelerde hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha düşük olduğu, baklagil sebzelerde hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da daha yüksek olduğu, meyvesi yenen sebzelerde Türkiye genelinde daha yüksek iken Antalya'da daha düşük olduğu görülmektedir.

Meyveler kapsamında bitkisel üretim içinde üzümsü meyvelerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 4,80 iken pazarlananın değeri yüzde 7,49 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 1,82 iken pazarlananın değeri yüzde 5,48 olmuştur. Taş çekirdekli olanların oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 3,28 iken pazarlananın değeri yüzde 9,19 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 1,66 iken pazarlananın değeri yüzde 3,55 olmuştur. Yumuşak çekirdekli olanların oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 3,05 iken pazarlananın değeri yüzde 3,72 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 8,70 iken pazarlananın değeri yüzde 9,68 olmuştur. Turunçgillerin oranı Türkiye genelinde miktar olarak yüzde 2,04 iken

pazarlananın değeri yüzde 3,32 olmasına karşılık, Antalya'da miktar olarak yüzde 10,23 iken pazarlananın değeri yüzde 12,39 olmuştur.

Bu durum, meyveler kapsamında üzümsü meyvelerin Türkiye genelinde miktar olarak birinci iken pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olmasına karşılık Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olduğunu, taş çekirdeklilerin Türkiye genelinde miktar olarak ikinci iken pazarlananın değeri olarak birinci sırada olmasına karşılık Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak dördüncü sırada olduğunu, yumuşak çekirdeklilerin Türkiye genelinde hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak üçüncü sırada olmasına karşılık, Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak ikinci sırada olduğunu, turunçgiller ise Türkiye genelinde hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak dördüncü sırada olmasına karşılık, Antalya'da hem miktar hem de pazarlananın değeri olarak birinci sırada olduğunu göstermektedir. Miktar payına göre pazarlananın değer payının tüm meyvelerde hem Türkiye hem de Antalya'da daha yüksek olduğu görölmektedir.

Öte yandan, ihracata yönelik süs bitkileri üretiminde Antalya'da önemli gelişme sağlanmış olup; 1997 yılı itibariyle örtüaltı süs bitkileri üretimi 2131 dekarı kesme çiçek, 70 dekarı iç-dış mekan bitkileri olmak üzere 2201 dekara, açık tarla olarak ise 17 dekarı kesme çiçek, 232 dekarı iç-dış mekan bitkileri, 49 dekarı da çiçek soğanı olmak üzere toplam 298 dekara ulaşmıştır.

3. Canlı Hayvansal ve Hayvansal Ürünler

DİE verilerine göre 1996 yılında Türkiye ve Antalya'da canlı hayvan sayıları ve pazarlananın değerine göre dağılımı Çizelge C-2'de gösterilmiştir. Türkiye'de canlı hayvanlar içinde pazarlananın değeri itibariyle Antalya'nın payı yüzde 2,00 olmuştur. Canlı hayvanların sayılarına göre Antalya'nın Türkiye içindeki payları karşılaştırıldığında; birinci sırada yüzde 8,28 ile keçilerin, ikinci sırada yüzde 1,63 ile sığırların, üçüncü sırada yüzde 1,38 ile danaların, dördüncü sırada yüzde 0,92 ile koyun ve kuzuların, beşinci sırada ise yüzde 0,34 ile tavukların yer aldığı saptanmıştır. Bu karşılaştırma pazarlananın değerine göre yapıldığında oranların değiştiği ancak sıralamanın değişmediği; birinci sırada yüzde 10,01 ile keçilerin, ikinci sırada yüzde 1,90 ile sığırların, üçüncü sırada yüzde 1,80 ile danaların, dördüncü sırada yüzde 0,78 ile koyun ve kuzuların, beşinci sırada da yüzde 0,38 ile tavukların yer aldığı belirlenmiştir.

Bu durum; Antalya'da nüfus payına göre canlı hayvanlar arasında sadece keçilerin daha fazla olduğunu, öte yandan canlı hayvanlar sayısı payına göre pazarlananın değer payı daha fazla olanların, koyun ve kuzular hariç; keçi, sığır, dana ve tavuklardan oluştuğunu göstermektedir.

1996 YILINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
CANLI HAYVANLARIN SAYILARI VE PAZARLANANIN
DEĞERİNE GÖRE DAĞILIMI

Çizelge C-2

	Türkiye	Antalya	Antalya'nın Türkiye İçinde Payı	
	Pazarlananın Değer Yüzdesi	Pazarlananın Değer Yüzdesi	Hayvan Sayısı Yüzdesi	Pazarlananın Değer Yüzdesi
Toplam	100,00	100,00	-	2,00
Keçi	6,87	34,37	8,28	10,01
Sığır	37,76	35,95	1,63	1,90
Dana	19,04	17,15	1,38	1,80
Koyun ve Kuzu	28,10	10,97	0,92	0,78
Tavuk	8,22	1,56	0,34	0,38

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Canlı hayvanlar içinde pazarlananın değerine göre sığırların oranı Türkiye genelinde yüzde 37,76 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 35,95 ile daha az, koyun ve kuzuların oranı Türkiye genelinde yüzde 28,10 olmasına karşılık, Antalya'da yüzde 10,97 ile daha az, danaların oranı Türkiye genelinde yüzde 19,04 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 17,15 ile daha az, tavukların oranı Türkiye genelinde yüzde 8,22 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 1,56 ile daha az, keçilerin oranı Türkiye genelinde yüzde 6,87 olmasına karşılık, Antalya'da yüzde 34,37 ile daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu durum, canlı hayvanlar içinde pazarlananın değerine göre sığırların hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da birinci sırada, koyun ve kuzuların Türkiye genelinde ikinci iken Antalya'da dördüncü sırada, danaların hem Türkiye hem de Antalya'da üçüncü sırada, tavukların Türkiye genelinde dördüncü iken Antalya'da beşinci sırada, keçilerin Türkiye genelinde beşinci iken Antalya'da ikinci sırada olduğunu göstermektedir.

Diğer taraftan, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Antalya İl Müdürlüğü verilerine göre, 1997 yılı itibariyle su ürünleri üretimi yüzde 77,73'ü avlanma ve yüzde 22,27'si de kültür almak üzere 4,771 ton olup bunun yüzde 61,54'ü deniz balıkları, yüzde 24,00'ü tatlı su ürünleri ve yüzde 14,46'sı da yumuşakça ve kabuklulardan oluşmaktadır.

DİE verilerine göre, 1996 yılında Türkiye ve Antalya'da hayvansal ürünlerin sayıları ve pazarlananın değerine göre dağılımı Çizelge

C-3'de gösterilmiştir. Türkiye'de hayvansal ürünler içinde pazarlananın değeri itibariyle Antalya'nın payı yüzde 1,72 olmuştur.

Hayvansal ürünlerin miktarı ve pazarlananın değeri itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payları karşılaştırıldığında yüzdeleri değişmesine karşın sıralama değişmemekte olup; birinci sırada miktar olarak yüzde 15,35 pazarlananın değeri olarak yüzde 11,93 ile ipek kozası, ikinci sırada miktar olarak yüzde 4,42 pazarlananın değeri olarak yüzde 4,09 ile balmumu, üçüncü sırada miktar olarak yüzde 3,10 pazarlananın değeri olarak yüzde 2,65 ile deri, dördüncü sırada miktar olarak yüzde 2,63 pazarlananın değeri olarak yüzde 2,48 ile bal, beşinci sırada miktar olarak yüzde 2,27 pazarlananın değeri olarak yüzde 2,36 ile süt, altıncı sırada miktar olarak yüzde 2,14 pazarlananın değeri olarak yüzde 2,21 ile et, yedinci sırada miktar olarak yüzde 1,15 pazarlananın değeri olarak yüzde 1,52 ile yapağı, sekizinci sırada miktar olarak yüzde 0,64 pazarlananın değeri olarak yüzde 0,68 ile yumurta, dokuzuncu sırada ise miktar olarak yüzde 0,08 pazarlananın değeri olarak yüzde 0,10 ile tavuk eti yer almıştır. Bu durum Antalya'da nüfus payına göre hayvansal ürünler arasında ipek kozası, balmumu, deri ve bal üretiminin görece olarak daha fazla olduğunu, öte yandan süt, et, yapağı-kıl, yumurta ve tavuk etinin miktar payına göre pazarlananın değer payının daha fazla olduğunu göstermektedir.

1996 YILINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
HAYVANSAL ÜRÜNLERİN MİKTAR VE PAZARLANANIN DEĞERİNE GÖRE DAĞILIMI
Çizelge C-3

	Türkiye	Antalya	Antalya'nın Türkiye	
	Pazarlananın Değer %	Pazarlananı n Değer %	Miktar %	Pazarlananın Değer %
Toplam	100,00	100,00	-	1,72
Süt	18,20	24,99	2,27	2,36
Et	47,10	60,55	2,14	2,21
Deri	2,57	3,93	3,10	2,65
Yapağı-Kıl-Tiftik	0,52	0,46	1,15	1,52
Tavuk Eti	20,27	1,22	0,08	0,10
Yumurta	7,44	2,94	0,64	0,68
Bal	3,71	5,36	2,63	2,48
Balmumu	0,19	0,46	4,42	4,09
İpek Kozası	0,01	0,10	15,35	11,93

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Hayvansal ürünler içinde pazarlananın değerine göre etin oranı Türkiye genelinde yüzde 47,10 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 60,55 ile daha fazla, tavuk etinin oranı Türkiye genelinde yüzde 20,27 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 1,22 ile daha az, sütün

oranı Türkiye genelinde yüzde 18,20 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 24,99 ile daha fazla, yumurtanın oranı Türkiye genelinde yüzde 7,44 olmasına karşılık Antalya yüzde 2,94 ile daha az, balın oranı Türkiye genelinde yüzde 3,71 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 5,36 ile daha fazla, derinin oranı Türkiye genelinde 2,57 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 3,93 ile daha fazla, Yapağı-kıl-tiftik oranı Türkiye genelinde yüzde 0,52 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 0,46 ile daha az, balmumu oranı Türkiye genelinde yüzde 0,19 olmasına karşılık Antalya'da 0,46 ile daha fazla, ipek kozası Türkiye genelinde yüzde 0,01 olmasına karşılık Antalya'da yüzde 0,10 ile daha fazla olduğu görülmektedir.

Bu durum; hayvansal ürünler içinde pazarlananın değerine göre etin hem Türkiye hem de Antalya'da birinci sırada, tavuk etinin Türkiye genelinde ikinci iken Antalya'da altıncı sırada, sütün Türkiye genelinde üçüncü iken Antalya'da ikinci, yumurtanın Türkiye genelinde dördüncü iken Antalya'da beşinci, balın Türkiye genelinde beşinci iken Antalya'da üçüncü sırada, derinin Türkiye genelinde altıncı iken Antalya'da dördüncü sırada, yapağı-kıl-tiftiğin hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da yedinci sırada, balmumunun hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da sekizinci sırada, ipek kozasının ise hem Türkiye genelinde hem de Antalya'da dokuzuncu sırada yer aldığı göstermektedir.

4. Arazi Büyüklüğü Bakımından Tarım İşletmelerinin Durumu

1991 Genel Tarım Sayımına göre Türkiye ve Antalya'daki arazi büyüklüğü itibarıyla tarım işletmelerinin dağılımı Çizelge C-4'te gösterilmiştir. Türkiye'deki tarımsal işletmelerin yüzde 2,62'si, işletmelerin tasarrufunda bulunan arazilerin ise yüzde 1,60'ı Antalya'da yer aldığı saptanmıştır.

İşletme büyüklüğüne göre işletme sayısı ve arazisi itibarıyla Antalya'nın Türkiye içindeki payları karşılaştırıldığında; birinci sırada işletme sayısı olarak yüzde 5,38 arazi olarak yüzde 5,47 ile 5 dekaradan daha az arazisi olan işletmeler, ikinci sırada işletme sayısı olarak yüzde 3,83 arazi olarak yüzde 4,14 ile 5-9 dekar arası arazisi olan işletmeler, üçüncü sırada işletme sayısı olarak yüzde 2,63 arazi olarak yüzde 2,70 ile 20-49 dekar arazisi olan işletmeler, dördüncü sırada işletme sayısı olarak yüzde 2,56 arazi olarak yüzde 2,64 ile 10-19 dekar arazisi olan işletmeler, beşinci sırada işletme sayısı olarak yüzde 2,34 arazi olarak yüzde 2,44 ile 50-99 dekar arazisi olan işletmeler, altıncı sırada işletme sayısı olarak yüzde 1,81 arazi olarak yüzde 1,83 ile 100-199 dekar arazisi olan işletmeler, yedinci sırada işletme sayısı olarak yüzde 0,90 ile arazisi olmayan işletmeler, sekizinci sırada ise işletme

sayısı olarak yüzde 0,54 arazi olarak yüzde 0,31 ile 200 ve daha fazla dekar arazisi olan işletmelerin yer aldığı saptanmıştır.

Ülkemizde arazi kullanım planları doğrultusunda hareket edilmemekte, tarım arazilerinin tarım dışı kullanımının artışı ve erozyon gibi nedenlerle tarım alanları azalmakta, arazi mülkiyetindeki dağılımın bozukluğu sonucunda küçük işletmeler giderek artmaktadır.

1991 GENEL TARIM SAYIMINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
ARAZİ BÜYÜKLÜĞÜ İTİBARIYLA TARIM İŞLETMELERİNİN DAĞILIMI
Çizelge C-4

Arazi Büyüklüğü İtibariyle İşl. (Dekar)	Türkiye		Antalya		Antalya'nın Türkiye İçindeki Payı	
	İşletme Sayısı	Arazi Yüzdesi	İşletme Sayısı	Arazi Yüzdesi	İşletme Sayısı	Arazi Yüzdesi
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	2,62	1,60
Arazisi olmayan	2,50	-	0,85	-	0,90	-
5'den az	6,19	0,28	12,69	0,97	5,38	5,47
5-9	9,37	1,07	13,71	2,77	3,83	4,14
10-19	18,49	4,28	18,03	7,07	2,56	2,64
20-49	31,33	16,49	31,50	27,75	2,63	2,70
50-99	17,53	19,94	15,64	30,34	2,34	2,44
100-199	9,42	20,99	6,51	23,95	1,81	1,83
200+	5,18	36,95	1,06	7,15	0,54	0,31

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Arazi büyüklüğü itibariyle tarım işletmeleri dağılımı incelendiğinde; işletme sayılarına göre; arazisi olmayan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 2,50 iken Antalya'da yüzde 0,85 ile daha az, 5 dekardan daha az arazisi olan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüz 6,19 iken Antalya'da yüzde 12,69 ile daha fazla, 5-9 dekar arası arazisi olan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,37 iken Antalya'da yüzde 13,71 ile daha fazla, 10-19 dekar arası arazisi olan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 18,49 iken Antalya'da yüzde 18,03 ile daha az, 20-49 dekar arası arazisi olan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 31,33 iken Antalya'da yüzde 31,50 ile daha fazla, 50-99 dekar arası arazisi olan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 17,53 iken Antalya'da yüzde 15,64 ile daha az, 100-199 dekar arası arazisi olan işletmelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,42 iken Antalya'da yüzde 6,51 ile daha az, 200 dekar ve daha fazla arazisi olan işletmelerin oranı ise Türkiye genelinde yüzde 5,18 iken Antalya'da yüzde 1,06 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Toplam arazinin işletme büyüklüğüne göre dağılımı incelendiğini; 5 dekardan daha az arazisi oranı Türkiye genelinde yüzde 0,28 iken Antalya'da 0,97 ile daha fazla, 5-9 dekar arası arazisi olan işletmelerin arazi oranı Türkiye genelinde 1,07 iken Antalya'da yüzde 2,77 ile daha fazla, 10-19 dekar arası arazisi olan

işletmelerin arazi oranı Türkiye genelinde yüzde 4,28 iken Antalya'da yüzde 7,07 ile daha fazla, 20-49 dekar arası arazisi olan işletmelerin arazi oranı Türkiye genelinde yüzde 16,49 iken Antalya'da yüzde 27,75 ile daha fazla, 50-99 dekar arası arazisi olan işletmelerin arazi oranı Türkiye genelinde yüzde 19,94 iken Antalya'da yüzde 30,34 ile daha fazla, 100-199 dekar arası arazisi olan işletmelerin arazi oranı Türkiye genelinde yüzde 20,99 iken Antalya'da yüzde 23,95 ile daha fazla, 200 dekar ve daha fazla arazisi olan işletmelerin arazi oranı Türkiye genelinde yüzde 36,95 iken Antalya'da yüzde 7,15 ile daha az olduğu belirlenmiştir.

Bu durum; Türkiye geneline göre Antalya'da işletme sayıları itibariyle; 5'den az, 5-9 ve 20-49 dekar arazisi olan işletmelerin daha fazla paya sahip olduklarını ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, tarım işletmeleri içinde işletme sayıları itibariyle Türkiye genelinde en büyük kesimi 20-49 dekar arası arazisi olan işletmelerin oluşturması ve bunu sırasıyla; 10-19, 50-99, 100-199, 5-9, 5'den az, 200 dekar ve daha fazla arazisi olan işletmeler ve son olarak arazisi olmayan işletmeler izlemesine karşılık, Antalya'da en büyük kesimi yine 20-49 dekar arazisi olan işletmeler oluşturmakta, ancak bunu sırasıya; 10-19, 50-99, 5-9, 5'ten az, 100-199, 200 dekar ve daha fazla arazisi olan işletmeler ve arazisi olmayan işletmeler izlemektedir.

İşletmelerin toplam arazi içindeki payları itibariyle Türkiye genelinde en büyük kesimi 200 dekar ve daha yukarı arazisi olan işletmelerin oluşturması ve bunu sırasıyla; 100-199, 50-99, 20-49, 10-19, 5-9 ve 5 dekardan daha az arazisi olan işletmeler izlemesine karşılık, Antalya'da en büyük kesimi 50-99 dekar arazisi olan işletmeler oluşturmakta ve bunu sırasıyla; 20-49, 100-199, 200 ve daha fazla, 10-19, 5-9 ve 5 dekardan daha az arazisi olan işletmeler izlemektedir.

5. Tarımsal Krediler

T.C. Ziraat Bankası'ndan alınan DİE verilerine göre, 1996 yılına göre Türkiye ve Antalya'da tarımsal kredilerin dağılımı izelge C-5'de gösterilmiştir. Türkiye'deki tarımsal krediler içinde Antalya'nın payı yüzde 1,65 düzeyinde olmasına karşılık; bitkisel üretim kredilerinin yüzde 13,22'si, hayvansal üretim kredilerinin yüzde 1,18'i, kimyevi gübre kredilerinin yüzde 0,18'i, tarımsal araç ve gereç kredilerinin yüzde 1,08'i, su ürünleri kredilerinin yüzde 2,93', Tarım kredi kooperatiflerine verilen kredilerin yüzde 2,30'u, tarım satış kooperatiflerine verilen kredilerin yüzde 6,18'i Antalya'da kullanılmıştır.

Tarımsal krediler içinde bitkisel üretim kredilerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 6,12 iken Antalya'da yüzde 49,01 ile daha fazla, hayvansal üretim kredileri oranı Türkiye genelinde yüzde 11,37 iken Antalya'da yüzde 8,16 ile daha az, Kimyevi gübre kredilerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 1,48 iken Antalya'da yüzde 0,16 ile daha az, Tarımsal araç ve gereç kredilerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 2,44 iken Antalyada yüzde 1,59 ile daha az, su ürünleri kredileri oranı Türkiye genelinde yüzde 0,24 iken Antalya'da yüzde 0,43 ile daha fazla, tarım kredi kooperatiflerine verilen kredileri oranı Türkiye genelinde yüzde 13,32 iken Antalya'da yüzde 18,58 ile daha fazla, tarım satış kooperatiflerine verilen kredileri oranı Türkiye genelinde yüzde 5,89 iken Antalya'da yüzde 22,07 ile daha fazla olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, Türkiye genelinde tarımsal kredilerin yüzde 59,12'sini oluşturan kamu kurum ve kuruluşlarına verilen kredilerin yanı sıra, yaklaşık yüzde 0,01'ini oluşturan tarımsal sanayi kredilerinden Antalya'nın pay almadığı görülmektedir.

1996 YILINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
TARIMSAL KREDİLERİN DAĞILIMI

Çizelge C-5

	Türkiye Yüzdesi	Antalya Yüzdesi	Antalya'nın Türkiye İçindeki Yüzdesi
Toplam	100,00	100,00	1,65
Bitkisel üretim kredileri	6,12	49,01	13,22
Hayvansal üretim kredileri	11,37	8,16	1,18
Kimyevi gübre kredileri	1,48	0,16	0,18
Tarımsal araç ve gereç kredileri	2,44	1,59	1,08
Su ürünleri kredileri	0,24	0,43	2,93
Tarımsal sanayii kredileri	0,01	-	-
Tarım kredi kooperatiflerine verilen krediler	13,32	18,58	2,30
Tarım satış kooperatiflerine verilen krediler	5,89	22,07	6,18
Kamu kurum ve kuruluşlarına verilen krediler	59,12	-	-

Kaynak : T.C. Ziraat Bankası'ndan alınan DİE verileri derlenerek yeniden düzenlenmiştir.

Tarımsal kredilerin dağılımı incelendiğinde; Türkiye genelinde en büyük kesimi kamu kurum ve kuruluşlarına verilen kredilerin oluşturmasına ve bunu ikinci sırada tarım kredi kooperatiflerine verilen krediler, üçüncü sırada hayvansal üretim kredileri, dördüncü sırada bitkisel üretim kredileri, beşinci sırada tarım satış kooperatiflerine verilen krediler, altıncı sırada tarımsal araç ve gereç kredileri, yedinci sırada kimyevi gübre kredileri, sekizinci sırada su ürünleri kredileri ve dokuzuncu sırada tarımsal sanayi kredileri izlemesine karşılık, Antalya'da tarımsal krediler içinde en büyük kesimi bitkisel üretim kredileri oluşturmakta ve bunu ikinci

sırada tarım satış kooperatiflerine verilen krediler, üçüncü sırada tarım kredi kooperatiflerine verilen krediler, dördüncü sırada hayvansal üretim kredileri, beşinci sırada tarımsal araç ve gereç kredileri, altıncı sırada su ürünleri kredileri ve son olarak kimyevi gübre kredileri izlemektedir.

1999 Yılı Programında da belirtildiği üzere, ülkemizde tarımsal politikalar; zirai kredi faiz sübvansiyonlarının yanısıra, destekleme alımları (fiat müdahaleleri), girdi destekleri, doğal afet ödemeleri, süt teşvik primi ödemeleri, destekleme primleri ve ekim alanlarının sınırlandırılması olarak uygulanmakta ve araştırma, eğitim yayım ve denetim gibi kamu hizmetleri, tarımsal alt yapı yatırımları, yatırım teşvikleri, ihracat iadesi ödemeleri ve ithalat korumaları gibi araçlar ile sürdürülmektedir. Mevcut politikaların en önemlilerinden biri olan destekleme alımları, üretimin pazar sinyallerine uygun olarak gelişmesini engelleyici, üretici gelirlerinde istikrarsızlık yaratıcı, gelir dağılımını bozucu etkiler yaratmakta ve bazı ürünlerde iç ve dış pazarlarda değerlendirilmesi güçlük üzerinden stok birikimlerine yol açmaktadır.

Teknik bilgi yetersizliği, kontrol ve pazarlama imkanlarının istenilen şekilde iyileştirilmemesi, girdi fiyatlarıyla ürün fiyatları arasında denge kurulamaması, bu bağlamda kooperatifler ve birliklerin yeterince yaygın ve etkin hale getirilememesi sektörün diğer temel sorunlarını oluşturmaktadır.

Öte yandan, 1999 Yılı Programına göre, ülkemizde iyi vasıflı ormanların kapladığı alan, yüzde 12 gibi çok düşük bir seviyede bulunmakta ve kişi başına 0,16 hektar gibi bir alan düşmektedir. Bu değer dünya genelinde 0,60 hektar düzeyindedir. 1997 yılı sonu itibariyle yüzde 71'inde kadastro işleri tamamlanan ormanların yüzde 17,5'i doğal, kültürel ve estetik değerleri koruma amacıyla muhafazaya alınmıştır. Bilim bakımından önemli, nadir ve tehlikeye maruz ekosistemler ile bitki türlerinin etkin korumasını amaçlayan biyolojik çeşitliliği koruma alanları ise, toplam ülke alanının yalnızca yüzde 0,9'unu oluşturmaktadır. Bu oran dünya genelinde yüzde 3.8 dolayındadır. Bu veriler dikkate alındığında, 1997 yılında yapılan "21. Yüzyıla Doğru Sürdürülebilir Kalkınma İçin Ormancılık" konulu 11. Dünya Ormancılık Kongresi'nin Antalya'da yapılmış olması önem taşımaktadır.

D. TURİZM

1- Sektörel Yapılanma Sorunları

Antalya, ülke turizminin gelişme döneminde uzun vadeli sağlıklı politikalar oluşturulmamasının sorunlarını yaşamaktadır.

Alt yapı ve arazinin tamamen devlet tarafından sağlanması, üst yapı için % 70-80'lere ulaşan teşvikler verilmesi sonucu yatak kapasitesinde büyük bir artış yaşanırken, bu artışa paralel pazarlama politikası yokluğu nedeniyle, Avrupalı güçlü tur operatörleri ile bağımlılık sonucu ülke yatak fiyatları süratle düşmüş yatırımlardan beklenen verim çok azalmış bulunmaktadır.

Diğer yandan son yıllarda gelişen toplu tur ve büyük mağazacılık sistemi içinde, getirilen kişi başına komisyon alınması nedeniyle, tur operatörleri çok düşük fiyatlarla turist getirmekte, yörenin imajı ve piyasası bozulmuş bulunmaktadır.

Ayrıca, ruhsatsız ve izinsiz çalışan acentalarla ve rehberlerle mücadelede başarılı olunamamaktadır.

Turizmin sahil kesimlerinde yoğunlaşması halen sürmekte, yayla turizmi, kış turizmi gibi alternatif türler geliştirilememiş bulunmaktadır.

Turizm işletmelerinin kuruluş aşamasında yöre küçük işletmelerine çok sınırlı katkısı olurken, kente özellikle yerel yönetime vergi vb. katkı sağlamamakta, turizmden yörede elde edilen gelir olması gerekenin çok altında olmaktadır.

Turizm sektörünün yöre gelişimine beklenen katkıyı yapmadığı, DİE hanehalkı gelir anketleri sonuçlarından görülen sosyal gruplar arasındaki gelir farklılığı, Antalya'da da görülmektedir.

Sektörde mesleki örgütlenme yokluğu önemli bir sorun olarak yansımaktadır. Konaklama sektörünün yasal örgütünün olmaması, Turizmin küçük işletmeleri sayılan iki ve üç yıldızlı oteller ve pansiyonların örgütlenmemiş olması mesleki disiplin ve birlikte hareket etmeyi önlediği gibi bu grupların ağırlıklı baskı grupları olarak ortaya çıkmalarını önlemektedir.

Kentte yaşanan alt yapı sorunları, özellikle sezonda artan nüfusa yetersiz kalan enerji, işletmelerde hizmetlerin aksamına neden olacak boyutlara ulaşan sorun haline gelmiş bulunmaktadır.

Turizm sektörünün gelişimi, kentin alt yapısı ve ulaşım sistemlerinin gelişimi ile yakın bağımlılık içindedir. Avrupalı üst

gelir gruplarının yöreye çekimi öncelikle tarifeli seferlerin başlatılmasını gerektirirken, turistlere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, yörede yapımı süren havayolları ve altyapı çalışmalarının en kısa sürede tamamlanması, kentin Anadolu ve İstanbul ile hızlı tren bağlantısının kurulması, yat limanlarının geliştirilmesi ve yeni yat limanlarının planlanması, deniz yoluyla ulaşımın başlatılması öncelikli altyapı ve ulaşım konuları arasında yer almaktadır.

Tanınan teşvikler sonucu, hızla artan yatak kapasitesine paralel pazarlama politikasının yokluğu nedeniyle Avrupalı güçlü tur operatörlerine bağımlılık sonucu zaman içinde düşürülen fiyatlar nedeniyle ortaya çıkan ucuz turizm yöresi imajı ve son yıllarda gelişen topyu tur ve büyük mağazacılık sistemi yatak fiyatlarını çok daha aşağı çekerken, kent merkezlerinin turlara dahil edilmemesi, kent merkezlerinde ekonomik yaşamı turizme bağımlı işyerlerinin aldıkları payın giderek azalmasına neden olmakta, kent merkezlerinde ticari yaşamın canlandırılması ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Turizmdeki yapılanma sonucu, yöreye kalan gelir olması gerekenin çok altında olmakta, DİE hanehalkı gelir anket sonuçları sektörün yörenin refah düzenine beklenen katkıyı yapmadığını ortaya koyarken, yürürlükte olan mevzuat sonucu özellikle yerel yönetimlere vergi vb. yollarla yeterli katkıda sağlanamamaktadır.

Hizmet sektöründe, insana yatırım anlayışının henüz yerleşmemiş olması nedeni ile insan kaynaklarının verimlilikte öncelikli unsur olduğu göz ardı edilmekte, çağımız yönetim anlayışından çok uzak istihdam anlayışının yaygın olduğu gözlenmektedir. Hizmet sektöründe sertifikasyon sistemine geçilememiş olması, bir çok hizmet branşının bir meslek olarak kabul edilmemesi sonucunu yaratmakta, ücretlerin düşüklüğü, çoğu halde sosyal güvenceden yoksun durumda çalışma ve hizmet içi eğitim yokluğu hizmet sektöründe kalitenin düşmesinde çok önemli faktörler olarak ortaya çıkmaktadır. Diğer yandan, belli hizmet dallarında işletmelerin kendi elemanlarına yetiştirme yerine, diğer işletmelerden yetiştirmemiş eleman transferi yoluna gitmesi, istihdamda dolayısıyla hizmetlerde istikrarsızlığa neden olmaktadır. Diğer yandan hizmet sektöründe, müşteri tatmini ve tüketicinin korunması faktörleri dikkate alınarak, işletmelerin çalışma düzenlerinin belirlenmesi ve personelin eğitim önemli bir konu olarak ortaya çıkmaktadır.

Turizm sektörünün diğer sektörlerle çok yakından ilişkili oluşu, sektörler arası zorunlu etkileşimi yaratırken sektörler arası yeterli

dialog yokluğu, ekonomik gelişimin önünde ayrı bir engel oluşturmaktadır. Yörede dengeli bir kalkınmanın gerçekleşebilmesi ve yöre ekonomisinden en yüksek verimliliğin elde edilmesi, başta turizm olmak üzere birbiri ile etkileşim içinde olan sektörlerin karşılıklı dialog geliştirmelerini zorunlu hale getirmektedir.

2. Turizm Sektöründe Antalya'nın Yeri

1999 Yılı Programı'nda belirtildiği üzere, uluslararası turizm talebi son 10 yıllık dönemde yüzde 45 düzeyinde bir artış göstermiş ve uluslararası turizm geliri 1997 yılında 450 milyar dolara ulaşmıştır. 1998 yılında ise dünya gelinde turist sayısının 632 milyona, turizm gelirinin ise 480 milyar dolara ulaşması beklenmektedir.

Son 10 yılda Türk turizminin uluslararası turizm geliri içindeki payı binde 3'ten yüzde 1,4'e; yabancı turist sayısı 2,8 milyondan, 1997 yılında 9,7 milyon kişiye, Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yatak kapasitesi ise 106 binden 348 bin yatağa yükselmiştir. Belediye belgeli otellerdeki 362 bin yataklık kapasite; ikincil konutlar ve yatırım aşamasındaki 220 bin yatakla birlikte Türkiye genelinde 1 milyonun üzerinde yatak kapasitesine ulaşılacaktır. Diğer taraftan, sektörde 4300 dolayında seyahat acentası faaliyet göstermektedir. 1997 yılında ülkemize gelen 9,7 milyon turiste karşılık, turizm geliri 7 milyar dolayında gerçekleşmiş ve Avrupa'da en çok turist ağırlayan ülkeler sıralamasında 14'üncü sırada yer alan Türkiye turizm gelirleri açısından 8'nci sırada yer almıştır.

Türk turizminin başkenti, dünya kenti gibi sıfatlar yakıştırılan Antalya'da ise; T.C. Turizm Bakanlığı ve Turizm İl Müdürlüğü verilerine göre, 1997 yılı sonu itibariyle Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yatak kapasitesi 129 bin, belediye belgeli yatak kapasitesi de 41 bin olmak üzere toplam yatak kapasitesi 170 bin olmasına karşılık; yabancı turist sayısı yaklaşık 2,9 milyon turizm geliri ise 2,5 milyar dolar civarında gerçekleşmiştir.

Bu veriler, 1999 Yılı Programı'nda yer alan yukarıdaki 1997 yılına ait verilerle karşılaştırıldığında; Antalya'nın uluslararası turizm geliri içindeki payının yüzde 0,56 olmasına karşılık, Türkiye turizm geliri içindeki payının yüzde 35,71 düzeyinde olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan, aynı dönemde Turizm Bakanlığı'ndan belgeli yatak kapasitesinin yüzde 37,07'si ve belediye belgeli otellerdeki yatak kapasitesinin yüzde 11,33 olmak üzere toplam konaklama tesisleri yatak kapasitesinin yüzde 23,94'ünün Antalya'da olduğu

dikkate alınır, Antalya'nın turizm geliri içindeki payının, toplam yatak kapasitesi içindeki payına göre daha fazla olmasına karşın, Turizm Bakanlığı belgeli yatak kapasitesi içindeki payına göre daha düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Bu durumun, özellikle Antalya yöresindeki Turizm Bakanlığı belgeli konaklama tesislerinde (Avrupalı ve Rus turistlere daha yakın olan İstanbul başta olmak üzere) turizm geliştiği diğer yörelere göre daha düşük fiyat uygulamasından kaynaklandığı söylenebilir.

3. Yabancı Ziyaretçilerin Giriş ve Çıkış Yollarına Göre Dağılımı

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da yurtdışı giriş ve çıkış yollarına göre gelen ve giden yabancı ziyaretçilerin dağılımı Çizelge D-1'de gösterilmiştir. Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçiler toplamı içinde Antalya'nın payı yüzde 29,77 olmuştur. Giriş yoluna göre Antalya'nın payı; deniz yolu ile gelen yabancılar içinde yüzde 5,82 iken, havayolu ile gelen yabancılar içinde yüzde 40,38 düzeyine eriştiği görülmektedir. Bu durum, Antalya Havaalanı dış hatlar yolcu kapasitesinin, Türkiye'ye havayolu ile giriş yapan her 100 yabancı ziyaretçiden 40'na hizmet vermek için zorlanırken, denizyolunun büyük ölçüde ihmal edildiğini ortaya koymaktadır.

Bu değerlendirmeyi giden yabancı ziyaretçilerle ilgili veriler de doğrulamaktadır. Türkiye'den yabancı ziyaretçiler içinde Antalya'nın payı yüzde 30,55 olmasına karşılık, çıkış yoluna göre Antalya'nın payı denizyolu ile giden yabancılar içinde yüzde 41,82 düzeyine ulaşmıştır.

Ayrıca, Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerden geceleyenlerin yüzde 3,17'si gününbirlikçilerin yüzde 6,81'inin Antalya'yı tercih etmesine karşılık, Türkiye'den giden yabancı ziyaretçilerden gününbirlikçi olanlara Antalya'da rastlanmazken, geceleyenlerin yüzde 32,63'ünün Antalya'yı tercih ettiği saptanmıştır.

Gelen yabancı ziyaretçilerin toplamı içinde havayolu ile giriş yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 72,15 iken Antalya'da yüzde 97,89 ile daha fazla, denizyolu ile giriş yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 10,79 iken Antalya'da yüzde 2,11 ile daha az olup, karayolu ile giriş yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 15,98 iken Antalya'da tespit edilmemiş, demiryolu ile giriş yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 1,08 iken Antalya'da demiryolu bağlantısı mevcut değildir.

Diğer taraftan, giden yabancı ziyaretçilerin toplamı içinde havayolu ile çıkış yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 71,44 iken Antalya'da yüzde 97,80 ile daha fazla, denizyolu ile çıkış yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 11,71 iken Antalya'da yüzde 2,20 ile daha az olmuştur. Türkiye'den karayolu ile çıkış yapanların oranı Türkiye genelinde yüzde 15,78 iken demiryolu ile çıkış yapanların oranı ise yüzde 1,07 düzeyinde kalmıştır.

Ayrıca, gelen yabancı ziyaretçilerin toplamı içinde geceleleyenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 92,40 iken Antalya'da yüzde 84,99 ile daha az, gününbirlikçilerin oranı Türkiye genelinde yüzde 7,60 iken Antalya'da yüzde 15,01 ile daha az olmasına karşılık, giden yabancı ziyaretçilerin toplamı içinde geceleleyenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 91,95 iken Antalya'da 100'ünün gecelediği, dolayısıyla gününbirlikçilerin oranı Türkiye genelinde yüzde 8,05 iken Antalya'da gününbirlikçi olanlara rastlanmamıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
GİRİŞ-ÇIKIŞ YOLLARINA GÖRE YABANCI ZİYARETÇİLERİN DAĞILIMI
Çizelge D-1

	Türkiye %	Antalya %	Antalya'nın Türkiye İçindeki %
Giriş yoluna göre			
Gelen yabancı ziyaretçiler	100,00	100,00	29,77
Havayolu	72,15	97,89	40,38
Denizyolu	10,79	2,11	5,82
Karayolu	15,98	-	-
Demiryolu	1,08	-	-
Süresine Göre	100,00	100,00	3,45
Geceleyen	92,40	84,99	3,17
Gününbirlikçi	7,60	15,01	6,81
Çıkış yoluna göre			
Giden yabancı ziyaretçiler	100,00	100,00	30,55
Havayolu	71,44	97,80	41,82
Denizyolu	11,77	2,20	5,75
Karayolu	15,78	-	-
Demiryolu	1,07	-	-
Süresine Göre	100,00	100,00	30,00
Geceleyen	91,95	100,00	32,63
Gününbirlikçi	8,05	-	-

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

4. Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlerine Göre Dağılımı

İl Turizm Müdürlüğü verilerine göre, 1997 yılı itibariyle Antalya'ya havayolu ve denizyolu ile gelen yabancı ziyaretçilerin milliyetlerine göre dağılımı incelendiğinde; en büyük kesimi yüzde 53,75 ile Almanya'dan gelenlerin oluşturduğu; ikinci sırada yüzde 8,30 ile

Rusya, üçüncü sırada yüzde 6,83 ile Avusturya, dördüncü sırada yüzde 4,37 ile İsveç, beşinci sırada yüzde 3,99 ile İsrail, altıncı sırada yüzde 3,63 ile İngiltere, yedinci sırada yüzde 2,61 ile Danimarka, sekizinci sırada yüzde 2,53 ile hollanda, dokuzuncu sırada yüzde 2,17 ile Finlandiya, onuncu sırada yüzde yüzde 1,65 ile Fransa, onbirinci sırada yüzde 1,41 ile İsviçre, onikinci sırada yüzde 1,25 ile Belçika, onüçüncü sırada yüzde 0,80 ile İtalya, ondördüncü sırada yüzde 0,50 ile Polonya, onbeşinci sırada yüzde 0,18 ile ABD'den gelenlerin izlediği, daha düşük orana sahip diğer devletlerden gelenlerle (yüzde 6,02) ile birlikte yabancı ziyaretçiler toplamının 2.863.719 kişi olduğu saptanmıştır.

5. Yabancı Ziyaretçilerin Aylara Göre Dağılımı

Aynı dönemde yabancı ziyaretçilerin aylara göre dağılımı incelendiğinde; en çok geldikleri ayın yüzde 16,23 ile Ağustos olduğu, ikinci sırada yüzde 14,70 ile Temmuz, üçüncü sırada yüzde 12,75 ile Eylül, dördüncü sırada yüzde 11,72 ile Mayıs, beşinci sırada yüzde 11,65 ile Haziran, altıncı sırada yüzde 10,80 ile Ekim, yedinci sırada yüzde 6,46 ile Nisan, sekizinci sırada yüzde 5,79 ile Mart, dokuzuncu sırada yüzde 3,83 ile Kasım, onuncu sırada yüzde 2,34 ile Aralık, onbirinci sırada yüzde 2,16 ile Şubat, onikinci sırada yüzde 1,56 ile Ocak ayı olduğu belirlenmiştir.

Bu durum, aynı zamanda 1997 yılı itibariyle Antalya'ya gelen her 100 yabancı ziyaretçiden yaklaşık 78'nin Mayıs-Ekim arası 6 aylık dönemde geldiğini ortaya koymaktadır. Bu oran, Antalya'ya gelen yabancı ziyaretçilerin yaklaşık 81'ini oluşturan en fazla yabancı ziyaretçi gönderen 6 ülkeye göre incelendiğinde; Almanya'dan gelen her 100 kişiden yaklaşık 71'inin, Rusya'dan gelen her 100 kişiden yaklaşık 96'sının, Avusturya'dan gelen her 100 kişiden yaklaşık 82'sinin, İsveç'ten gelen her 100 kişiden yaklaşık 93'ünün, İsrail'den gelen her 100 kişiden yaklaşık 55'inin ve İngiltere'den gelen her 100 kişiden yaklaşık 94'ünün Mayıs-Ekim arası 6 aylık dönemde geldiği saptanmıştır.

6. Vatandaşların Yurtdışına Çıkış ve Giriş Yollarına Göre Dağılımı

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye'ye gelen 8.536.778 yabancı ziyaretçiden (yüzde 29,77'lik pay ile) 2.541.117'si Antalya'ya gelmesine karşılık, aynı dönemde Türkiye'ye gelen 4.145.568 vatandaştan (yüzde 3,10'luk pay ile) 128.319'u Antalya'ya geldiği saptanmıştır.

Diğer taraftan, Türkiye'den giden 8.057.598 yabancı ziyaretçiden (yüzde 30,55'lik pay ile) 2.461.400'ü Antalya'dan gitmesine karşılık, Türkiye'den giden 4.309.606 vatandaştan (yüzde 2,90'lık pay ile) 124.766'sı Antalya'dan gittiği belirlenmiştir.

Çizelge D-2'de 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da yurtdışı giriş ve çıkış yollarına göre gelen ve giden vatandaşların dağılımı gösterilmiştir. Giriş yoluna göre yurtdışından gelen vatandaşlardan havayolunu tercih edenlerin yüzde 4,92'si, denizyolunu tercih edenlerin yüzde 0,88'i Antalya'ya geldiği saptanmıştır. Antalya'ya karayolu ile yurtdışından gelen vatandaşlar tespit edilmemiş olup, demiryolu bağlantısı ise halen sağlanamadığı için bu veriler dikkate alınmamıştır. Çıkış yoluna göre yurtdışına giden vatandaşlardan havayolunu tercih edenlerin yüzde 4,51'i, denizyolunu tercih edenlerin yüzde 1,00'inin Antalya'dan gittiği saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA YURTDIŞI
GİRİŞ-ÇIKIŞ YOLLARINA GÖRE VATANDAŞLARIN DAĞILIMI

Çizelge D-2

	Türkiye %	Antalya %	Antalya'nın Türkiye İçindeki %
Giriş yoluna göre			
Gelen vatandaşlar	100,00	100,00	3,10
Havayolu	61,22	97,30	4,92
Denizyolu	9,48	2,70	0,88
Karayolu	28,80	-	-
Demiryolu	0,50	-	-
Çıkış yoluna göre			
Giden vatandaşlar	100,00	100,00	2,90
Havayolu	62,17	96,78	4,51
Denizyolu	9,30	3,22	1,00
Karayolu	28,01	-	-
Demiryolu	0,52	-	-

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Yurtdışından gelen vatandaşların toplamı içinde havayolunu tercih edenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 61,22 iken Antalya'da yüzde 97,30 ile daha fazla, denizyolunu tercih edenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,48 iken Antalya'da yüzde 2,70 ile daha az olduğu, diğer taraftan Türkiye genelinde karayolunu tercih edenlerin oranı yüzde 0,50 olduğu saptanmıştır. Yurtdışına giden vatandaşların toplamı içinde havayolunu tercih edenlerin oranı

Türkiye genelinde yüzde 62,17 iken Antalya'da yüzde 96,78 ile daha fazla, denizyolunu tercih edenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,30 iken Antalya'da yüzde 3,22 ile daha az olduğunu, diğer taraftan Türkiye genelinde karayolunu tercih edenlerin oranı yüzde 28,01 iken demiryolunu tercih edenlerin oranı yüzde 0,52 olduğu belirlenmiştir.

T.C. Turizm Bakanlığı Yatırımlar Genel Müdürlüğü, "Konaklama İstatistikleri Bülteni" verilerine göre; 1997 yılı itibariyle Antalya'da 1-5 arası yıldızlı, özel belgeli ve apart oteller kapsamında ortalama kalış süresi 4,95 gün olup, bu süre yabancı ziyaretçiler için 5,72 gün, yerli ziyaretçiler için 2,74 gün olmasına karşılık, ortalama doluluk oranı yüzde 66,99 olup; bunun yüzde 57,49 yabancı ziyaretçilerden, yüzde 9,50'si yerli ziyaretçilerden oluşmuştur. Diğer taraftan; motel, pansiyon, tatil köyü, oberj, kamp, kaplıca, eğitim uygulama tesisleri, golf tesisleri ve diğer konaklama tesisleri kapsamında ortalama kalış süresi 5,47 gün olup, bu süre yabancı ziyaretçiler için 6,25 gün, yerli ziyaretçiler için 3,27 gün olmasına karşılık, ortalama doluluk oranı yüzde 67,55 olup, bunun yüzde 56,94'ü yabancı ziyaretçilerden, yüzde 10,61'i yerli ziyaretçilerden oluşmuştur.

Son yıllarda turizmde kaydedilen olumlu gelişmelere ve hızlı yatak kapasitesi artışına karşın; özellikle tanıtım ve pazarlama, ulaşım, teknik altyapı, çevre kirliliği ve ATAK-Akdeniz Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi projesi dış kredi kullanımı ve yerel yönetimlerin organizasyonu, Turizm Bakanlığı'nın sektörün gerektirdiği esnek ve yönlendirici yapıya kavuşturulması ve Türkiye Otelciler Birliği Kanunu başta olmak üzere turizmde kurumsallaşmanın güçlendirilmesine yönelik yasal ve kurumsal düzenlemelerdeki gecikmelerden kaynaklanan sorunlar ve eksiklikler sürmektedir. Turizmin gelişmesini engelleyen faktörler, ulaştırma sektörü başta olmak üzere ilgili bölümlerde ele alınmıştır.

E. TİCARET

1. Tarım Ürünleri Ticareti

Ticaret, pazarlanan ana ürün grupları itibariyle tarım ve sanayi sektörlerinden soyutlanamayacağı için, sektörel yapılanmada ticaretin yerini belirlemeye yönelik bir kısım değerlendirmeler, bu

sektörler kapsamında ele alınmış olup, burada tarım ürünleri ve sanayi ürünleri ticareti bağlamında toptan ve perakende ticarete yer verilmiş, dış ticaret ise VII. Bölüm'de "Makroekonomik Durum" kapsamında ele alınmıştır.

Antalya'da tarım ürünleri toptan ticaretinde miktar ve ürün çeşidi itibariyle son yıllarda sağlanan gelişmeler, Yeni Toptancı Hali'nin faaliyete geçmesi ile hız kazanmıştır. Büyükşehir Belediyesi Hal Müdürlüğü verilerine göre, Toptancı Hali'nde gerçekleşen ticarete 1995-1996 yılları arası miktar olarak yüzde 0,46 değer olarak yüzde 115,02 artış sağlanmasına karşılık, 1996-1997 yılları arası miktar olarak yüzde 22,56 değer olarak yüzde 146,80 düzeyinde artış sağlanmış olması, yukarıdaki değerlendirmeyi doğruladığı söylenebilir. 480 bin metrekare üzerine kurulu Yeni Toptancı Hali'nde; idare binasında 29 işyeri, PTT binası altında 7 işyeri, çeşitli işler bölümünde 51 işyeri ve 4 banka, cami altında 7 işyeri ve iki banka, 10 kafeterya ve lokanta, 144 komisyoncu bürosu, 50 m²'lik 98 zirai ilaç dükkanı, 110 m²'lik 75 ardiye, 150 m²'lik 64 ardiye, 160 m²'lik 108 ardiye, 240 m²'lik 72 ardiyenin yanısıra; benzin istasyonu, tır parkı yer almaktadır.

Tarım ürünleri perakende ticareti mekanları olarak sokak aralarında kurulan pazarlar yerine, sabit semt pazarları giderek yaygınlaştırılmaktadır. Semt pazarlarının sağlıklı çalıştırılması ve kayıt altına alınması için belediyelerin yanısıra, il merkezinde Semt Pazarcıları Odası hizmet vermektedir. Antalya İl Merkezinde semt pazarları dışında tarım ürünleri perakende ticareti yapan esnafları kapsayan Seyyar ve Sabit Sebze ve Meyveciler Odası hizmet vermektedir.

Diğer taraftan ağırlıklı olarak tarım ürünleri ve tarıma dayalı sanayi ürünlerinin işlem gördüğü Antalya Ticaret Borsası verilerine göre, 1997 yılı itibariyle toplam işlem değeri içinde ürün gruplarının payı incelendiğinde; çekirdekle pamuk, presli pamuk, iplik, pamuk linteri ve pamuk telefi kapsamında tekstil hammaddeleri yüzde 57,84'lük pay ile en çok işlem gören ürün grubu olduğu saptanmıştır. İkinci sırada; keçiboynuzu, kestane, götürü ağaçüstü narenciye bahçe satışı, limon, portakal, madalina, greyfurt ve elma kapsamında yüzde 16,85'lik pay ile kuru ve yaş meyveler yer almıştır. Üçüncü sırada; buğday, arpa ve mısır kapsamında yüzde 12,91'lik pay ile hububat ürünleri yer almıştır. Dördüncü sırada; adaçayı, kekik, defne yaprağı, keçiboynuzu çekirdeği, siyah zeytin ve karanfil kapsamında yüzde 3,38'lik pay ile çeşitli maddeler olarak yer almıştır. Beşinci sırada; pamukyağı ve zeytinyağı kapsamında yüzde 0,96'lık pay ile nebati yağlar yer almıştır. Altıncı sırada; susam ve kabuklu yerbustiği kapsamında yüzde 0,74'lük pay ile yağlı tohumlar

yeralmıştır.Yedinci sırada, ke boynuzu küspesi, ve soya küspesi kapsamında yüzde 0,47'lik pay ile küspeler yer almıştır. Diğer  r nlerin payı ise yüzde 6,85 olmuştur.

2. Sanayi  r nleri Ticareti

Tarım  r nlerinde olduğu gibi sanayi ürünlerinde de toptan ve perakende ticaret toplam değer içinde ürün gruplarının paylarını gösteren kapsamlı istatistiki verilerin bulunamayışı veya olanların da kriter ve gruplandırma açısından türdeş olmaması karşılaştırmalı analizi sınırlandırmaktadır.

Bu bağlamda; imalat sanayi bölümünde daha detaylı verilmiş olan DİE'nin 1994 yılı verileri incelendiğinde Antalya'daki imalat sanayi ürünleri içinde katmadeğer açısından en büyük payı tekstil, giyim ve deri sanayi ürünlerinin aldığı ve bunu ikinci sırada gıda sanayi ürünlerinin,   nc  sırada metal ana sanayi ürünlerinin, dördüncü sırada kimsa sanayi ürünlerinin, beşinci sırada metal eşya, makine ve teçhizatlarının, altıncı sırada taş ve toprağa dayalı sanayi ürünlerinin, yedinci sırada kereste ve kereste ürünlerinin izlediği g r lmektedir. Ancak, bu karşılaştırma sadece Antalya'da imal edilen ürünlerle sınırlı kalmaktadır.

Antalya'da ticaretin yoğun i  g   ve turizm ile kazandığı ivme; Toptan Ticaret Sitesi kuruluşuna potansiyel oluşturmuş, Pazar payı büyük pek çok ürünün anabayi stat sundeki bölgesel dağıtım şirketlerinin yanısıra ağırlıklı olarak bakkallara, lokantalara, motel ve pansiyonlara satış yapan pazar payı k  k olan toptan ticaret firmalarının sayısında önemli artış kaydedilmiştir.

Diğer taraftan, Pazar payı büyük olan perakendeci büyük mağazaların, bakkallar, turistik eşya satan işyerleri başta olmak üzere perakendeci k  k işletmelerin(sayı olarak artmasına karşın) Pazar paylarının giderek azalmasına neden olmaktadır.  r n grupları bazında kapsamlı ve birbiriyle tutarlı veriler yetersiz olmakla birlikte ilgili meslek kuruluşları verilerinin yukarıdaki değerlendirmeleri doğruladığı söylenebilir.

F. İNŞAAT

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da yapı kullanma izin belgeleri ve kullanma amacına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapıların dağılımı  izelge F-1'de gösterilmiştir. Bu yapıların genel toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; yapı sayısına göre yüzde 4,63 olmasına

karşılık, yapıların yüz ölçümü ve değerine göre yüzde 4,99 olmuştur.

Konutların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; konutların sayısına göre yüzde 4,65 olmasına karşılık, konutların yüzölçümüne göre yüzde 3,96, konutların değerine göre yüzde 3,95 olmuştur. Bu kapsamda evlerin toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; ev sayısına göre yüzde 2,17 iken evlerin yüzölçümüne göre yüzde 1,73, evlerin değerine göre yüzde 1,84 olmasına karşılık, apartmanların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; apartman sayısına göre yüzde 6,54 iken apartmanların yüzölçümüne göre yüzde 4,41, apartmanların değerine göre yüzde 4,37 olmuştur.

Ticari yapıların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; ticari yapıların sayısına göre yüzde 7,16 olmasına karşılık yüzölçümüne göre yüzde 12,62 değerine göre yüzde 13,37 olmuştur. Bu kapsamda otel, motel ve pansiyonların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; otel, motel ve pansiyonların sayısına göre yüzde 24,59 olmasına karşılık, yüzölçümüne göre yüzde 47,07 değerine göre yüzde 46,98 olmuştur.

Sınai yapıların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; sınai yapıların sayısına göre yüzde 0,31 olmasına karşılık, yüzölçümüne göre yüzde 0,36 değerine göre yüzde 0,28 olmuştur.

Sıhhi ve sosyal yapıların toplamı itibariye Antalya'nın Türkiye içindeki payı; sıhhi ve sosyal yapıların sayısına göre yüzde 3,46 olmasına karşılık, yüzölçümüne göre yüzde 2,88 değerine göre yüzde 2,87 olmuştur.

Kültürel yapıların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; kültürel yapıların sayısına göre yüzde 1,89 olmasına karşılık, yüzölçümüne göre yüzde 1,33 değerine göre 1,58 olmuştur.

İdari yapıların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; idari yapıların sayısına göre yüzde 6,19 olmasına karşılık, yüzölçümüne göre yüzde 2,48 değerine göre 2,63 olmuştur.

Diğer yapıların toplamı itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; diğer yapıların sayısına göre yüzde 1,56 olmasına karşılık, yüzölçümüne göre yüzde 1,16 değerine göre yüzde 1,25 olmuştur.

Çizelge F-1

	Türkiye			Antalya			Antalya'nın Payı		
	Yapı sayısı %	Yüz ölç. %	Değer %	Yapı sayısı %	Yüz ölç. %	Değer %	Yapı sayısı %	Yüz ölç. %	Değer %
Genel Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	4,63	4,99	4,99
Konutlar Toplamı	94,73	75,56	76,04	95,12	60,06	60,14	4,65	3,96	3,95
Ev	40,93	12,61	12,66	19,20	4,39	4,67	2,17	1,73	1,84
Apartman	53,80	62,95	63,38	75,92	55,67	55,47	6,54	4,41	4,37
Ticari Yapılar Tp.	2,69	15,18	14,31	4,16	38,42	38,33	7,16	12,62	13,37
Otel,Motel,Pans	2,06	1,60	1,67	2,16	15,16	15,76	24,59	47,07	46,98
Diğer Tic. Yapı.	0,63	13,58	12,64	2,00	23,26	22,57	4,05	8,55	8,92
Sınai Yapı. Topl.	1,24	6,46	6,82	0,08	0,46	0,38	0,31	0,36	0,28
Sıhhi ve Sosyal Yapılar Toplamı	0,22	0,89	0,95	0,16	0,52	0,55	3,46	2,88	2,87
Kültürel Yap.Tp	0,10	0,56	0,58	0,04	0,15	0,18	1,89	1,33	1,58
İdari Yap.Topl.	0,09	0,32	0,32	0,12	0,16	0,17	6,19	2,48	2,63
Diğer Yap. Topl.	0,92	1,02	0,97	0,31	0,24	0,24	1,56	1,16	1,25

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

1996 yılında yapı kullanma izin belgesi alınmış tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapıların toplam sayısı içinde; konutların payı Türkiye genelinde yüzde 94,73 iken Antalya'da yüzde 95,12 ile daha fazla, (evlerin payı Türkiye genelinde yüzde 40,93 iken Antalya'da yüzde 19,20 ile daha az, apartmanların payı Türkiye genelinde yüzde 53,80 iken Antalya'da yüzde 75,92 ile daha fazla) ticari yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 2,69 iken Antalya'da yüzde 4,16 ile daha fazla (otel, motel ve pansiyonların payı Türkiye genelinde yüzde 2,06 iken Antalya'da 2,16 ile daha fazla), sınai yapıların payı Türkiye genelinde 1,24 iken Antalya'da yüzde 0,80 ile daha az, sıhhi ve sosyal yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,22 iken Antalya'da yüzde 0,16 ile daha az, kültürel yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,10 iken Antalya'da yüzde 0,04 ile daha az, idari yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,09 iken Antalya'da yüzde 0,12 ile daha fazla, diğer yapıların payı ise Türkiye genelinde yüzde 0,92 iken Antalya'da yüzde 0,31 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu yapıların toplam yüzölçümü içinde; konutların payı Türkiye genelinde yüzde 75,56 iken Antalya'da yüzde 60,06 ile daha az (evlerin payı Türkiye genelinde yüzde 12,61 iken Antalya'da yüzde 4,39 ile daha az, apartmanların payı Türkiye genelinde yüzde 62,95 iken Antalya'da yüzde 55,67 ile daha az), ticari yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 15,18 iken Antalya'da yüzde 38,42 ile daha fazla (otel, motel ve pansiyonların payı Türkiye genelinde yüzde 1,62 iken Antalya'da yüzde 15,16 ile daha fazla), sınai yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 6,46 iken Antalya'da yüzde 0,46 ile daha az, sıhhi ve sosyal yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,89 iken Antalya'da yüzde 0,52 ile daha az, kültürel yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,56 iken Antalya'da yüzde 0,15 ile daha az, idari yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,32 iken Antalya'da yüzde 0,16 ile daha az,

diğer yapıların payı ise Türkiye genelinde yüzde 1,02 iken Antalya'da yüzde 0,24 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, bu yapıların toplam değeri içinde; konutların payı Türkiye genelinde yüzde 76,04 iken Antalya'da yüzde 60,14 ile daha az (evlerin payı Türkiye genelinde yüzde 12,66 iken Antalya'da yüzde 4,67 ile daha az, apartmanların payı Türkiye genelinde yüzde 63,38 iken Antalya'da yüzde 55,47 ile daha az), ticari yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 14,31 iken Antalya'da yüzde 38,33 ile daha fazla (otel, motel ve pansiyonların payı Türkiye genelinde yüzde 1,67 iken Antalya'da yüzde 15,76 ile daha fazla), sınai yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 6,82 iken Antalya'da yüzde 0,38 ile daha az, sıhhi ve sosyal yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,95 iken Antalya'da yüzde 0,55 ile daha az, kültürel yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,58 iken Antalya'da yüzde 0,18 ile daha az, idari yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,32 iken Antalya'da yüzde 0,17 ile daha az, diğer yapıların payı Türkiye genelinde yüzde 0,97 iken Antalya'da yüzde 0,24 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu karşılaştırma; Türkiye geneline göre Antalya'nın yapıların toplam sayısı bakımından apartmanlar, ticari yapılar (özellikle otel, motel ve pansiyonlar) ve idari yapılar içinde daha fazla paya sahip olmasına karşılık, yapıların toplam yüzölçümü ve değeri bakımından sadece ticari yapılar (özellikle otel, motel ve pansiyonların) içinde daha fazla paya sahip olduğunu göstermektedir.

G. İMALAT SANAYİİ

1. Sanayi Gruplarına Göre İşyeri, İstihdam ve Katma Değerin Dağılımı

DİE verilerine göre, 1994 yılı itibarıyla Türkiye ve Antalya'da imalat sanayiinde işyerleri, istihdam ve katma değerın sanayi gruplarına göre dağılımı Çizelge G-1'de gösterilmiştir. İmalat sanayii kapsamında Antalya'nın Türkiye içindeki payı; işyerleri sayısına göre yüzde 0,60 ve istihdama göre 0,62 iken katma değere göre yüzde 0,28 olduğu saptanmıştır.

1994 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA İMALAT SANAYİİNDE
İŞYERLERİ, İSTİHDAM VE KATMA DEĞERİN SANAYİ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIM
Çizelge G-1

Türkiye			Antalya			Antalya'nın Payı		
İşyeri	İstihdam	Katm	İşyeri	İstihdam	Katma	İşyeri	İstihdam	Katm

	sayısı	%	a	sayısı	%	Değer	sayısı	%	a
	%		Değer	%		%	%		Değer
			%						%
İmalat sanayi tp.	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	0,60	0,62	0,28
Gıda,içki,tütün san.	18,37	17,99	14,78	32,79	13,29	15,56	1,08	0,46	0,29
Tekstil,giyim,deri sn	29,39	30,91	17,33	11,48	55,79	55,40	0,24	1,11	0,88
Kereste ve kers.ürü.	4,13	2,22	0,86	4,92	1,80	0,39	0,72	0,50	0,12
Kağıt ürün.bas.san.	3,51	3,61	3,90	3,28	1,13	0,32	0,56	0,19	0,02
Kimya sanayi	8,94	9,64	26,80	11,48	4,93	7,17	0,77	0,32	0,07
Taş topr.dayalı san.	8,22	6,94	7,63	21,31	6,35	2,69	1,56	0,57	0,10
Metal ana sanayi	3,41	6,78	9,27	1,64	10,31	15,13	0,29	0,94	0,45
Met.eşy.mak.teç.sa	22,95	21,33	19,17	13,11	6,40	3,35	0,34	0,19	0,05
Diğer imalat sanayi	1,11	0,60	0,26	-	-	-	-	-	-

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

İmalat sanayi grupları itibariyle Antalya'nın Türkiye içindeki payı; gıda, içki ve tütün sanayiinde işyeri sayılarına göre yüzde 1,08 istihdama göre yüzde 0,46 katma değere göre yüzde 0,29 olduğu, tekstil, giyim ve deri sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 0,24 istihdama göre yüzde 1,11 katma değere göre yüzde 0,88 olduğu, kereste ve kereste ürünleri sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 0,72 istihdama göre yüzde 0,50 katma değere göre yüzde 0,12 olduğu, kağıt ve kağıt ürünleri ve basım sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 0,56 istihdama göre yüzde 0,19 katma değere göre yüzde 0,02 olduğu, kimya sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 0,77 istihdama göre yüzde 0,32 katma değere göre yüzde 0,07 olduğu, taş ve toprağa dayalı sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 1,56 istihdama göre yüzde 0,57 katma değere göre yüzde 0,10 olduğu, metal ana sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 0,29 istihdama göre yüzde 0,94 katma değere göre yüzde 0,45 olduğu, metal eşya, makine ve teçhizat sanayiinde işyeri sayısına göre yüzde 0,34 istihdama göre yüzde 0,19 katma değere göre yüzde 0,05 olduğu saptanmıştır.

Bu durum, Türkiye geneline göre Antalya'nın imalat sanayii gruplarında, işyeri sayılarına göre sırasıyla; taş ve toprağa dayalı sanayii, gıda ve içki sanayii, kimya sanayii, kereste ve kereste ürünleri sanayiinin, istihdama göre sırasıyla; tekstil, giyim ve deri sanayii ve metal ana sanayiinin, katma değere göre ise sırasıyla; tekstil, giyim ve deri sanayii, metal ana sanayii ve gıda, içki sanayiinin (imalat sanayii ortalama paylarına göre) daha fazla paya sahip olduğunu göstermektedir.

İmalat sanayiinin işyeri sayısı toplamı içinde; gıda, içki ve tütün sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 18,37 iken Antalya'da yüzde 32,79 ile daha fazla, tekstil, giyim ve deri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 29,39 iken Antalya'da yüzde 11,48 ile daha az, kereste ve kereste ürünleri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 4,13 iken Antalya'da yüzde 4,92 ile daha fazla,

kağıt ve kağıt ürünleri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 3,51 iken Antalya'da yüzde 3,28 ile daha az, kimya sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 8,94 iken Antalya'da yüzde 11,48 ile daha fazla, taş ve toprağa dayalı sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 8,22 iken Antalya'da yüzde 21,31 ile daha fazla, metal ana sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 3,41 iken Antalya'da yüzde 1,64 ile daha az, metal eşya, makine ve teçhizat sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 22,95 iken Antalya'da yüzde 13,11 ile daha az olduğu, diğer imalat sanayiinin Antalya'da yer almadığı Türkiye genelindeki payının ise yüzde 1,11 olduğu saptanmıştır.

Bu durum, Antalya'da imalat sanayii işyerleri sayısı toplamı içinde en büyük paya gıda ve içki sanayiinin sahip olduğu, ikinci sırada taş ve toprağa dayalı sanayii, üçüncü sırada metal eşya, makine ve teçhizat sanayii, dördüncü sırada tekstil, giyim ve deri sanayii ile kimya sanayii, beşinci sırada kereste ve kereste ürünleri sanayii, altıncı sırada kağıt ve kağıt ürünleri ve basım sanayii ve son olarak sırada metal ana sanayii grubunun yer aldığını göstermektedir.

İmalat sanayii toplam istihdamı içinde; gıda, içki ve tütün sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 17,99 iken Antalya'da yüzde 13,29 ile daha az, tekstil, giyim ve deri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 30,91 iken Antalya'da yüzde 55,79 ile daha fazla, kereste ve kereste ürünleri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 2,22 iken Antalya'da yüzde 1,80 ile daha az, kağıt ve kağıt ürünleri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 3,61 iken Antalya'da yüzde 1,13 ile daha az, kimya sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 9,64 iken Antalya'da yüzde 4,93 ile daha az, taş ve toprağa dayalı sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 6,94 iken Antalya'da yüzde 6,35 ile daha az, metal ana sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 6,78 iken Antalya'da yüzde 10,31 ile daha fazla, metal eşya, makine ve teçhizat sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 21,33 iken Antalya'da yüzde 6,40 ile daha az olduğu, diğer imalat sanayiinin Antalya'da yer almadığı Türkiye genelindeki payının ise yüzde 0,60 olduğu saptanmıştır.

Bu durum, Antalya'da imalat sanayii toplam istihdamı içinde; en büyük paya tekstil, giyim ve deri sanayiinin sahip olduğu, ikinci sırada gıda, içki ve tütün sanayii, üçüncü sırada metal ana sanayii, dördüncü sırada metal eşya, makine ve teçhizat sanayii, beşinci sırada taş ve toprağa dayalı sanayii, altıncı sırada kimya sanayii, yedinci sırada kereste ve kereste ürünleri sanayii ve son sırada kağıt, kağıt ürünleri ve basım sanayiinin yer aldığını göstermektedir.

İmalat sanayii toplam katma değeri içinde gıda, içki ve tütün sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 14,78 iken Antalya'da yüzde 15,56 ile daha fazla, tekstil, giyim ve deri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 17,33 iken Antalya'da yüzde 55,40 ile daha fazla, kereste ve kereste ürünleri sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 0,86 iken Antalya'da yüzde 0,39 ile daha az, kağıt, kağıt ürünleri ve basım sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 3,90 iken Antalya'da yüzde 0,32 ile daha az, kimya sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 26,80 iken Antalya'da yüzde 7,17 ile daha az, taş ve toprağa dayalı sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 7,63 iken Antalya'da yüzde 2,69 ile daha az, metal ana sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 9,27 iken Antalya'da yüzde 15,13 ile daha fazla, metal eşya, makine ve teçhizat sanayiinin payı Türkiye genelinde yüzde 19,17 iken Antalya'da yüzde 3,35 ile daha az olduğu, diğer imalat sanayiinin Antalya'da yer almadığı Türkiye genelindeki payının ise yüzde 0,26 olduğu saptanmıştır.

Bu durum, Antalya'da imalat sanayii toplam katma değeri içinde; en büyük paya tekstil, giyim ve deri sanayiinin sahip olduğu, ikinci sırada gıda, içki ve tütün sanayii, üçüncü sırada metal ana sanayii, dördüncü sırada kimya sanayii, beşinci sırada metal eşya, makine ve teçhizat sanayii, altıncı sırada taş ve toprağa dayalı sanayii, yedinci sırada kereste ve kereste ürünleri sanayii ve son sırada kağıt, kağıt ürünleri ve basım sanayiinin yer aldığı saptanmıştır.

İmalat sanayiinde 1985 ve 1994 yılı DİE verileri karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, Antalya'nın Türkiye geneline göre payı, işyeri sayısı bakımından 1985 yılında yüzde 1,6 iken 1994 yılında yüzde 0,6'ya, istihdam bakımından 1985 yılında yüzde 1,0 iken 1994 yılında 0,6'ya, katma değer bakımından 1985 yılında yüzde 0,5 iken 1994 yılında yüzde 0,3'e düşmesi, imalat sanayiinde Türkiye genelinde sağlanan gelişme trendine Antalya'nın ayak uyduramadığını göstermektedir. Bu durum, Antalya'da imalat sanayiinin toplu işyerleri olarak Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Sitelerinin gelişimini de geciktirmiştir.

2. Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Siteleri

Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü 1986 yılında faaliyete başlamasına rağmen, Bölge Müdürlüğü verilerine göre, 139 sanayi parselinden (toplam 1.259.160 m²'den) oluşan I. Kısım'da 1999 yılına kadar 78 tesis için 123 parsel tahsis edilmiş olup, tahsisi yapılan 78 tesisin 50'si (80 parsel üzerinde) işletmeye açılmasına (toplam 2230 kişiye istihdam sağlanmasına) karşılık,

23 tesis (29 parsil üzerinde) inşaat ve 5 tesis ise (14 parsel üzerinde) proje aşamasındadır.

Diğer taraftan, I. Kısım'da altyapı çalışmaları büyük lde tamamlanmış olmakla birlikte, tamamlanamayan altyapı inşaatları ve Pis Su Arıtma Tesisi için Fon Kredisi tahsisine olan ihtiyaç devam ederken, Organize Sanayi Bölgesi'nin gelişme alanı olan 56 parselden (toplam 1.345.748 m²'den) oluşan II. Kısım'da altyapı çalışmalarına ancak 1998 yılı ikinci yarısında gecikmeli olarak başlanmıştır.

Organize Sanayi Bölgesi'nde işletmeye açılan 50 tesisden 11'i kimya, 10'u gıda, 7'si tekstil-dokuma, 6'sı mermer, 5'i makine-metal, 4' aşap-mobilya, 3' plastik, 3' yapı malzemeleri, 17'i cam ile ilgili alanlarda faaliyet göstermesine karşılık, inşaat aşamasındaki 23 tesisten; 7'si gıda, 5'i tekstil-dokuma, 5'i aşap-mobilya, 4' makine-metal, 1'i kimya, 1'i de cam tesisi olarak inşa edilmekte, proje aşamasındaki 5 tesisten 2'si gıda, 2'si tekstil-dokuma, 1'de makine-metal tesisi olarak proje çalışmaları sürdürülmektedir.

İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü verilerine göre, 1997 yılı sonu itibariyle Antalya'da 10 kk sanayi sitesi faal olup, 20 kk sanayi sitesi de inşaat aşamasındadır. Antalya'da kk sanayi siteleri kapsamında yaklaşık 43.000 kişiye istihdam olanağı sağlayan 5024 işyeri bulunmakta, bu işyerleri arasında oto tamir-bakımı ile ilgili işyerleri en büyük kesimi oluşturmakta bunu sırasıyla ağaç işleri ve metal işleri alanlarında faaliyet gösteren kk imalatlar izlemektedir.

H. ENERJİ

DİE verilerine göre, 1995 yılı sonu itibariyle Türkiye'de ve Antalya'da elektrik tüketiminin abonelere göre dağılımı izelge H-1'de gösterilmiştir. Antalya'nın Türkiye genelindeki elektrik abonesi toplamı içindeki payının yüzde 2,63 iken elektrik tkemi toplamı içindeki payı yüzde 2,24 olmasına karşılık, resmi daireler bakımından elektrik abone payı yüzde 2,56 iken elektrik tüketimi payı yüzde 2,67, sanayi işletmeleri bakımından elektrik abone payı yüzde 2,05 iken elektrik tüketim payı yüzde 0,46, ticarethaneler bakımından elektrik abone payı yüzde 2,67 iken elektrik tüketim payı yüzde 7,45, meskenler bakımından elektrik abone payı yüzde 2,47 iken elektrik tüketim payı yüzde 3,20, tarımsal sulama bakımından elektrik abone payı yüzde 13,23 iken

elektrik tükemi payı yüzde 3,90, şantiyeler bakımından elektrik abone payı yüzde 8,11 iken elektrik tüketimi payı yüzde 2,34, diğer abonelerin payı yüzde 3,86 iken elektrik tüketim payı yüzde 3,93 olmuştur.

Antalya'nın Türkiye geneline göre elektrik abonesi payı dikkate alındığında Antalya'da; tarımsal sulama aboneleri en büyük kesimi oluşturduğu ve bunu sırasıyla şantiye, ticarethane ve diğer abonelerin izlediği söylenebilir.

Diğer taraftan, Antalya'nın Türkiye geneline göre elektrik tüketim payı dikkate alındığında, Antalya'da elektrik tüketimi bakımından en büyük ticarethanelerin oluşturduğu ve bunu sırasıyla; tarımsal sulama, diğerleri, meskenler, resmi daireler ve şantiyelerin izlediği söylenebilir. Antalya'nın Türkiye geneline göre sektörler itibarıyla Antalya'nın elektrik tüketimi payları incelendiğinde; yüzde 7,45'lik pay ile ticarethaneler kapsamında ticaret ve turizm sektörlerinin en büyük kesimi oluşturması, bunu ikinci sırada yüzde 3,90'lık pay ile tarımsal sulama kapsamında tarım sektörünün izlemesi, diğer taraftan inşaat sektörünün payı yüzde 2,34 iken, sanayi sektörü payının yüzde 0,46 olmasına karşılık, bu durum elektrik abonesi sayısı bakımından incelendiğinde, yüzde 13,23'lük pay ile tarım sektörünü en büyük kesimi oluşturması, ikinci sırada yüzde 8,11 ile inşaat sektörünün izlemesi, diğer taraftan ticaret ve turizm sektörlerinin payı yüzde 2,67 iken sanayi sektörü payının yüzde 2,05 olması dikkat çekmektedir.

1995 YILI SONU İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
ELEKTRİK TÜKETİMİNİN ABONELERE GÖRE DAĞILIMI

Çizelge H-1

	Türkiye		Antalya		Antalya'nın Türkiye İçindeki Payı	
	Abone Sayısı %	Miktar (kwh) %	Abone Sayısı %	Miktar (kwh) %	Abone Sayısı %	Miktar (kwh) %
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	2,63	2,24
Resmi Daireler	0,72	7,91	0,70	9,42	2,56	2,67
Sanayi İşletmeleri	2,41	48,31	1,88	9,90	2,05	0,46
Ticarethaneler	11,69	7,67	11,90	25,55	2,67	7,45
Meskenler	81,76	23,12	76,75	33,09	2,47	3,20
Tarımsal Sulama	0,79	2,19	3,97	3,82	13,23	3,90
Şantiyeler	0,57	1,05	1,76	1,09	8,11	2,34
Diğerleri	2,07	9,75	3,04	17,14	3,86	3,93

Kaynak : DİE İstatistiklerinden derlenmiştir.

Not : Sokak aydınlatması elektrik tüketimi, "Diğerleri" kapsamına dahil edilmiştir.

Elektrik abone sayısı toplamı içinde mesken aboneleri Türkiye genelinde yüzde 81,76'lık pay ile birinci sırada iken Antalya'da yüzde 76,75'lik pay ile birinci sırada olduğu, ticarethane aboneleri Türkiye genelinde yüzde 11,69'luk pay ile ikinci sırada iken

Antalya'da yüzde 11,90'lık pay ile ikinci sırada olduğu, sanayi işletmesi aboneleri Türkiye genelinde yüzde 2,41'lik pay ile üçüncü sırada iken Antalya'da yüzde 1,88'lik pay ile beşinci sırada olduğu, tarımsal sulama abonelerinin Türkiye genelinde yüzde 0,79'luk pay ile dördüncü sırada iken Antalya'da yüzde 3,97'lik pay ile üçüncü sırada olduğu, resmi daire aboneleri Türkiye genelinde yüzde 0,72'lik pay ile beşinci sırada iken Antalya'da yüzde 0,70'lik pay ile altıncı sırada olduğu, şantiye aboneleri Türkiye genelinde yüzde 0,57'lik pay ile altıncı sırada iken Antalya'da yüzde 1,76'lık pay ile beşinci sırada olduğu, diğer abonelerin ise Türkiye genelindeki payı yüzde 2,07 iken Antalya'da yüzde 3,04 ile daha fazla paya sahip olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, elektrik tüketimi toplamı içinde; sanayi işletmelerinde elektrik tüketimi Türkiye genelinde yüzde 48,31'lik pay ile birinci sırada iken Antalya'da yüzde 9,90'lık pay ile üçüncü olduğu, meskenlerde elektrik tüketimi Türkiye genelinde yüzde 23,12'lik pay ile ikinci sırada iken Antalya'da yüzde 33,09'luk pay ile birinci sırada olduğu, resmi dairelerde elektrik tüketimi Türkiye genelinde yüzde 7,91'lik pay ile üçüncü sırada iken Antalya'da yüzde 9,42'lik pay ile dördüncü sırada olduğu, ticarethanelerde elektrik tüketimi Türkiye genelinde yüzde 7,67'lik pay ile dördüncü sırada iken Antalya'da yüzde 25,55'lik pay ile ikinci sırada olduğu, tarımsal sulamada elektrik tüketimi Türkiye genelinde yüzde 2,19'luk pay ile beşinci sırada iken Antalya'da yüzde 3,82'lik pay ile beşinci sırada olduğu, şantiyelerde elektrik tüketimi Türkiye genelinde yüzde 1,05'lik pay ile altıncı sırada iken Antalya'da yüzde 1,09'luk pay ile altıncı sırada olduğu, diğer alanlardaki elektrik tüketiminin Türkiye genelindeki payı yüzde 9,75'lik iken Antalya'da 17,14 ile daha fazla paya sahip olduğu belirlenmiştir.

I. GSYİH 'YA GÖRE GELİR DAĞILIMI

1.İktisadi Faaliyet Kollarına Göre GSYİH Payları

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da iktisadi faaliyet kollarına göre cari fiyatlarla GSYİH (gayri safi yurt içi hasıla) payları Çizelge I-1'de gösterilmiştir. Türkiye genelinde iktisadi faaliyet kollarına göre toplam GSYİH içinde Antalya'nın payı; tarımda yüzde 3,45, sanayide yüzde 0,69, inşaat sektöründe yüzde 3,07, ticarete yüzde 4,06, ulaştırma ve haberleşmede yüzde 3,40, mali kuruluşlarda yüzde 1,03, konut sahipliğinde yüzde 2,01, serbest meslek ve hizmetlerde yüzde 2,55, izafi banka hizmetlerinde yüzde 0,85, sektörler toplamında ise yüzde

2,69 iken devlet hizmetlerinde yüzde 2,25, kar amacı olmayan özel hizmet kuruluşlarında yüzde 0,24, ithalat vergisinde yüzde 0,62 olmuştur. Bu durum, Türkiye geneline göre sektörler itibariyle GSYİH'ya Antalya en büyük katkısı (turizm sektörünü de kapsayan) ticaret sektörü ile yaptığı, bunu sırasıyla; tarım, ulaştırma ve haberleşme, inşaat, serbest meslekler ve hizmetler ve diğer iktisadi faaliyet kollarının izlediği, en son olarak ise sanayi sektörü ile en az katkısı sağladığını göstermektedir.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
İKTİSADİ FAALİYET KOLLARINA GÖRE CARİ FİYATLARLA GSYİH PAYLARI
Çizelge I-1

	Türkiye %	Antalya %	Antalya'nın Türkiye İçindeki %
1. Tarım	16,9	22,5	3,45
2. Sanayi	25,2	6,8	0,69
3. İnşaat	5,8	6,9	3,07
4. Ticaret	20,5	32,1	4,06
5. Ulaştırma ve Haberleşme	13,1	17,3	3,40
6. Mali Kuruluşlar	5,0	2,0	1,03
7. Konut Sahipliği	3,0	2,3	2,01
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	3,8	3,7	2,55
9. (-) İzafi Banka Hizmetleri	4,8	1,6	0,85
10. Sektörler Toplamı (1-9)	88,3	91,9	2,69
11. Devlet Hizmetleri	8,4	7,3	2,25
12. Kar Amacı Olmayan Özel Hizmet Kuruluşları	0,2	0,01	0,20
13. Toplam (10-12)	96,9	99,3	2,65
14. İthalat Vergisi	3,1	0,7	0,62
15. Alıcı Fiyatlarıyla GSYİH (13-14)	100,1	100,0	2,59

Kaynak : DİE İstatistiklerinden derlenmiştir.

Alıcı fiyatlarıyla GSYİH içinde tarımın payı Türkiye genelinde yüzde 16,9 iken, Antalya'da yüzde 22,5 ile daha fazla, sanayinin payı Türkiye genelinde yüzde 25,2 iken Antalya'da yüzde 6,8 ile

daha az, inşaat sektörünün payı Türkiye genelinde yüzde 5,8 iken Antalya'da yüzde 6,9 ile daha fazla, ticaretin payı Türkiye genelinde yüzde 20,5 iken Antalya'da yüzde 32,1 ile daha fazla, ulaştırma ve haberleşmenin payı Türkiye genelinde yüzde 13,1 iken Antalya'da yüzde 17,3 ile daha fazla, mali kuruluşların payı Türkiye genelinde yüzde 5,0 iken Antalya'da yüzde 2,0 ile daha az, konut sahipleri payı Türkiye genelinde yüzde 3,0 iken Antalya'da yüzde 2,3 ile daha az, serbest meslek ve hizmetlerin payı Türkiye genelinde yüzde 3,8 iken, Antalya'da 3,7 ile daha az, izafi banka hizmetlerinin payı Türkiye genelinde yüzde 4,8 iken Antalya'da yüzde 1,6 ile daha az, sektörler toplamının payı Türkiye genelinde yüzde 88,3 iken Antalya'da yüzde 91,9 ile daha fazla, devlet hizmetlerinin payı Türkiye genelinde yüzde 8,4 iken Antalya'da yüzde 7,3 ile daha az, kar amacı olmayan özel hizmet kuruluşların payı Türkiye genelinde yüzde 0,2 iken Antalya'da yüzde 0,01 ile daha az, buraya kadar sayıların toplamının payı Türkiye genelinde yüzde 96,9 iken, Antalya'da yüzde 99,3 ile daha fazla, son olarak ithalat vergisinin payı Türkiye genelinde yüzde 3,1 iken Antalya'da yüzde 0,7 ile daha az olduğu saptanmıştır.

GSYİH içinde iktisadi faaliyet kolları, paylarının büyüklüklerine göre sıralanırsa; (turizm dahil) ticaret sektörü Antalya'da en büyük paya sahipken Türkiye genelinde ikinci sırada olduğu, tarım sektörünün payı Antalya'da ikinci sırada iken Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığı, ulaştırma ve haberleşme sektörünün payı Antalya'da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığı, devlet hizmetlerinin payı Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada yer aldığı, inşaat sektörünün payı Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada yer aldığı, sanayi sektörünün payı Antalya'da altıncı sırada iken Türkiye genelinde en büyük paya sahip olduğu, serbest meslek ve hizmetlerin payı Antalya'da yedinci sırada iken Türkiye genelinde dokuzuncu sırada yer aldığı, konut sahipliğinin payı Antalya'da sekizinci sırada iken Türkiye genelinde onbirinci sırada yer aldığı, mali kuruluşların payı Antalya'da dokuzuncu sırada iken Türkiye genelinde yedinci sırada yer aldığı, izafi banka hizmetlerinin payı Antalya'da onuncu sırada iken Türkiye genelinde sekizinci sırada yer aldığı, ithalat vergisinin payı Antalya'da onbirinci sırada iken Türkiye genelinde onuncu sırada yer aldığı, kar amacı olmayan özel hizmet kuruluşlarının payının ise hem Antalya'da hem Türkiye genelinde son sırada yer aldığı belirlenmiştir.

2.GSYİH İçinde İlçelerin Payı

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da GSYİH içinde ilçelerin payları Çizelge I-2'de gösterilmiştir. Türkiye GSYİH içinde Antalya'nın payı yüzde 2,59 olmasına karşılık, merkez ilçenin Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 1,10 iken il içindeki payı yüzde 42,65 olduğu saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
GSYİH İÇİNDE İLÇELERİN PAYLARI

Çizelge I-2

	Türkiye GSYİH İçindeki Yüzdeleri	Antalya İli İçinde GSYİH Yüzdeleri
İl Toplamı	2,59	100,00
Merkez İlçe	1,10	42,65
1. Alanya	0,34	13,06
2. Manavgat	0,31	11,84
3. Serik	0,16	6,15
4. Kemer	0,14	5,36
5. Korkuteli	0,12	4,52
6. Elmalı	0,10	3,77
7. Finike	0,10	3,69
8. Kumluca	0,09	3,37
9. Kaş	0,05	1,92
10. Gazipaşa	0,04	1,67
11. Akseki	0,02	0,72
12. Kale	0,02	0,61
13. Gündoğmuş	0,01	0,44
14. İbradı	0,01	0,23

Kaynak : DİE İstatistiklerinden derlenmiştir.

İlçeler, Türkiye GSYİH içindeki yüzdeleri ve Antalya İli içindeki yüzdelerine göre sıralamaya tabi tutulursa; Alanya'nın Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,34 iken, Antalya içinde 13,06'lık pay ile birinci sırada olduğu, Manavgat'ın Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,31 iken Antalya içinde 11,84'lük pay ile ikinci sırada yer aldığı, Serik'in Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,16 iken Antalya içinde yüzde 6,15'lik pay ile üçüncü sırada yer aldığı, Kemer'in Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,14 iken Antalya içinde yüzde 5,36'lık pay ile dördüncü sırada yer aldığı, Korkuteli'nin Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,12 iken Antalya içinde yüzde 4,52'lik pay ile beşinci sırada yer aldığı, Elmalı'nın Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,10 iken Antalya içinde yüzde 3,77'lik pay ile altıncı sırada yer aldığı, Finike'nin Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,10 iken Antalya içinde yüzde 3,69 ile yedinci sırada olduğu, Kumluca'nın Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,09 iken Antalya içinde yüzde 3,37'lik payı ile sekizinci sırada yer aldığı, Kaş'ın Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,05 iken Antalya içindeki yüzde 1,92'lik pay ile dokuzuncu sırada yer aldığı, Gazipaşa'nın Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,04 iken

Antalya içinde yüzde 1,67'lik pay ile onuncu sırada yer aldığı, Akseki'nin Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,02 iken Antalya içinde yüzde 0,72'lik pay ile onbirinci sırada yer aldığı, Kale'nin Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,02 iken Antalya içinde yüzde 0,61'lik pay ile onikinci sırada yer aldığı, Gündoğmuş'un Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,01 iken Antalya içinde yüzde 0,44'lük pay ile onüçüncü sırada yer aldığı, İbradı'nın ise Türkiye GSYİH içindeki payı yüzde 0,01 iken Antalya içinde yüzde 0,23'lük pay ile en son sırada olduğu belirlenmiştir.

J. YATIRIM TEŞVİKLERİ

Hazine Müsteşarlığı'ndan alınan DİE verilerine göre 1996 yılı itibarıyla Türkiye ve Antalya'da özel sektöre verilen yatırım teşvik belgelerine ilişkin verilerin dağılımı Çizelge J-1'de gösterilmiştir. Türkiye genelinde özel sektöre verilen yatırım teşvik belgeleri toplamı içinde Antalya'nın payı; belge sayısı bakımından yüzde 2,77 iken öngörülen toplam yatırım tutarı bakımından yüzde 2,15, öngörülen istihdam bakımından yüzde 4,02 olmasına karşılık, tarım sektöründe Antalya'nın payı; belge sayısı bakımından yüzde 6,12 iken öngörülen yatırım tutarı bakımından yüzde 2,93, öngörülen istihdam bakımından yüzde 3,89 olduğu, madencilik sektöründe belge sayısı bakımından yüzde 1,60 iken öngörülen toplam yatırım tutarı bakımından yüzde 2,17 öngörülen istihdam bakımından yüzde 1,35 olduğu, imalat sanayi sektöründe belge sayısı bakımından yüzde 0,94 iken öngörülen toplam yatırım tutarı bakımından yüzde 0,46 öngörülen istihdam bakımından yüzde 0,63 olduğu, hizmetler sektöründe belge sayısı bakımından yüzde 6,95 iken öngörülen toplam yatırım tutarı bakımından yüzde 9,37 öngörülen istihdam bakımından yüzde 12,98 olduğu, enerji sektöründe ise Antalya'dan yatırım teşvik belgesi alınmadığı saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA ÖZEL SEKTÖRE VERİLEN YATIRIM TEŞVİK BELGELERİNE İLİŞKİN VERİLERİN DAĞILIMI

Çizelge J-1

	Türkiye			Antalya			Antalya'nın Türkiye içindeki		
	Belge Sayısı %	Toplam Yatırım %	İstih. %	Belge Sayısı %	Toplam Yatırım %	İstih. %	Belge Sayısı %	Toplam Yatırım %	İstih. %
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	2,77	2,15	4,02
Tarım	1,97	1,80	2,13	4,35	2,46	2,06	6,12	2,93	3,89
Madencilik	2,51	1,11	1,71	1,45	1,12	0,57	1,60	2,17	1,35
İmalat	66,22	75,33	69,19	22,46	16,00	10,88	0,94	0,46	0,63
Enerji	0,68	3,31	0,17	-	-	-	-	-	-
Hizmetler	28,61	18,45	26,80	71,74	80,41	86,49	6,95	9,37	12,98

Kaynak : Hazine Müsteşarlığı'ndan alınmış DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Antalya'nın Türkiye genelinde sektörler itibariyle yatırım teşvik belgeleri içindeki payları arasında sıralama yapıldığında; birinci sırada hizmetler, ikinci sırada tarım, üçüncü sırada madencilik, dördüncü sırada imalat sanayiinin yer aldığı görülmektedir.

Sektörler yatırım teşvik belgeleri toplam sayısı içindeki paylarının büyüklüğüne göre sıralamaya tabi tutulursa; imalat sanayii sektörü Türkiye genelinde yüzde 66,22'lik pay ile birinci sırada iken Antalya'da yüzde 22.46'lık pay ile ikinci sırada yer almakta, hizmetler sektörü Türkiye genelinde yüzde 28.61'lik pay ile ikinci sırada iken Antalya'da yüzde 71.74'lük pay ile birinci sırada yer almakta, madencilik sektörü Türkiye genelinde yüzde 2,51'lik pay ile üçüncü sırada iken Antalya'da yüzde 1,45'lik pay ile dördüncü sırada yer almakta, tarım sektörü Türkiye genelinde yüzde 1,97'lik pay ile dördüncü sırada iken Antalya'da yüzde 4,35'lik pay ile üçüncü sırada yer almakta, enerji sektörü ise Türkiye genelinde yüzde 0,68'lik pay ile son sırada yer almaktadır.

Sektörler, yatırım teşvik belgeleri kapsamında öngörülen toplam yatırım tutarı içindeki paylarının büyüklüğüne göre sıralamaya tabi tutulursa; imalat sanayii sektörü Türkiye genelinde yüzde 75,33'lük pay ile birinci sırada iken Antalya'da yüzde 16,00'lik pay ile ikinci sırada yer almakta, hizmetler sektörü Türkiye genelinde yüzde 18,45'lik pay ile ikinci sırada iken Antalya'da yüzde 80,41'lik pay ile birinci sırada yer almakta, enerji sektörü Türkiye genelinde yüzde 3,31'lik pay ile üçüncü sırada yer almakta, tarım sektörü Türkiye genelinde yüzde 1,80'lik pay ile dördüncü sırada iken Antalya'da yüzde 2,46'lık pay ile üçüncü sırada yer almakta, madencilik sektörü Türkiye genelinde 1,11'lik pay ile beşinci sırada iken Antalya'da yüzde 1,12'lik pay ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Sektörler, yatırım teşvik belgeleri kapsamında öngörülen toplam istihdam içindeki paylarının büyüklüğüne göre sıralamaya tabi tutulursa; imalat sanayii sektörü Türkiye genelinde yüzde 69,19'luk payi ile birinci sırada iken Antalya'da yüzde 10,88'lik pay ile ikinci sırada yer almakta, hizmetler sektörü Türkiye genelinde yüzde 26,80'lik pay ile ikinci sırada iken Antalya'da yüzde 86,49'luk pay ile birinci sırada yer almakta, tarım sektörü Türkiye genelinde yüzde 2,13'lük pay ile üçüncü sırada iken Antalya'da yüzde 2,06'lık pay ile üçüncü sırada yer almakta, madencilik sektörü Türkiye genelinde yüzde 1.71'lik pay ile dördüncü sırada iken Antalya'da yüzde 0,57'lik pay ile dördüncü sırada yer almakta, enerji sektörü ise Türkiye genelinde yüzde 0,17'lik pay ile son sırada yer almaktadır.

K.YABANCI SERMAYE

İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü verilerine göre, Antalya'da yabancı sermayeli işletme sayısı 1996 yılına göre yüzde 15,03'lük artış sonucu 1997 yılı sonu itibariyle 199'a ulaşmasına karşılık, yabancı sermaye tutarında (TL bazında) 1996 yılına göre ancak yüzde 12,16'lık artış sağlanabilmiştir.

1997 yılında yabancı sermaye izni alan 26 firmanın getirmeyi taahhüt ettiği 254 936 milyon TL'lik toplam sermaye tutarının sektörlere göre dağılımı incelendiğinde; turizm sektörünün (14 restoran ve kafe, 2 otel ve pansiyon olmak üzere) firma sayısı bakımından yüzde 61,54'lük paya karşılık sermaye tutarı bakımından (restoran ve kafe olarak yüzde 61,08'i, otel ve pansiyon olarak ise yüzde 5,88'i olmak üzere) yüzde 66,96'lık pay ile birinci sırada olduğu; ticaret sektörünün firma sayısı bakımından (5 firma ile) yüzde 19,23'lük paya karşılık sermaye tutarı bakımından yüzde 19,61'lik pay ile ikinci sırada yer aldığı, inşaat-taahhüt sektörünün firma sayısı bakımından (2 firma ile) yüzde 7,69'lük paya karşılık sermaye tutarı bakımından yüzde 4,72'lik pay ile üçüncü sırada yer aldığı, diğer sektörlerin ise (1 tarım, 1 taşımacılık ve 1 de hizmet firması olmak üzere) firma sayısı bakımından yüzde 11,54'lük paya karşılık sermaye tutarı bakımından yüzde 8,71'lik paya sahip olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, yabancı sermaye izinlerinin ülkelere göre dağılımı incelendiğinde; Almanya'nın firma sayısı bakımından (8 firma ile) birinci sırada iken sermaye tutarı bakımından (yüzde 25,01'lik pay ile) ikinci sırada yer aldığı, Rusya'nın firma sayısı bakımından (7 firma ile) ikinci sırada iken sermaye tutarı bakımından (yüzde 31,22'lik pay ile) birinci sırada olduğu, İngiltere'nin hem firma sayısı bakımından (3 firma ile) hem de sermaye tutarı bakımından (yüzde 15,37'lik pay ile) üçüncü sırada yer aldığı, Azerbaycan'ın firma sayısı bakımından (2 firma ile) dördüncü sırada iken sermaye tutarı bakımından (yüzde 6,66'lık pay ile beşinci sırada yer aldığı, birer firma ile yabancı sermaye izni olan ülkelere sermaye tutarı bakımından Gürcistan'ın (yüzde 7,06 ile) dördüncü sırada, Avusturya'nın (yüzde 3,14 ile) altıncı sırada, Norveç'in (yüzde 2,94 ile) yedinci sırada, Hollanda'nın (yüzde 2,94 ile) sekizinci sırada, S.Arabistan'ın (yüzde 2,91 ile) dokuzuncu sırada, İrlanda'nın ise (yüzde 2,75 ile) son sırada yer aldığı saptanmıştır.

L. DIŞ TİCARET

1.Dış Ticaret Hacmi Yüksek Mallar

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Antalya'da dış ticaret hacmi yüksek malların Antalya ve Türkiye değerleri içindeki payları Çizelge L-1'de gösterilmiştir. 1996 yılı itibariyle Antalya gümrüklerinden yapılan (125 386 000 ABD doları) ihracatın Türkiye genelinde yapılan ihracat içindeki payı yüzde 0,54 olmasına karşılık, Antalya gümrüklerinden yapılan (98 992 000 ABD doları) ithalatın Türkiye genelinde yapılan ithalat içindeki payı yüzde 0,23 düzeyinde olduğu saptanmıştır. Diğer taraftan, Türkiye genelinde dış ticaret açığı olmasına karşılık, Antalya'da (26 394 000 ABD doları) dış ticaret fazlası mevcut olup, ithalata göre ihracat yüzde 26,66 daha fazladır.

1996 YILI İTİBARIYLA ANTALYA'DA DIŞ TİCARET HACMI YÜKSEK MALLARIN ANTALYA VE TÜRKİYE DEĞERLERİ İÇİNDEKİ PAYLARI

Çizelge L-1

Fasıl No.	Antalya'da Dış Tic. Hacmi Payı Yüzde 1,00'dan yüksek olan Mallar	Antalya İl Toplamı İçinde		Antalya'nın Türkiye İçinde	
		İhracat Yüzdesi	İthalat Yüzdesi	İhracat Yüzdesi	İthalat Yüzdesi
	Toplam	100,00	100,00	0,54	0,23
1	Canlı hayvanlar	-	2,79	-	1,67
3	Balıklar	1,02	-	2,31	-
6	Canlı ağaçlar ve diğer bitkiler	9,40	2,11	68,36	12,04
7	Sebzeler	22,10	-	5,81	-
8	Meyveler	7,78	0,01	0,86	0,01
10	Hububat	0,08	5,71	0,33	0,74
12	Yağlı tohum ve meyveler	1,70	4,72	4,07	1,68
17	Şeker ve mamülleri	0,01	1,89	0,01	0,64
23	Gıda san. Kalıntısı vs. kaba Yem.	0,33	10,41	3,00	6,88
25	Tuz, kükürt, toprak, alçı, kireç ve çim.	7,62	0,001	2,46	0,001
27	Mineral yakıtlar ve yağlar	0,01	18,07	0,01	0,30
28	İnorganik kimyasal maddeler	4,76	12,58	4,16	2,59
31	Gübreler	-	3,04	-	0,91
38	Muhtelif kimyasal maddeler	0,003	1,21	0,01	0,24
39	Plastikler ve mamüller	0,10	4,26	0,04	0,26
44	Ağaç ve ahşap eşya	0,92	0,60	1,72	0,24
49	Basılı kitaplar, gazeteler vb.	0,005	2,90	0,03	3,66
52	Pamuk, pamuk ipliği ve mensucat	6,32	7,29	1,23	1,05
57	Halı ve diğer yer kaplamaları	19,34	0,39	7,90	0,94
72	Demir ve çelik	9,59	-	0,69	-
74	Bakır ve bakırdan eşya	2,67	0,22	1,73	0,06
84	Kazanlar, makineler, mekanik cih.	0,63	12,11	0,10	0,14
85	Elektrikli makine ve cihazlar	1,30	1,60	0,12	0,05
89	Gemiler ve suda yüzen taşıtlar	0,64	0,37	1,28	0,08
90	Optik alet ve cihazlar	0,02	2,06	0,04	0,21
94	Mobilyalar	0,05	1,63	0,05	0,89
	Antalya'da dış tic.hacmi payı yüzde 1,00'dan düşük olan malların top.	3,62	4,03	0,03	0,03

Kaynak : DİE İstatistiklerinden derlenmiştir.

Çizelge L-1'de verilen Antalya'da dış ticaret hacmi payı yüzde 1,00'den yüksek olan (toplam 97 fasıldan 26 tanesini oluşturan) malların ihracat değeri Antalya toplam ihracatı içindeki payı yüzde 96,38 iken ithalat değeri Antalya toplam ithalatı içinde yüzde 95,97'lik paya sahip olmasına karşılık; dış ticaret hacmi payı yüzde 1,00'den düşük olan (toplam 97 fasıldan 71 tanesini

oluşturan) diğer malların ihracat değeri Antalya toplam ihracatı içindeki payı yüzde 3,62 iken ithalat değeri Antalya toplam ithalat değeri içinde yüzde 4,03'lük paya sahip olduğu saptanmıştır.

Türkiye genelinde fasıllara göre toplam ihracat değeri içinde Antalya'nın payı en yüksek olan 7 fasıl mal grubu sıralamaya tabi tutulursa; 6 numaralı fasıl kapsamında canlı ağaçlar ve diğer bitkilerin yüzde 68,36'lık pay ile birinci sırada yer aldığı; 57 numaralı fasıl kapsamında halı ve diğer yer kaplamalarının yüzde 7,90'lık pay ile ikinci sırada yer aldığı, 7 numaralı fasıl kapsamında sebzelerin yüzde 5,81'lik pay ile üçüncü sırada yer aldığı; 28 numaralı fasıl kapsamında inorganik kimyasal maddelerin yüzde 4,16'lık pay ile dördüncü sırada yer aldığı; 12 numaralı fasıl kapsamında yağlı tohum ve meyvelerin yüzde 4,07'lik pay ile beşinci sırada yer aldığı; 23 numaralı fasıl kapsamında gıda sanayiinin kalıntısı vs kaba yemlerin yüzde 3,00'lük pay ile altıncı sırada yer aldığı; 25 numaralı fasıl kapsamında tuz, kükürt, toprak, alçı, kireç ve çimentonun yüzde 2,46'lık pay ile yedinci sırada yer aldığı saptanmıştır.

Türkiye genelinde fasıllara göre toplam ithalat değeri içinde Antalya'nın payı en yüksek olan 7 fasıl mal grubu sıralamaya tabi tutulursa; 6 numaralı fasıl kapsamında canlı ağaçlar ve diğer bitkilerin yüzde 12,04'lük pay ile birinci sırada yer aldığı; 23 numaralı fasıl kapsamında gıda sanayiinin kalıntısı vs kaba yemlerin yüzde 6,88'lik pay ile ikinci sırada yer aldığı; 49 numaralı fasıl kapsamında basılı kitaplar, gazeteler ve benzeri yayınların yüzde 3,66'lık pay ile üçüncü sırada yer aldığı; 28 numaralı fasıl kapsamında inorganik kimyasal maddelerin yüzde 2,59'lük pay ile dördüncü sırada yer aldığı; 12 numaralı fasıl kapsamında yağlı tohum ve meyvelerin yüzde 1,68'lik pay ile beşinci sırada yer aldığı; 1 numaralı fasıl kapsamında canlı hayvanların yüzde 1,67'lik pay ile altıncı sırada yer aldığı; 52 numaralı fasıl kapsamında pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucatin yüzde 1,05'lik pay ile yedinci sırada yer aldığı saptanmıştır.

Diğer taraftan, Antalya toplam ihracat değerinin yüzde 82,15'ini oluşturan en yüksek ithalat payına sahip olan yedi fasıl mal grubu sıralamaya tabi tutulursa; 7 numaralı fasıl kapsamında sebzelerin yüzde 22,10'lük pay ile birinci sırada yer aldığı; 57 numaralı fasıl kapsamında halı ve diğer yer kaplamalarının yüzde 19,34'lük pay ile ikinci sırada yer aldığı; 72 numaralı fasıl kapsamında demir ve çelik mamüllerinin yüzde 9,59'lük pay ile üçüncü sırada yer aldığı; 6 numaralı fasıl kapsamında canlı ağaç ve diğer bitkilerin yüzde 9,40'lık pay ile dördüncü sırada yer aldığı; 8 numaralı fasıl kapsamında meyvelerin yüzde 7,78'lik pay ile beşinci sırada yer aldığı; 25 numaralı fasıl kapsamında tuz, kükürt, toprak, alçı, kireç

ve çimentonun yüzde 7,62'lik pay ile altıncı sırada yer aldığı; 52 numaralı fasıl kapsamında pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucatin yüzde 6,32'lik pay ile yedinci sırada yer aldığı saptanmıştır.

Antalya toplam ithalat değerinin yüzde 70,89'unu en yüksek ithalat payına sahip 7 fasıl mal grubu sıralamaya tabi tutulursa; 27 numaralı fasıl kapsamında mineral yakıtlar ve yağların yüzde 18,07'lik pay ile birinci sırada yer aldığı; 28 numaralı fasıl kapsamında inorganik kimyasal maddelerin yüzde 12,58'lik pay ile ikinci sırada yer aldığı ; 84 numaralı fasıl kapsamında kazanlar, makineler ve mekanik cihazların yüzde 12,11'lik pay ile üçüncü sırada yer aldığı; 23 numaralı gıda sanayiinin kalıntısı vs. kaba yemlerin yüzde 10,41'lik pay ile dördüncü sırada yer aldığı; 52 numaralı fasıl kapsamında pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucatin yüzde 7,29'luk pay ile beşinci sırada yer aldığı; 10 numaralı fasıl kapsamında hububatın yüzde 5,71'lik pay ile altıncı sırada yer aldığı; 12 numaralı fasıl kapsamında yağlı tohum ve meyvelerin ise yüzde 4,72'lik pay ile yedinci sırada yer aldığı saptanmıştır.

2.Dış Ticaretin Ülkelere Göre Dağılımı

Çizelge L-1'de verilen ihracat ve ithalat değerleri toplamı içinde, İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü'nün ülkeler itibariyle derlediği verilerin dağılımı incelendiğinde; Antalya toplam ihracat değerinin yüzde 51,60'ını oluşturan en fazla ihracat yapılan on ülke sıralamaya tabi tutulursa; Almanya'nın yüzde 14,41'lik pay ile birinci sırada yer aldığı, Hollanda'nın yüzde 7,84'lük pay ile ikinci sırada yer aldığı, İngiltere'nin yüzde 7,37'lik pay ile üçüncü sırada yer aldığı, Ukrayna'nın yüzde 6,41'lik pay ile dördüncü sırada yer aldığı, İtalya'nın yüzde 3,79'luk pay ile beşinci sırada yer aldığı, Rusya'nın yüzde 3,59'luk pay ile altıncı sırada yer aldığı, Romanya'nın yüzde 2,24'lük pay ile yedinci sırada yer aldığı, Belçika'nın yüzde 2,17'lik pay ile sekizinci sırada yer aldığı, Lübnan'ın yüzde 1,89'luk pay ile dokuzuncu sırada yer aldığı, İspanya'nın ise yüzde 1,89'luk pay ile onuncu sırada yer aldığı saptanmıştır.

Diğer taraftan, Antalya toplam ithalat değerinin yüzde 79,10'unu oluşturan en fazla ithalat yapılan 10 ülke sıralamaya tabi tutulursa, İrlanda'nın yüzde 35,38'lik pay ile birinci sırada yer aldığı, A.B.D.'nin yüzde 12,18'lik pay ile ikinci sırada yer aldığı, Almanya'nın yüzde 7,10'luk pay ile üçüncü sırada yer aldığı,

Fransa'nın yüzde 5,23'lük pay ile dördüncü sırada yer aldığı, İtalya'nın yüzde 4,80'lik pay ile beşinci sırada yer aldığı, Hollanda'nın yüzde 4,18'lik pay ile altıncı sırada yer aldığı, İsrail'in yüzde 3,16'lık pay ile yedinci sırada yer aldığı, Romanya'nın yüzde 2,41'lik pay ile sekizinci sırada yer aldığı, Peru'nun yüzde 2,40'lık pay ile dokuzuncu sırada yer aldığı, Brezilya'nın yüzde 2,26'lık pay ile onuncu sırada yer aldığı saptanmıştır.

M. SERBEST BÖLGE

1987 yılında faaliyete geçen Antalya Serbest Bölgesi'nde, 371 025m²'den oluşan net parsel alanının 1998 yılı itibariyle yüzde 62,57'si kiraya verilmiştir. Aynı dönemde yüzde 84,82'si yerli sermaye ve yüzde 15,18'i yabancı sermaye olmak üzere Bölge'ye toplam 13 710 557 ABD doları sermaye getirilmiş olup; bu sermayenin yüzde 69,16'sı bina, yüzde 21,75'i makine-teçhizat ve yüzde 9,08'i de büro ve diğer harcamalara ayrılmıştır.

Antalya Serbest Bölge Müdürlüğü verilerine göre; 1998 yılı Eylül ayı itibariyle 975'i T.C. vatandaşı ve 9'u yabancı ülkelerden olmak üzere toplam 984 kişi istihdam sağlamış olup, bunların yüzde 84,65'i işçi, yüzde 11,28'i büro personeli ve yüzde 4,07'si yönetici statüsünde olduğu belirlenmiştir.

Bölge' de faaliyet gösteren 75'i yerli ve 15'i de yabancı olmak üzere toplam 90 firmanın faaliyet konuları itibariyle dağılımı incelendiğinde işletici şirket haricinde; 43 firma ile alım-satım en büyük kesimi oluşturmakta, 15 firma ile üretim ikinci sırada yer almakta, 12 firma ile kiralama üçüncü sırada yer almakta, 7 firma ile banka-sigorta dördüncü sırada yer almakta, 3 firma ile depolama beşinci sırada yer almakta, 2'şer firma ile montaj-demontaj, makine parkı, müşavirlik ve diğer hizmetler altıncı sırada yer almakta ve 1 firma ile bakım-onarım son sırada yer almaktadır.

Antalya Serbest Bölge Müdürlüğü verilerine göre; 1988 yılından 1997 yılı sonuna kadar 738 554 304 ABD Doları düzeyinde gerçekleşen toplam ticaret hacmi içinde sektörler itibariyle en büyük kesimi yüzde 89,92'lik pay ile sanayi oluşturmakta, bunu yüzde 10,07'lik pay ile tarım ve yüzde 0,01'lik pay ile madencilik

ve taş ocakçılığı izlemektedir. Ayrıca toplam ticaret hacminin yüzde 89,80'ini oluşturan en fazla ticaret hacmi payına sahip 7 mal grubu sıralamaya tabi tutulduğunda; birinci sırada yüzde 45,66'lık pay ile tekstil ve konfeksiyon ürünleri, ikinci sırada 13,34'lük pay ile gıda sanayii ürünleri, üçüncü sırada 12,74'lük pay ile makine sanayii mamülleri, dördüncü sırada yüzde 6,42'lik pay ile mücevherat, beşinci sırada yüzde 4,47'lik pay ile pamuk, altıncı sırada yüzde 4,03'lükpay ile kimya sanayii mamülleri, yedinci sırada ise yüzde 3,14'lük pay ile yağlı tohum ve kaba yemler yer almaktadır.

Diğer taraftan, 1988 yılından 1997 yılı sonuna kadar gerçekleşen toplam ticaret hacminin; yüzde 33,49'unu Bölge'den yurtdışına, yüzde 23,95'ini yurtdışından Bölge'ye, yüzde 22,22'sini Türkiye'den Bölge'ye ve yüzde 20,35'ini Bölge'den Türkiye'ye ticaret oluşturmaktadır.

Bölge'de 1996 yılına göre yüzde 27,92'lik artış ile 180 592 092 ABD Doları'na ulaşan 1997 yılı toplam ticaret hacminin yüzde 93,02'sini oluşturan en fazla ticaret hacmi payına sahip 10 ülke arasında sıralama yapıldığında; yüzde 52,31 ile en yüksek paya sahip olan Türkiye'yi ikinci sırada yüzde 21,42'lik pay ile Almanya izlemekte, üçüncü sırada yüzde 4,28'lik pay ile Hollanda, dördüncü sırada yüzde 3,99'luk pay ile Japonya, beşinci sırada yüzde 2,83'lük pay ile Arjantin, altıncı sırada yüzde 2,37'lik pay ile Tayland, yedinci sırada yüzde 2,31'lik pay ile A.B.D., sekizinci sırada yüzde 1,46'lık pay ile İtalya, dokuzuncu sırada yüzde 1,17'lik pay ile Polonya, onuncu sırada yüzde 0,89'luk pay ile Özbekistan yer almaktadır.

N. BELEDİYE, İL ÖZEL İDARESİ VE KÖY BÜTÇELERİ

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da belediye, il özel idaresi ve köy bütçelerinin gelir ve gider türlerine göre dağılımı Çizelge N-1'de gösterilmiştir. Türkiye genelinde gelir ve gider türlerine göre belediye, il özel idaresi ve köylerin bütçelerinin genel toplamı içinde Antalya'nın payı yüzde 1,61 düzeyinde (nüfus payına göre daha düşük) olması dikkat çekmektedir. Diğer taraftan, Türkiye geneline göre Antalya'nın belediye bütçeleri içindeki payının yüzde 1,57 iken il özel idaresi bütçeleri içindeki payının yüzde 2,72 ile daha fazla olduğu, köy bütçeleri içinde ise yüzde 0,69 ile en düşük paya sahip olduğu saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
BELEDİYE, İL ÖZEL İDARESİ VE KÖY BÜTÇELERİNİN
GELİR VE GİDER TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

	Türkiye Yüzdeleri	Antalya Yüzdeleri	Antalya'nın Türkiye içindeki Yüzdeleri
GENEL TOPLAM	(100,00)	(100,00)	(1,61)
BELEDİYE BÜTÇELERİ	(94,07)	(91,47)	(1,57)
Belediye gelirleri toplamı	100,00	100,00	1,57
Vergi gelirleri	52,42	46,00	1,38
Vergi dışı gelirler	41,99	41,25	1,54
Özel yardım ve fonlar	5,59	12,75	3,58
Belediye giderleri toplamı	100,00	100,00	1,57
Cari harcamalar	37,31	48,37	2,03
Yatırım harcamaları	27,96	19,63	1,10
Transfer harcamaları	34,73	32,00	1,45
İL ÖZEL İDARESİ BÜTÇELERİ	(4,77)	(8,04)	(2,72)
İl özel idaresi gelirleri toplamı	100,00	100,00	2,72
Vergi gelirleri	74,67	74,73	2,72
Vergi dışı gelirler	25,33	25,27	2,71
İl özel idaresi giderleri toplamı	100,00	100,00	2,72
Cari harcamalar	32,45	19,67	1,65
Yatırım harcamaları	49,20	67,82	3,75
Sabit sermaye teşkili ve trans. Harc.	18,35	12,51	1,85
KÖY BÜTÇELERİ	(1,16)	(0,49)	(0,69)
Köy Bütçesi gelirleri toplamı	100,00	100,00	0,69
Salma	5,47	0,35	0,04
İmece	16,87	3,17	0,13
Resmi harc hasılatı	75,88	95,07	0,86
Muhtaç asker ailelerine yardım	0,36	0,37	0,70
Bakaya	1,42	1,04	0,50
Köy bütçesi giderleri toplamı	100,00	100,00	0,69
İdari işler	16,83	19,39	0,79
Ziraat ve ekonomi işleri	7,24	2,91	0,28
Kültür işleri	6,91	11,47	1,14
Sağlık ve sosyal yardım işleri	16,36	17,95	0,75
Bayındırlık işleri	31,93	23,38	0,50
Muhtaç asker ailelerine yardım	0,52	0,37	0,48
Diğer işler	20,21	24,54	0,83

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Bu bağlamda, Antalya'nın Türkiye genelinde belediye bütçeleri kapsamında; vergi gelirleri içindeki payı yüzde 1,38 iken, vergi dışı gelirleri içindeki payı yüzde 1,54 ve özel yardım ve fonlar içindeki payının yüzde 3,58 olmasına karşılık; cari harcamalar içindeki payı yüzde 2,03 iken yatırım harcamaları içinde yüzde 1,10 ile oldukça düşük bir paya sahip olduğu, transfer harcamaları içindeki payının ise yüzde 1,45 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, Antalya'nın Türkiye genelinde il özel idaresi bütçeleri kapsamında; vergi gelirleri içindeki payı yüzde 2,72 iken vergi dışı gelirleri içindeki payı yüzde 2,71 olmasına karşılık; cari harcamalar içindeki payı yüzde 1,65 iken yatırım harcamaları içinde yüzde 3,75 ile görece olarak daha yüksek bir paya sahip olduğu, sabit sermaye teşkili ve transfer harcamaları içindeki payının ise yüzde 1,85 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Ayrıca, Antalya'nın Türkiye genelinde köy bütçeleri kapsamında; salma gelirleri içindeki payının yüzde 0,04, imece gelirleri içindeki

payının yüzde 0,13, resmi harç hasılatları içindeki payı yüzde 0,86, muhtaç asker ailelerine yardım gelirleri içindeki payının yüzde 0,70 ve bakaya gelirleri içindeki payının yüzde 0,50 olmasına karşılık; idari işlere ilişkin giderler içindeki payı yüzde 0,79, ziraat ve ekonomi işlerine ilişkin giderler içindeki payının yüzde 0,28, kültür işlerine ilişkin giderler içindeki payının yüzde 1,14, sağlık ve sosyal yardım işlerine ilişkin giderler içindeki payının yüzde 0,75, bayındırlık işlerine ilişkin giderler içindeki payının yüzde 0,50, muhtaç asker ailelerine yardıma ilişkin giderler içindeki payının yüzde 0,48 ve diğer işlere ilişkin giderler içindeki payının ise yüzde 0,83 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Gelir ve gider türlerine göre, belediye, il özel idaresi ve köy bütçeleri genel toplamı içinde belediye bütçelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 94,07 iken Antalya'da yüzde 91,47 ile daha az, il özel idaresi bütçelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 4,77 iken Antalya'da yüzde 8,04 ile daha fazla, köy bütçelerinin oranı ise Türkiye genelinde yüzde 1,16 iken Antalya'da yüzde 0,49 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Belediye bütçeleri kapsamında belediye gelirleri toplamı içinde; vergi gelirlerinin payı Türkiye genelinde yüzde 52,42 iken Antalya'da yüzde 46,00 ile daha az, vergi dışı gelirlerinin payı Türkiye genelinde yüzde 41,99 iken Antalya'da yüzde 41,25 ile daha az, özel yatırım ve fonların payı ise Türkiye genelinde yüzde 5,59 iken Antalya'da yüzde 12,75 ile adaha fazla olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, belediye gelirleri toplamı içinde; cari harcamaların payı Türkiye genelinde yüzde 37,31 iken Antalya'da yüzde 48,37 ile daha fazla, yatırım harcamalarının payı Türkiye genelinde yüzde 27,96 iken Antalya'da yüzde 19,63 ile daha az, transfer harcamaları payı ise Türkiye genelinde yüzde 34,73 iken Antalya'da yüzde 32,00 ile daha az olduğu saptanmıştır.

İl özel idaresi bütçeleri kapsamında il özel idaresi gelirleri toplamı içinde; vergi gelirlerinin payı Türkiye genelinde yüzde 74,67 iken Antalya'da yüzde 74,73 ile daha fazla, vergi dışı gelirlerinin payı ise Türkiye genelinde yüzde 25,33 iken Antalya'da yüzde 25,27 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, il özel idaresi giderleri toplamı içinde; cari harcamaların payı Türkiye genelinde yüzde 32,45 iken Antalya'da yüzde 19,67 ile daha az, yatırım harcamaları payı Türkiye genelinde yüzde 49,20 iken Antalya'da yüzde 67,82 ile daha fazla, sabit sermaye teşkili ve transfer harcamalarının payı ise

Türkiye genelinde yüzde 18,35 iken Antalya'da yüzde 12,51 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Köy bütçeleri gelirleri toplamı içinde; salmanın payı Türkiye genelinde yüzde 5,47 iken Antalya'da yüzde 0,35 ile daha az, imecenin payı Türkiye genelinde yüzde 16,87 iken Antalya'da yüzde 3,17 ile daha az, resmi harç hasılatının payı Türkiye genelinde yüzde 75,88 iken Antalya'da yüzde 95,07 ile daha fazla, muhtaç asker ailelerine yardıma ilişkin gelirlerin payı Türkiye genelinde yüzde 0,36 iken Antalya'da yüzde 0,37 ile daha fazla, bakayadan kaynaklanan gelirlerin payı ise Türkiye genelinde yüzde 1,42 iken Antalya'da yüzde 1,04 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, köy bütçeleri giderleri toplamı içinde; idari işlere ilişkin giderlerin payı Türkiye genelinde yüzde 16,83 iken Antalya'da yüzde 19,39 ile daha fazla, ziraat ve ekonomi işlerine ilişkin giderlerin payı Türkiye genelinde yüzde 7,24 iken Antalya'da yüzde 2,91 ile daha az, kültür işlerine ilişkin giderlerin payı Türkiye genelinde yüzde 6,91 iken Antalya'da yüzde 11,47 ile daha fazla, sağlık ve sosyal yardım işlerine ilişkin giderlerin payı Türkiye genelinde yüzde 16,36 iken Antalya'da yüzde 17,95 ile daha fazla, bayındırlık işlerine ilişkin giderlerin payı Türkiye genelinde yüzde 31,93 iken Antalya'da yüzde 23,38 ile daha az, muhtaç asker ailelerine yardıma ilişkin giderlerin payı Türkiye genelinde yüzde 0,52 iken Antalya'da yüzde 0,37 ile daha az, diğer işlere ilişkin giderlerin payı ise Türkiye genelinde yüzde 20,21 iken Antalya'da yüzde 24,54 ile daha fazla olduğu saptanmıştır.

İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından derlenen verilere göre, 1997 yılı Antalya ili konsolide bütçe gelirleri toplamı içinde; vergi gelirlerinin payı yüzde 88,36 iken vergi dışı gelirlerinin payı yüzde 9,46, katma bütçe özel gelirlerinin payı yüzde 2,12 ve özel gelirler ve fonların payı yüzde 0,06 olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, konsolide bütçe giderlerinin toplamı içinde; personel giderlerinin payı yüzde 69,63, diğer cari giderlerinin payı yüzde 6,92, yatırım harcamalarının payı yüzde 18,41 ve transfer harcamalarının payı ise yüzde 5,04 olduğu saptanmıştır. Ayrıca, konsolide bütçe giderlerine göre gelirlerin yüzde 2,44 daha az olduğu saptanmıştır.

İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından derlenen verilere göre, 1997 yılı kesin hesapları itibarıyla Antalya'da belediyelerin bütçe gelirlerinin yüzde 37,25'i vergi gelirlerinden,

yüzde 62,75'i vergi dışı gelirlerinden oluşmasına karşılık; bütçe giderlerinin yüzde 36,07'sinin personel giderleri, yüzde 21,48'inin diğer cari giderler, yüzde 25,60'ünün yatırım harcamaları, yüzde 13,39'unun da transfer harcamalarından oluştuğu, ayrıca belediyelerin bütçe giderlerine göre gelirlerinin yüzde 8,74 daha fazla olduğu saptanmıştır.

1997 yılı itibariyle Antalya İl Özel İdaresi bütçe gelirlerinin yüzde 66,01'inin Devlet yardımlarından yüzde 33,99'unun diğer bütçe gelirlerinden oluşmasına karşılık; bütçe giderlerinin yüzde 81,23 yatırım harcamaları, yüzde 10,09'unun transfer harcamaları, yüzde 8,68'inin ise cari harcamalardan oluştuğu, ayrıca İl Özel İdaresi bütçe giderlerine göre gelirlerinin yüzde 6,41 daha fazla olduğu saptanmıştır.

1997 yılı Antalya İli genel ve katma bütçe giderlerinin yüzde 72,61'i cari harcamalar, yüzde 23,48'i yatırım harcamaları, yüzde 3,91'i de transfer harcamalarından oluşmasına karşılık; cari harcamaların yüzde 91,85'i personel giderlerinden yüzde 8,15'i diğer cari harcamalardan oluştuğu, yatırım harcamalarının ise yüzde 91,40'ı onarım, yüzde 5,69'u makine-teçhizat, yüzde 0,36'sı yeni yapım ve yüzde 2,55'inin de diğer giderlerden oluştuğu saptanmıştır. Diğer taraftan 1997 yılı Antalya ili kamu gelirleri içinde; gelir vergisi gelirlerinin yüzde 51,00 ile en büyük paya sahip olduğu, bunu ikinci sırada yüzde 14,38 ile dahilde alınan katma değer vergisi, üçüncü sırada yüzde 6,28 ile kurumlar vergisi, dördüncü sırada yüzde 4,33 damga vergisi, beşinci sırada yüzde 4,12 ile taşıt alım vergisi, altıncı sırada yüzde 3,78 ile tapu harçları, yedinci sırada yüzde 2,48'ini banka ve sigorta muameleat vergisi gelirlerinin izlediği, yukarıda sayılan en fazla paya sahip yedi gelir türü toplamın kamu gelirlerinin yüzde 86,37'sini oluşturmasına karşılık diğer gelirlerin payının yüzde 13,63 olduğu saptanmıştır.

O. KAMU YATIRIMLARI

1. Bütçe Türlerine Göre Kamu Yatırımları

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da bütçe türlerine göre kamu yatırımlarının dağılımı Çizelge O-1'de gösterilmiştir. Türkiye genelindeki toplam kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 1,86 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarı bakımından yüzde 1,11 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 0,85 olması dikkat çekmektedir.

Türkiye genelindeki döner sermaye bütçeleri itibariyle kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 0,70 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarı bakımından yüzde 0,58 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 1,47 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Türkiye genelindeki katma ve değer bütçeler itibariyle kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 2,05 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarı bakımından yüzde 1,54 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 1,47 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

İller Bankası tarafından Türkiye genelinde yapılan kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 0,80 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarı bakımından 1,22 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 1,57 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Mahalli İdareler tarafından Türkiye genelinde yapılan kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 8,40 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarları bakımından yüzde 2,71 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 1,60 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

KİT'ler tarafından Türkiye genelinde yapılan kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 0,239 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarları bakımından yüzde 0,005 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 0,017 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, Türkiye genelindeki özelleştirme ve toplam dışı kamu yatırımları Antalya'da bu dönemde yer almamıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
BÜTÇE TÜRLERİNE GÖRE KAMU YATIRIMLARININ DAĞILIMI

Çizelge O-1

	Türkiye'de			Antalya'da			Antalya'nın Türkiye İçindeki		
	Proje Sayısı %	Proje Tutarı %	Küm. Harc. %	Proje Sayısı %	Proje Tutarı %	Küm. Harc. %	Proje Sayısı %	Proje Tutarı %	Küm. Harc. %
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	1,86	1,11	0,85
Döner	2,74	0,64	0,66	1,03	0,34	1,14	0,70	0,58	1,47
Sermaye									
Genel-katma	76,55	54,49	46,88	84,54	75,70	80,80	2,05	1,54	1,47
İller Bankası	7,16	3,68	3,38	3,09	4,03	6,24	0,80	1,22	1,57
Toplam dışı	0,10	0,04	0,01	-	-	-	-	-	-
Mahalli İdr.	2,28	8,12	6,16	10,31	19,85	11,55	8,40	2,71	1,60
KİT'ler	8,35	16,88	14,21	1,03	0,08	0,28	0,229	0,005	0,017

Kamu yatırımları projeleri toplam sayısı içinde; döner sermaye kapsamındaki projelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 2,74 iken Antalya'da yüzde 1,03 ile daha az olduğu, genel ve katma bütçeler kapsamındaki projelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 76,55 iken Antalya'da yüzde 84,54 ile daha fazla olduğu, İller Bankası projelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 7,16 iken Antalya'da yüzde 3,09 ile daha az olduğu, mahalli idarelere ait projelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 2,28 iken Antalya'da yüzde 10,31 ile daha fazla olduğu, KİT'lere ait projelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 8,35 iken Antalya'da yüzde 1,03 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu durum, bütçe türlerine göre kamu yatırımları içinde, proje sayısı bakımından genel ve katma bütçeler kapsamındaki projelerin hem Antalya'da hemde Türkiye genelinde en büyük paya sahip olduğunu, mahalli idarelere ait projelerin Antalya'da ikinci sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada yer aldığını, İller Bankası'na ait projelerin hem Antalya'da hemde Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığını, döner sermaye kapsamındaki projelerin Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada yer aldığını, KİT'lere ait projelerin Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde ikinci sırada yer aldığını göstermektedir.

Kamu yatırımları projeleri toplam tutarı içinde; döner sermaye kapsamındaki proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 0,64 iken Antalya'da yüzde 0,34 ile daha az olduğu, genel ve katma bütçeler kapsamındaki proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 54,49 iken Antalya'da yüzde 75,70 ile daha fazla olduğu, İller Bankası'na ait proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 3,68 iken Antalya'da yüzde 4,03 ile daha fazla olduğu, mahalli idarelere ait proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 8,12 iken Antalya'da yüzde 19,85 ile daha fazla olduğu, KİT'lere ait proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 16,88 iken Antalya'da yüzde 0,08 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu durum, bütçe türlerine göre kamu yatırımları içinde, proje tutarı bakımından genel ve katma bütçeler kapsamındaki proje tutarının hem Antalya'da hem de Türkiye genelinde birinci sırada olduğunu, mahalli idarelere ait proje tutarının Antalya'da ikinci sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını, İller Bankası'na ait proje tutarının Antalya'da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada yer aldığını, döner sermaye kapsamındaki proje tutarının Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada yer aldığını, KİT'lere ait proje

tutarının Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde yüzde ikinci sırada yer aldığını göstermektedir.

Kamu yatırımları projeleri kümülatif harcamaları içinde; döner sermaye kapsamındaki projelerin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 0,66 iken Antalya'da yüzde 1,14 ile daha fazla olduğu, genel ve katma bütçeler kapsamındaki projelerin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 46,88 iken Antalya'da yüzde 80,80 ile daha fazla olduğu, İller Bankası'na ait projelerin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 3,38 iken Antalya'da yüzde 6,24 ile daha fazla olduğu, mahalli idarelere ait projelerin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 6,16 iken Antalya'da yüzde 11,55 ile daha fazla olduğu, KİT'lere ait projelerin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 14,21 iken Antalya'da yüzde 0,28 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu durum, bütçe türlerine göre kamu yatırımları içinde, kümülatif harcama oranının hem Antalya hem de Türkiye genelinde birinci sırada olduğunu, mahalli idarelere ait projelerin kümülatif harcama oranının Antalya'da ikinci sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını, İller Bankası'na ait projelerin kümülatif harcama oranının Antalya'da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada yer aldığını, döner sermaye kapsamındaki projelerin kümülatif harcama oranının Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada yer aldığını, KİT'lere ait projelerin kümülatif harcama oranının Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığını göstermektedir.

2. Sektörlere Göre Kamu Yatırımları

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibarıyla Türkiye ve Antalya'da sektörlere göre kamu yatırımlarının dağılımı Çizelge O-2'de gösterilmiştir. Türkiye genelinde toplam kamu yatırımları içinde Antalya'nın payının; proje sayısı bakımından yüzde 1,86 olmasına karşılık, projelerin toplam tutarı bakımından yüzde 1,11 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 0,85 olduğu saptanmıştır.

Tarım sektörü kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından 2,17 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 1,42 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 0,70 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

İmalat sanayii sektörü kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından yüzde 0,88 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 0,50 iken 1996 yılı sonu itibariyle projeye ilişkin herhangi bir harcama yapılmamıştır.

Ulaştırma ve haberleşme sektörü kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından yüzde 1,85 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 0,57 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 0,74 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Turizm sektörü kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından yüzde 7,00 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 3,88 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 1,88 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Eğitim kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından yüzde 2,35 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 1,70 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 2,01 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Sağlık kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından yüzde 2,14 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 3,95 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 4,30 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Diğer kamu hizmetleri kapsamında Türkiye genelindeki kamu yatırımları toplamı içinde Antalya'nın payı; proje sayısı bakımından yüzde 1,24 olmasına karşılık, proje tutarı bakımından yüzde 2,10 iken yapılan kümülatif harcama bakımından yüzde 1,90 düzeyinde olduğu saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
SEKTÖRLERE GÖRE KAMU YATIRIMLARININ DAĞILIMI

Çizelge O-2

	Türkiye'de			Antalya'da			Antalya'nın Türkiye içindeki		
	Proje Sayısı	Proje Tutarı	Küm. Harc.	Proje Sayısı	Proje Tutarı	Küm. Harc.	Proje Sayısı	Proje Tutarı	Küm. Harc.
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	1,86	1,11	0,85
Tarım	9,71	17,59	14,65	11,34	22,47	12,09	2,17	1,42	0,70
Madencilik	2,05	0,36	0,25	-	-	-	-	-	-
İmalat San.	5,79	3,08	3,63	1,03	0,03	0,08	0,33	0,01	0,02
Enerji	2,18	20,47	19,81	1,03	9,29	-	0,88	0,50	-
Ulaş. ve Hab.	9,33	32,43	40,12	9,28	16,54	34,63	1,85	0,57	0,74
Turizm	1,92	0,61	0,57	7,22	2,15	1,26	7,00	3,88	1,88
Konut	0,94	0,48	0,55	-	-	-	-	-	-
Eğitim	33,49	3,44	2,92	42,27	5,27	6,88	2,35	1,70	2,01
Sağlık	9,87	2,08	2,13	11,34	7,40	10,77	2,14	3,95	4,30

Kamu yatırımları projeleri toplam sayısı içinde; tarım sektörü projelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,71 iken Antalya'da yüzde 11,34 ile daha fazla olduğu, imalat sanayii sektörü projeleri oranı Türkiye genelinde yüzde 5,79 iken Antalya'da yüzde 1,03 ile daha az olduğu, enerji sektörü projeleri oranı Türkiye genelinde yüzde 2,18 iken Antalya'da yüzde 1,03 ile daha az olduğu, ulaştırma ve haberleşme sektörü projelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,33 iken Antalya'da yüzde 9,28 ile daha az olduğu, turizm sektörü projelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 1,92 iken Antalya'da yüzde 7,22 ile daha fazla olduğu, eğitim projelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 33,49 iken Antalya'da yüzde 42,27 ile daha fazla olduğu, sağlık projelerinin oranı Türkiye genelinde yüzde 9,87 iken Antalya'da yüzde 11,34 ile daha fazla olduğu, diğer kamu hizmetlerine ait projelerin oranı Türkiye genelinde yüzde 24,73 iken Antalya'da yüzde 16,49 ile daha az olduğu saptanmıştır. Türkiye genelinde madencilik sektörü projeleri yüzde 2,05 ve konut projeleri yüzde 0,94'lük paya sahip olmasına karşılık Antalya'da bu sektörlere ilişkin projeler yer almamaktadır.

Bu durum, sektörlere göre kamu yatırımları içinde; eğitim projelerinin hem Antalya'da hem de Türkiye genelinde en büyük paya sahip olduğunu, diğer kamu hizmetlerine ait projelerin hem Antalya'da hem de Türkiye genelinde ikinci sırada yer aldığını, sağlık projelerinin hem Antalya'da hem de Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığını, ulaştırma ve haberleşme sektörü projelerinin Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada olduğunu, turizm sektörü projelerinin Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde dokuzuncu sırada olduğunu, imalat sanayii sektörü ve enerji sektörü projelerinin Antalya'da altıncı sırada iken Türkiye genelinde imalat sanayii sektörü projelerinin altıncı, enerji sektörü projelerinin ise yedinci sırada olduğunu göstermektedir.

Kamu yatırımları toplam proje tutarı içinde; tarım sektörünün proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 17,59 iken Antalya'da yüzde 22,47 ile daha fazla olduğu, imalat sanayii sektörünün proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 3,08 iken Antalya'da yüzde 0,03 ile daha az olduğu, enerji sektörünün proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 20,47 iken Antalya'da yüzde 9,29 ile daha az olduğu, ulaştırma ve haberleşme sektörünün proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 32,43 iken Antalya'da yüzde 16,54 ile daha az olduğu, turizm sektörünün proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 0,61 iken Antalya'da yüzde 2,15 ile daha fazla olduğu, eğitim kapsamında proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 3,44 iken Antalya'da yüzde 5,27 ile daha fazla olduğu,

sağlık kapsamında proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 2,08 iken Antalya'da yüzde 7,40 ile daha fazla olduğu, diğer kamu hizmetleri kapsamında proje tutarı oranı Türkiye genelinde yüzde 19,46 iken Antalya'da yüzde 36,84 ile daha fazla olduğu saptanmıştır.

Bu durum; sektörlere göre kamu yatırımları içinde diğer kamu hizmetleri kapsamındaki projelerin tutarının Antalya'da en fazla paya sahip iken Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığını, tarım sektörünün proje tutarının Antalya'da ikinci sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını, ulaştırma ve haberleşme sektörü proje tutarının Antalya'da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde en büyük paya sahip olduğunu, enerji sektörünün proje tutarının Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde ikinci sırada yer aldığını, sağlık kapsamındaki proje tutarının Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde yedinci sırada yer aldığını, eğitim kapsamındaki proje tutarının Antalya'da altıncı sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını, turizm sektörünün proje tutarının Antalya'da yedinci sırada iken Türkiye genelinde sekizinci sırada yer aldığını, imalat sanayii sektörünün proje tutarının Antalya'da sekizinci sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada yer aldığını göstermektedir.

Kamu yatırımları projeleri kümülatif harcamaları içinde; tarım sektörü projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 14,65 iken Antalya'da yüzde 12,09 ile daha az olduğu, imalat sanayii sektörü projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 3,63 iken Antalya'da yüzde 0,08 ile daha az olduğu, enerji sektörü projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 19,81 iken Antalya'da 1996 yılı sonu itibariyle projeye ilişkin herhangi bir harcama yapılmadığı, ulaştırma ve haberleşme sektörü projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 40,12 iken Antalya'da yüzde 34,63 ile daha az olduğu, turizm sektörü projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 0,57 iken Antalya'da yüzde 1,26 ile daha fazla olduğu, eğitim projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 2,92 iken Antalya'da yüzde 6,88 ile daha fazla olduğu, sağlık problemlerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 2,13 iken Antalya'da yüzde 10,77 ile daha fazla olduğu diğer kamu hizmetleri projelerinin kümülatif harcama oranı Türkiye genelinde yüzde 15,37 iken Antalya'da yüzde 34,29 ile daha fazla olduğu saptanmıştır.

Bu durum, bütçe türlerine göre kamu yatırımları içinde, kümülatif harcama bakımından ulaştırma ve haberleşme sektörünün hem Antalya'da hem de Türkiye genelinde en büyük kesimi oluşturduğunu, diğer kamu hizmetleri kapsamındaki projelerin

kümülatif harcama tutarının Antalya’da ikinci sırada iken Türkiye genelinde üçüncü sırada olduğunu, tarım sektörü projelerinin kümülatif harcama tutarının Antalya’da ikinci sırada iken Türkiye genelinde üçüncü sırada olduğunu, tarım sektörü projelerinin kümülatif harcama tutarının Antalya’da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada olduğunu, sağlık projelerinin kümülatif harcama tutarının Antalya’da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde yedinci sırada olduğunu, eğitim projelerinin kümülatif tutarının Antalya’da beşinci sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada olduğunu, turizm sektörü projelerinin kümülatif harcama tutarının altıncı sırada iken Türkiye genelinde sekizinci sırada olduğunu, imalat sanayii sektörü projelerinin kümülatif harcama tutarının Antalya’da yedinci sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada yer aldığını göstermektedir.

P. BANKA MEVDUAT VE KREDİLERİ

1. Banka Mevduatlarının Hesap Türlerine Göre Dağılımı

Türkiye Bankalar Birliği’nden alınan DİE verilerine göre, 1996 yılı itibarıyla Türkiye ve Antalya’da toplam banka mevduatının hesap türlerine göre dağılımı Çizelge P-1’de gösterilmiştir. Antalya Türkiye genelindeki toplam banka mevduatının yüzde 1,73’ünü oluşturmasına karşılık, hesap türlerine göre; tasarruf mevduatının yüzde 2,79’unu, mevduat sertifikasının yüzde 0,25’ini, resmi kuruluşlar mevduatının yüzde 1,01’ini, ticari kuruluşlar mevduatının yüzde 1,05’ini, bankalar mevduatının yüzde 0,002’sini, döviz tevdiatının yüzde 1,72’sini, diğer mevduatın ise yüzde 0,49’ünü oluşturduğu saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA’DA
TOPLAM BANKA MEVDUATININ HESAP TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Çizelge P-1

	Türkiye Yüzdesi	Antalya Yüzdesi	Antalya’nın Türkiye İçindeki Yüzdesi
Toplam	100,00	100,00	1,73
Tasarruf mevduatı	28,20	45,58	2,79
Mevduat sertifikası	0,18	0,03	0,25
Resmi kuruluşlar Mevduatı	2,70	1,58	1,01
Ticari kuruluşlar Mevduatı	7,72	4,71	1,05
Bankalar mevduatı	7,90	0,01	0,002
Döviz tevdiatı	46,39	46,15	1,72
Diğer mevduat	6,90	1,95	0,49

Toplam banka mevduatı içinde; tasarruf mevduatının payı Türkiye genelinde yüzde 28,20 iken Antalya 'da yüzde 45,58 ile daha fazla olduğu, mevduat sertifikasının payı Türkiye genelinde yüzde 0,18 iken Antalya'da yüzde 0,03 ile daha az olduğu, resmi kuruluşlar mevduatının payı Türkiye genelinde yüzde 2,70 iken Antalya'da yüzde 1,58 ile daha az olduğu, ticari kuruluşlar mevduatı payı Türkiye genelinde yüzde 7,72 iken Antalya'da yüzde 4,71 ile daha az olduğu, bankalar mevduatının payı Türkiye genelinde yüzde 7,90 iken Antalya'da yüzde 0,01 ile daha az olduğu, döviz tevdiatının payı Türkiye genelinde yüzde 46,39 iken Antalya'da yüzde 46,15 ile daha az olduğu, diğer mevduatların payı Türkiye genelinde yüzde 6,90 iken Antalya'da yüzde 1,95 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu durum, toplam banka mevduatı içinde döviz tevdiatının hem Antalya hemde Türkiye genelinde en büyük paya sahip olduğunu, tasarruf mevduatı payının hem Antalya hem de Türkiye genelinde ikinci sırada yer aldığını, ticari kuruluşlar mevduatı payının Antalya'da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını, resmi kuruluşlar mevduatı payının Antalya'da dördüncü sırada iken Türkiye genelinde beşinci sırada yer aldığını, mevduat sertifikası payının Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde altıncı sırada yer aldığını, bankalar mevduatı payının Antalya'da altıncı sırada iken Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığını göstermektedir.

2. Banka Kredilerinin Sektörel Dağılımı

Türkiye Bankalar Birliği'nden alınan DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da toplam banka kredilerinin sektörel dağılımı Çizelge P-2'de gösterilmiştir. Antalya'nın Türkiye genelindeki toplam banka mevduatları içindeki payı yüzde 1,73 olmasına karşılık, toplam banka kredileri içinde yüzde 1,47 ile daha az bir paya sahip olması dikkat çekmektedir.

Sektörler itibariyle Antalya'nın Türkiye genelindeki kredi payları incelendiğinde; tarım kredileri içindeki payının yüzde 1,59 olduğu, gayrimenkul kredileri içindeki payının yüzde 0,93 olduğu, ihtisas kredileri içindeki payının yüzde 2,51 olduğu, turizm kredileri içinde yüzde 64,95 ile en büyük paya sahip il olduğu, diğer krediler içindeki payının yüzde 1,71 iken ihtisas dışı krediler içindeki payının ise yüzde 1,16 olduğu saptanmıştır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
TOPLAM BANKA KREDİLERİNİN SEKTÖREL DAĞILIMI

Çizelge P-2

	Türkiye Yüzdeleri	Antalya Yüzdeleri	Antalya'nın Türkiye İçindeki Yüzdeleri
Toplam	100,00	100,00	1,47
Tarım	17,33	18,78	1,59
Gayrimenkul	2,00	1,27	0,93
İhtisas kredileri	2,00	3,42	2,51
Turizm	0,30	13,52	64,95
Diğer	2,02	2,35	1,71
İhtisas dışı kredileri	76,35	60,65	1,16

Kaynak : Türkiye Bankalar Birliği'nden alınmış DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Toplam banka kredileri içinde; tarım kredilerinin payı Türkiye genelinde yüzde 17,33 iken Antalya'da yüzde 18,78 ile daha fazla olduğu, gayrimenkul kredilerinin payı Türkiye genelinde yüzde 2,00 iken Antalya'da yüzde 1,27 ile daha az olduğu, ihtisas kredilerinin payı Türkiye genelinde yüzde 2,00 iken Antalya'da yüzde 3,42 ile daha fazla olduğu, turizm kredilerinin payı Türkiye genelinde yüzde 0,30 iken Antalya'da yüzde 13,52 ile daha fazla olduğu, diğer kredilerin payı Türkiye genelinde yüzde 2,02 iken Antalya'da yüzde 2,35 ile daha fazla olduğu, ihtisas dışı kredilerin payı Türkiye genelinde yüzde 76,35 iken Antalya'da yüzde 60,65 ile daha az olduğu saptanmıştır.

Bu durum, toplam banka kredileri içinde, ihtisas dışı kredilerin hem Antalya, hem de Türkiye genelinde en büyük paya sahip olduğunu, Tarım kredilerinin hem Antalya hem de Türkiye genelinde ikinci sırada yer aldığını, turizm kredilerinin Antalya'da üçüncü sırada iken Türkiye genelinde en düşük paya sahip olduğunu, ihtisas kredilerinin hem Antalya'da hem de Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını, Diğer Kredilerin Antalya'da beşinci sırada iken Türkiye genelinde üçüncü sırada yer aldığını, gayrimenkul kredilerinin ise Antalya'da en düşük paya sahip iken Türkiye genelinde dördüncü sırada yer aldığını göstermektedir.

R. TÜKETİCİ FİYATLARI İNDEKSLERİ

DİE verilerinin göre, 1998 yılı Ocak ayı itibariyle Türkiye ve Antalya'da ana harcama guruplarına göre kentsel yerler tüketici fiyatları (1994=100 bazlı) indeks sayıları Çizelge R-1'de gösterilmiştir. Tüketici fiyatları indeksleri 1994 yılında 100 iken 1998 yılı Ocak ayında; genel indeks sayısı Türkiye genelinde

919,4'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 1011,0'e yükseldiği, ana harcama grupları itibarıyla ise; gıda ve içki harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 153,1'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 1009,0'a yükseldiği, giyim ve ayakkabı harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 901,4'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 1096,1'e yükseldiği, konut harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 911,8'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 1118,0'e yükseldiği, ev eşyası harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 744,8'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 774,0'e yükseldiği, sağlık harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 973,4'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 1176,6'ya yükseldiği, ulaştırma harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 1002,8'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 987,8'e yükseldiği, eğlence ve kültür harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 902,2'ye yükselmesine karşılık, Antalya'da 882,3'e yükseldiği, eğitim harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 986,6'ya yükselmesine karşılık, Antalya'da 920,8'e yükseldiği, Lokanta-pastahane-otel harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 964,1'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 965,0'e yükseldiği, çeşitli mal ve hizmet harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 894,0'e yükselmesine karşılık, Antalya'da 903,0'e yükseldiği saptanmıştır.

1998 YILI OCAK AYI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
ANA HARCAMA GRUPLARINA GÖRE KENTSEL YERLER
TÜKETİCİ FİYATLARI (1994=100 BAZLI) İNDEKS SAYILARI

Çizelge R-1

	Türkiye'de		Antalya'da	
	1998 Yılı Ocak Ayı İndeksi	12 Aylık Ortalama İndeksi	1998 Yılı Ocak Ayı İndeksi	12 Aylık Ortalama İndeksi
Genel İndeks	919,4	668,5	1011,0	734,4
1. Gıda ve içki	953,1	680,5	1009,0	716,4
2. Giyim ve ayakkabı	901,4	675,1	1096,1	787,4
3. Konut	911,8	667,4	1118,0	836,3
4. Ev eşyası	744,8	546,5	774,0	557,5
5. Sağlık	973,4	678,2	1176,6	758,4
6. Ulaştırma	1002,8	747,4	987,8	734,0
7. Eğlence ve kültür	902,2	641,7	882,3	632,5
8. Eğitim	986,6	693,0	920,8	644,1
9. Lokanta, pastane ve otel	964,1	696,3	965,0	728,4
10. Çeşitli mal ve hizmetler	894,0	663,6	903,0	689,0

Kaynak : DİE İstatistiklerinden derlenmiştir.

1994-1998 yılları arasında Türkiye geneline göre Antalya'da tüketici fiyatları indeks sayısı daha yüksek olan ana harcama grupları içinde; indeks sayısı 206,2 daha yüksek olan konut harcamaları birinci sırada yer alırken, bunu ikinci sırada indeks sayısı 203,2 daha yüksek olan sağlık harcamaları, üçüncü sırada indeks sayısı 194,7 daha yüksek olan giyim ve ayakkabı harcamaları, dördüncü sırada indeks sayısı 55,9 daha yüksek olan gıda ve içki harcamaları, beşinci sırada indeks sayısı 29,2 daha yüksek olan ev eşyası harcamaları, altıncı sırada indeks sayısı 9 daha yüksek olan çeşitli mal ve hizmet harcamaları ve son olarak indeks sayısı 0,9 daha yüksek olan lokanta-pastane-otel harcamaları izlemektedir.

Diğer taraftan, aynı dönemde Türkiye geneline göre Antalya'da tüketici fiyatları indeks sayıları daha düşük olan ana harcama grupları içinde; indeks sayısı 65,8 daha düşük olan eğitim harcamaları birinci sırada yer alırken, bunu ikinci sırada indeks sayısı 19,9 daha düşük olan eğlence ve kültür harcamaları ve son olarak indeks sayısı 15 daha düşük ulaştırma harcamaları izlemektedir.

Tüketici fiyatlarınının 12 aylık ortalama indeksi dikkate alındığında; genel indeks Türkiye genelinde 668,5 iken Antalya'da 734,4 olduğu ana harcama grupları itibariyle ise; gıda ve içki harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 680,5 iken Antalya'da 716,4 olduğu, giyim ve ayakkabı harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 675,1 iken Antalya'da 787,4 olduğu, konut harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 667,4 iken Antalya'da 836,3 olduğu, ev eşyası harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 546,5 iken Antalya'da 557,5 olduğu, sağlık harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 678,2 iken Antalya'da 758,4 olduğu, ulaştırma harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 747,4 iken Antalya'da 734,0 olduğu, eğlence ve kültür harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 641,7 iken Antalya'da 632,5 olduğu, eğitim harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 693,0 iken Antalya'da 644,1 olduğu, lokanta-pastane-otel harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 696,3 iken Antalya'da 728,4 olduğu, çeşitli mal ve hizmet harcamaları indeks sayısı Türkiye genelinde 663,6 iken Antalya'da 689,0 olduğu saptanmıştır.

Tüketici fiyatlarınının 12 aylık ortalama indeksi itibariyle Türkiye geneline göre Antalya'da indeks sayısı daha yüksek olan ana harcama grupları sıralamaya tabi tutulduğunda; birinci sırada indeks sayısı 168,9 daha yüksek olan konut harcamaları yer almakta, bunu ikinci sırada indeks sayısı 112,3 olan giyim ve ayakkabı harcamaları, üçüncü sırada indeks sayısı 80,2 daha

yüksek olan sağlık harcamaları, dördüncü sırada indeks sayısı 35,9 daha yüksek olan gıda ve içki harcamaları, beşinci sırada indeks sayısı 32,1 daha yüksek olan lokanta-pastane-otel harcamaları, altıncı sırada indeks sayısı 25,4 daha yüksek olan çeşitli mal ve hizmet harcamaları ve son olarak indeks sayısı 11 daha yüksek olan ev eşyası harcamaları izlemektedir.

Diğer taraftan, Türkiye geneline göre Antalya'da tüketici fiyatları 12 aylık ortalama indeksi daha düşük olan ana harcama grupları sıralamaya tabi tutulduğunda; birinci sırada indeks sayısı 48,9 daha düşük olan eğitim harcamaları, bunu ikinci sırada indeks sayısı 13,4 daha düşük olan ulaştırma harcamaları ve son olarak indeks sayısı 9,2 daha düşük olan eğlence ve kültür harcamaları izlemektedir.

Antalya'da ana harcama grupları tüketici fiyatları 1994-1998 dönemi ve son 12 aylık ortalama indeks sayıları itibariyle karşılaştırmalı olarak sıralamaya tabi tutulursa; sağlık harcamaları 1994-1998 dönemine göre birinci sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından üçüncü sırada yer aldığı, konut harcamaları 1994-1998 dönemine göre ikinci sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından birinci sırada yer aldığı, giyim ve ayakkabı harcamaları 1994-1998 dönemine göre üçüncü sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından ikinci sırada yer aldığı, gıda ve içki harcamaları 1994-1998 dönemine göre dördüncü sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından altıncı sırada yer aldığı, ulaştırma harcamaları 1994-1998 dönemine göre beşinci sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından dördüncü sırada yer aldığı, lokanta-pastane-otel harcamaları 1994-1998 dönemine göre altıncı sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından beşinci sırada yer aldığı, eğitim harcamaları 1994-1998 dönemine göre yedinci sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından sekizinci sırada yer aldığı, çeşitli mal ve hizmet harcamaları 1994-1998 dönemine göre sekizinci sırada olduğu halde 12 aylık ortalama indeks bakımından yedinci sırada yer aldığı, eğlence ve kültür harcamalarının hem 1994-1998 dönemi hem de 12 aylık ortalama indeks bakımından dokuzuncu sırada yer aldığı, ev eşyası harcamalarının ise hem 1994-1998 dönemi hem de 12 aylık ortalama indeks bakımından son sırada en düşük indeks sayısına sahip olduğu saptanmıştır.

Ekonomik Yapılanmaya İlişkin Öncelikli Gündem Önerileri

1. Sektörel Yapılanmaya İlişkin Öneriler

Antalya'nın ağırlıklı olarak; tarım, turizm, ticaret ve inşaata dayalı mevcut sektörel yapısı kırılıp; bölgesel gelişmeye yönelik sektörlerarası karşılıklı etkileşimi artırmak üzere; tarım-turizm-inşaat-tekstil-kofeksiyon ve otomotiv ile ilişkili imalat sanayiinin Antalya'nın iç kısımları ile Burdur-Isparta ekseninde geliştirilmelidir.

Antalya'nın uluslararası düzeyde kültür kenti olması, özel üniversiteler ve kongre ve fuar turizminin geliştirilmesi, Doğu Akdeniz'de uluslararası ticaret ve finans merkezi olması için; söz konusu lokomotif sektörler teşvik edilip, ulaştırma altyapısındaki yetersizlik giderilerek ileriye yönelik sektörel yapılanma doğrultusunda, Antalya'nın 21. Yüzyılda çok sektörlü yeni bir kimlik kazanması hedeflenmektedir.

Bu bağlamda, Antalya-Burdur-Isparta ekseninde öngörülen Batı Akdeniz Ekonomik Gelişme Projesi hazırlık çalışmaları hızlandırılmalı, Antalya'nın Akdeniz'de uluslararası bölgesel kuruluşların merkezi olması sağlanmalı, Antalya'nın uluslararası düzeyde rekabete açılması ve geleceğe dönük gelişme gündemini her düzeyde takip edilmesi için Kent Konseyi bünyesinde yerel yöneticiler ile sektör temsilcileri katılımı ile oluşturulacak bir "şehir takımı" kurulmalıdır.

2. Tarım Sektörüne İlişkin Öneriler

1991 Yılı Programı'nda belirtildiği üzere, tarım sektöründe temel amaç; artan nüfusun dengeli ve yeterli beslenmenin sağlanması, ihracatta mukayeseli üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlere ağırlık vererek verimliliğin ve üretimin artırılması, üretici gelirlerinde istikrar sağlanması ve tarıma yönelik kamu kaynaklarının daha rasyonel kullanılmasıdır.

Bu çerçevede, gıda güvenlik ve güvenilirliğinin sağlanması, tarımsal üretimde kalite ve verimliliğin artması, çok taraflı dünya

ticaret sistemine uyum sağlanması ve doğal kaynakların korunmasını esas alan çevreyle uyumlu tarımsal altyapının oluşturulması ile sürdürülebilir bir tarımsal kalkınma süreci sağlanması başlatılmalıdır.

Antalya'da tarım topraklarının kullanımı konusunda öncelik taşıyan konular kapsamında; arazi ve toprak kullanımını gösteren kaynakların tespiti, bu kaynakların güncelleştirilmesi, buna bağlı olarak imara açılmış mevcut alanların; sera, bahçe, tarla, vakıf ve hazine alanlarının belirlenmesi, alternatif yerleşim alanlarının belirlenerek tarım topraklarının korunması, tarımda alternatif gelir kaynakları oluşturulması, ayrıca tarımsal arazinin kullanımına yönelik uzaktan algılama ve uydu verili sistemin Antalya'da da uygulanması için proje hazırlanmalıdır.

Ayrıca, Antalya'nın sembolü olan narenciye bahçelerinin korunması ve geliştirilmesine gereken önem verilmelidir. Tarımsal üretimde verimliliğin artırılması için; araştırma, eğitim, yayım ile yeni teknolojiler çiftçilere etkin ve yaygın bir şekilde götürülmelidir.

Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin ortaklarına daha iye hizmet verebilmesi ve kooperatifçilik hizmetlerini daha etkin bir şekilde yürütebilmesi için özerk bir yapıya kavuşturulması, kooperatifçilik ve işletmecilik faaliyetlerinin birbirinden ayrılması, diğer taraftan üreticilerin ilgi alanına giren ürünlerin üretimi ve pazarlanması konularında üreticilere hizmet verebilmesi ve yapısal uyum çerçevesinde önerilen gelişmelerin sağlanabilmesi için gerekli altyapıyı oluşturacak Üretici Birlikleri kurulması, ürün borsaları, tarım ürünleri sigorta sistemi ve stok yönetimi gibi risk yönetimi araçlarının etkin şekilde uygulanması, ayrıca Ziraat Odalarının görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi yönünde yapılan yasal ve kurumsal düzenleme çalışmalarına hız verilmelidir.

Hayvan ıslahı çalışmalarına gereken önem verilerek, hayvan ve bitki hastalık ve zararlılarıyla mücadele edilmesi için gerekli destekleme tedbirleri uygulanmalı, bu alanlara özel sektörün katılımı sağlanmalıdır. Damızlık hayvan üretimini geliştirmek için damızlık nüve işletmelerinin kurulması teşvik edilmelidir. Karma yem sanayinin üretiminde haksız rekabeti önlemek için "Yem Sanayicileri Birliği"nin kalite denetimi yapması sağlanmalıdır.

Büyük bir üretim potansiyeline sahip su ürünleri kaynaklarımızın gerçek durumları belirlenmeli, korunmalı, ekonomik ve etkin bir şekilde kullanılmalı, su ürünlerine zarar veren çevre faktörleri ile hastalık etkenleri araştırılmalı, su kirliliği önlenmeli, yeni avlanma yöntemleri ile üretim artırılmalıdır.

Artan nüfusun protein ihtiyacının karşılanması, yeni istihdam imkanlarının yaratılması ve ihracatın desteklenmesi açısından sağladığı katkılar dikkate alınarak: mevcut deniz alanları ve iç su kaynaklarının en rasyonel şekilde kullanılmasının yanısıra, kültür balıkçılığının geliştirilmesi, denizlerde kıyı ötesinde iyi donanımlı kafes işletmelerinin kurulması, bu işletmelerin ihtiyacı olan yem ve yavru giderlerinin desteklenmesi amacıyla hazırlanan “Balık Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi Hakkındaki Bakanlar Kurulu Karar Taslağı”na işlerlik kazandırılması yönünde girişimler başlatılmalıdır.

1997 yılında Antalya’da yapılan “21. Yüzyıla Doğru Sürdürülebilir Kalkınma İçin Ormancılık” konulu 11. Dünya Ormancılık Kongresi kararları doğrultusunda: ormancılık çalışmalarına katılımcılık artırılmalı, eğitim ve yayım hizmetleri etkinleştirilmeli, muhafaza orman alanları ile biyolojik çeşitliliği koruma sahaları artırılmalı, rasyonel orman işletmeciliği ile sağlıklı ve yangınlara karşı iyi korunan yeni orman kurma çalışmaları geliştirilmeli ve çevre kirlenmesinin önlenmesi ile ekoturizmi geliştirici orman peyzajı kriterleri uygulanmalıdır.

Kadastro çalışmalarına, yangına hassas yöreler ile ağaçlandırma çalışmalarının yoğun olduğu alanlarda öncelik verilmeli, özel orman kurma ve yasalar gereği bazı alanların orman rejimi dışına çıkarılma işlemlerinde, ormanların ekosistem bütünlüğü ve kamu haklarının korunmasına özen gösterilmelidir.

3. Turizm Sektörüne İlişkin Öneriler

Turizm’in nitelik itibarıyla bir çok bakanlık, kamu kuruluşu ve sektörün ilgi alanına giren konuları düzenlemesi gerektiğinden, bu güne kadar sürdürülen uygulamada Turizm Bakanlığı’nın gerekli koordinasyonu yapabilmeye yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Bu nedenle turizmin Başbakanlığa bağlı yürütülmesi, bakanlık arası eşgüdümü kolaylaştıracak, sektörün değişik birimleri arasında işbirliği olanaklarını arttıracak dolayısıyla sektörün verimliliğini arttıracaktır.

Sürdürülebilir kent kavramı ile uyumlu, çevre faktörlerinin öncelikle dikkate alan, diğer sektörlerle dengeli gelişen bir turizm planlaması temel ilke olarak benimsenmelidir. Kentin tarım alanlarının her geçen gün turistik tesislere veya konutlara tahsisi tarım sektörü aleyhine işlerken, kentin yeşil alanlarının giderek azalması ve sahillerin büyük ölçüde turistik tesislere tahsisi nedeniyle kamuya açık alanlar çok daralmış bulunmaktadır.

Yöre turizminin kış turizimi, yayla turizimi, köy turizimi gibi alternatif turizm türleri ile çeşitlendirilmesi turizmin 12 ay'a yayılmasını ve yörenin turizm potansiyelini geliştireceği gibi, sahil yöresi dışında kalan ve turizmden pay alamayan Antalya hinterlandının da pay almasını temin edecek, turizm gelirlerini bölgesel dağılımına önemli katkıda bulunacaktır.

Yörede turizmin sürekli kılınması ve üst gelir gruplarının Antalya'ya getirilmesi, kente yeni bir imaj kazandırılmasında çok önemli işlev yerine getirecek olan, Fuar ve Kongre turizmin geliştirilmesi ayrıca önem taşımaktadır. Kongre ve Fuar turizmi konusunda, Antalya sahip olduğu konumu ve avantajları bu güne kadar değerlendirememiş, bu alanda aldığı pay çok sınırlı kalmıştır. Antalya'ya Akdeniz'de kazandırılması amaçlanan bölgenin iç ve ticaret merkezi kimliğine paralel olarak Akdeniz'in önde gelen Fuar ve Kongre merkezi olarak geliştirilmesi hedef alınmalıdır.

Sektörde mesleki örgütlenme eksikliği önemli bir sorun olarak yansımaktadır. Konaklama sektörünün yasal örgütün olmaması, turizmin küçük işletmeleri sayılan pansiyonlar ve küçük otellerin örgütlenmemiş olması, sektörde öz denetim noksanlığı, mesleki dayanışma ve disiplinin gelişmesini önleme yanında, bu kesimin güçlü bir baskı grubu olarak ortaya çıkmasına mani olmaktadır. Bu alanda ilgilinin mevzuatın çıkarılmamış olması diğer bir sorunun oluşturmaktadır.

Turizm sektörünün temel amaçları olarak; rekabet gücü yüksek ve verimli bir turizm ekonomisi geliştirilmeli, doğal ve kültürel değerler zenginleştirilerek sürekliliği sağlanmalı, yerel halkın ve turistlerin turizmden beklentileri karşılanmalı, mevcut üst yapılardan daha etkin yararlanılmalıdır.

Turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarlarda değişen tüketici tercihleri dikkate alınarak potansiyel alanlar yaratmak amacıyla; golf, kış, dağ, yayla, termal, sağlık, yat, kongre, karavan, kruvaziyer, eğlence, spor, üçüncü yaş turizmi gibi farklı turizm alternatiflerinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesine yönelik teşvik sistemi tedbirleri etkin bir şekilde uygulanmalıdır.

Turistik tesislerin yanısıra ikincil konutların pazarlanmasına yönelik organizasyonlar geliştirilmelidir.

Talep yapısındaki yeni eğilimlere bağlı olarak sektörde küçük ölçekli işletmelerin gelişmesine öncelik verilmeli ve bunların KOBİ statüsünde teşvik edilmesi için gerekli girişimler yapılmalıdır.

Turizm sektöründe tanıtım ve pazarlamaya daha fazla önem verilmeli ve bu alanda özel sektörün daha etkin katılımı teşvik edilmelidir.

Turizmin yaygınlaştığı yörelerde teknik altyapı yatırımlarının halkın yerel yönetimlerin ve diğer kullanıcıların katılımı ile gerçekleştirilmesi amacıyla Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi (ATAK) Projesi çerçevesinde gerçekleştirilen uygulamalar yaygınlaştırılmalı, Dünya Bankası başta olmak üzere ilgili uluslararası kuruluşların kredi katkısının yanısıra, öncelik taşıyan yöresel projelere Fon kaynaklı düşük faizli kredi tahsisi sağlanmalıdır.

Turizmde kurumsallaşmanın güçlendirilmesi, sektörün gerektirdiği esnek ve yönlendirici yapıya kuvaştırulmasını temin amacıyla, Türkiye Oteller Birliği, Deniz Turizmi Birliği, Türkiye Turist Rehberleri Birliği, Türkiye Pansiyon İşletmecileri Birliği ve yat turizmi ile ilgili yasal ve kurumsal düzenlemeler sonuçlandırılmalıdır.

Kitle turizmine dayalı seyahat ve satış organizasyonu ile turistlerin toplu olarak alışveriş için çoğunlukla şehir dışındaki büyük mağazalara yönlendirilmesi sonucu mağdur olmaktadır. Kent esnafının, el sanatları üretimi gösterilerinin de yer aldığı otantik özellikte çarşılar oluşturmaları ve seyahat acentalarının turistleri bu çarşılar yönlendirmesi sağlanmalıdır.

Yerel halkın turistlerle kültürel ilişkilerinin ve turizm gelirlerinden aldıkları payın artırılmasına yönelik projelerin hazırlanması ve desteklenmesi amacıyla; Kültür Bakanlığı DÖSİM mağazaları ile Turizm Bakanlığı kuruluşları başta olmak üzere ilgili kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve ilgili meslek kuruluşları arasında işbirliği sağlamak üzere gerekli yasal ve kurumsal düzenlemeler yapılmalıdır.

Bu yaklaşım; dağ, yayla ve otantik kültür turizmi ile turistik ürünler kapsamında köy el sanatlarının ve ekonomik potansiyelinin değerlendirilmesi amacıyla kıyı şeridindeki turistik tesislerin, turizm gelirlerinden pay alamayan iç kısımlarda günübirlik tesisler kurmaları ve seyahat acentalarının bu tür toplu tur organizasyonları yapmaları teşvik edilmelidir.

Bu bağlamda; Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nin "DOBAG Projesi" örnek alınarak; Akdeniz Üniversitesi'nde açılan Güzel Sanatlar Fakültesi'nde yöresel el sanatlarının geliştirilmesi ve turizm pazarında değerlendirilmesine yönelik el sanatları

uzmanlarının yetiştirilmesi için El Sanatları Geliştirme Merkezi kurulmalıdır. Bu merkezde; el sanatları üretim sistemlerinin geliştirilmesi, ekspertiz ve kalite kontrol ve tescil işlemleri için “DOBAG” benzeri proje uygulamalarının başlatılması özel önem taşımaktadır. Ayrıca, üniversite öncesi el sanatları eğitimi için, Antalya Andolu Güzel Sanatlar Lisesi’nde el sanatları branşına da yer verilmesi sağlanmalıdır.

4. Ticaret Sektörüne İlişkin Öneriler

Antalya’da hızlı nüfus artışının yanısıra, turizm sektörünün de sağladığı ek talep sonucu giderek önem kazanan ticaret sektöründe dengeli bir gelişme için; Toptan Ticaret Bölgesi hızla tamamlanmalı, Toptancı Hali ve Ticaret Borsasının işlerliği artırılmalı, soğuk hava depoları ve paketleme tesisleri projeleri ihracat potansiyali de dikkate alınarak etkin bir şekilde teşvik edilmelidir.

Bu bağlamda; iç ve dış Pazar bağlantılarının geliştirilmesi için öncelikli ulaştırma projeleri sonuçlandırılmalı, Antalya Limanı’nın yüksek kapasite de çalışması ve havayolu kargo taşımacılığının geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınmalı, başta kesme çiçek olmak üzere ihracata yönelik navlun sübvansiyonlarına süreklilik kazandırılmalıdır.

Diğer taraftan, perakende ticaretin dengeli bir şekilde gelişmesi için, sabit semt pazarları yaygınlaştırılmalı, büyük mağazalar karşısında küçük işletmelerin korunması için özellikle Fransa’daki uygulamalar da örnek alınarak gerekli düzenlemelerin yapılması için yerel yönetimler ve ilgili meslek kuruluşları ile işbirliği sağlanmalıdır.

Bölgesel gelişme açısından önem taşıyan büyük projelerin yaşama geçirilmesi için oluşturulan Antalya Güçbirliği Holding gibi çok ortaklı şirketlerin, yerel halkın geniş katılımını sağlayacak şekilde halka açılması sağlanmalıdır. Bu şirketlere yörede özelleştirilecek kamu işletmelerinin satışında öncelik tanınmasına yönelik düzenlemeler yapılması için, meslek kuruluşlarının öncülüğünde Kent Konseyi bünyesinde oluşturulacak “Şehir Takımı”nın işlevleri arasında bu tür girişimlerin başlatılması ve sonuçlarının takip edilmesi de yer almalıdır.

5. İnşaat Sektörüne İlişkin Öneriler

Antalya'da inşaat sektöründe yaşanan konut satışı durgunluğunun aşılması ve dar gelirli yerel halkın konut sahibi yapılması amacıyla; Büyükşehir Belediyesi ve alt kademe belediyeler, Antalya Müteahhitler Derneği ve ilgili Mimarlık ve Mühendislik Odaları'nın Antalya Şubeleri başta olmak üzere ilgili kurum ve kişilerin iştiraki ile "Antalya Arsa ve Konut Ofisi" kurulmalıdır.

6. İmalat Sanayii ve Bölgesel Gelişmeye İlişkin Öneriler

Batı Akdeniz Bölgesel Gelişme Projesi çerçevesinde, Antalya'nın ihmal edilen iç kısımları ve Burdur-Isparta ekseninde yöreye özgü bir sektörel yapılanma sağlanmalıdır. Bu bağlamda yöreye özgü tarıma dayalı sanayi, tekstil-konfeksiyon yatırımları, turizmin talep ettiği ürünlere yönelik sanayi yatırımları, inşaat malzemesi yatırımları, özellikle Bucak'da yapılabilirliği olan otomotiv yatırımı ile bölgeye yayılan otomotiv yan sanayi yatırımlarına öncelik verilmelidir.

Bölgesel gelişmeye yönelik girişimciliğin özendirilmesi amacıyla; yerel yönetimler, meslek kuruluşları, Antalya Güçbirliği Holding gibi kurum ve ilgili kişilerin iştiraki ile "Batı Akdeniz Girişimciliği Destekleme Bürosu" kurulması, bu büronun bünyesinde Antalya-Burdur-Isparta ekseninde hizmet verecek KOSGEB Batı Akdeniz İrtibat Müdürlüğü'nün açılması sağlanmalıdır.

Bölgede yer alan işletmelerin ölçekler itibariyle sınıflandırılması, yöredeki küçük ve orta ölçekli işletme sayıları ortalamasının Türkiye ortalaması üzerinde olduğunu ortaya koymakta, yöre KOBİ ağırlıklı bir imalat sanayii yapılanması göstermektedir. Bu durum, KOBİ'lere yönelik teşvik politikalarının takibi gereğine işaret ederken, yöredeki KOBİ'lerin teknik danışmanlık, eğitim, araştırma-geliştirme ve finans yönünden özel olarak desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

Yöredeki KOBİ'ler için öncelikli yatırım alanı olan Organize Sanayi Bölgelerinin gelişimi; öncelikle ilgili mevzuatın, kuruluş kanunun çıkarılması, özel teşvik tedbirlerinin artırılması, yöre yatırımlarının bölgelere yönlendirilmesi, bölge alt yapı yatırımlarına ilişkin fon kredilerine işlerlik kazandırılması, tenzilatlı elektrik tarifeleri uygulanması gibi önlemler için girişimler sürdürülmelidir

Antalya-Burdur-Isparta ekseninde çok sektörlü bir yapılanma ile bölgesel potansiyellerin yaygın ve etkin bir şekilde kullanılarak gelir dağılımındaki dengesizlikler giderilmelidir.

Bölgesel Gelişme Projesi hazırlık çalışmaları sürecinde, bölgesel düzeyde alt sektörler itibariyle tüm ilgili çevrelerin Proje taslağı hakkında ilgili tüm çevrelerin görüş ve önerileri dikkate alınmalıdır.

Proje'ye destek sağlamak için; bir taraftan Avrupa Birliğı başta olmak üzere ilgili uluslararası kuruluşlar nezdinde girişimler başlatılırken, diğere taraftan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın (ve ilgili yıllık programların) Proje'ye işlerlik kazandıracak düzenlemeleri de içermesi sağlanmalıdır.

Bu yaklaşımdan hareketle, Antalya-Burdur-Isparta eksenindeki yatırımlar ve döviz kazandırıcı faaliyetler kapsamında özel sektöre verilecek teşvik belgeleri ve yabancı sermaye izlerinin yanısıra, kamu yatırımlarının da Bölgesel Gelişme Projesi hedefleriyle uyumlu hale getirilmesi, Proje'nin yaşama geçirilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır.

Bölgede sağlanan tasarrufların ve sermaye birikimlerinin, Bölgesel Gelişme Projesi'nde öngörülen yatırımlarda ve Antalya-Burdur-Isparta'da özelleştirilecek önemli kuruluşların satın alınması için değerlendirilmesi amacıyla; Antalya Güçbirliğı Holding gibi çok ortaklı halka açık şirketler oluşturulması için yerel yönetimler ve meslek kuruluşları öncülük yapmalıdır.

İl düzeyinde kurulacak esnaf ve kefalet kooperatifleri birliklerinin yanısıra, Antalya-Burdur-Isparta ekseninde esnaf ve sanatkar kooperatifleri ve birlikleri ile esnaf ve sanatkar odaları ve birlikleri öncülüğünde bölgesel düzeyde çok ortaklı halka açık güç birliğı şirketleri oluşturulmalıdır.

Bu güçbirliğı şirketlerinden hisse almak isteyen küçük tasarruf sahiplerine güven ortamı oluşturulması için, bu şirketler mutlaka bağımsız denetime açık, Sermaye Piyasası kurulu izin ve denetime tabi olacak statüde olmalıdır. Şirketlerin ana sözleşmelerinde; hisse dağılımında büyük hissedar hakimiyetini önlemek için, küçük hissedarların toplam payları dikkate alınarak yönetim kurulunda temsil edilmeleri ve sermaye artırımında küçük hissedarların toplam payının korunmasına yönelik düzenlemeler mutlaka yer almalıdır.

II. FİZİKSEL YAPILANMA VE ÇEVRE

A. KENTSEL PLANLAMA VE ALTYAPI DURUMU

1. Kentsel Planlama ve Yapılaşma Durumu

1980’li yılların sonlarına doğru giderek bir çekim merkezi haline gelen Antalya’da, yoğun göçten kaynaklanan hızlı nüfus artışı kentsel gelişmeyi olumsuz yönde etkilemeye devam etmekte; kente uyum, istihdam, sosyal hizmet sorunlarının yanısıra, kentsel planlama, altyapı ve çevre sorunlarının giderek ağırlaşmasına yol açmaktadır.

1999 Yılı Programı’nda da belirtildiği üzere, göç olan kentlerde hukuk dışı işlemlere konu olan kentsel alanlar ve kent rantlarının kontrol edilmesi ve yönlendirilmesi önemini korumaktadır. Fiziki planların kademeli olarak bir bütünlük içinde hazırlanması için yasal düzenleme yapılması, yapılacak planların uygulama sürecinde etkin bir kontrol sisteminin kurulması ihtiyacı devam etmektedir.

“Antalya Büyükşehir Belediyesi Nazım İmar Planı 1/ 5.000 Araştırma- Açıklama Raporu” (Nisan 1996) verilerine göre; kentsel arazinin kullanım alanlarına göre dağılımı incelendiğinde; konut alanlarının yüzde 26,40 ile en büyük paya sahip olduğu, bunu ikinci sırada yüzde 20,90’lık pay ile ulaşım alanları, üçüncü sırada yüzde 15,90’lık pay ile tarım alanları, dördüncü sırada yüzde 8,10’luk pay ile açık ve yeşil alanlar, beşinci sırada yüzde 6,42’lik pay ile çalışma (ticaret ve sanayii) alanları, altıncı sırada yüzde 6,30’luk pay ile orman, maki ve çalılık alanlar, yedinci sırada yüzde 5,33’lük pay ile sosyal donatım (yönetim, kültür,sağlık vb.) alanları, sekizinci sırada (yüzde 2,90’ı ilköğretim okulları ve liseler ve yüzde 2,20’si üniversite olmak üzere) yüzde 5,10’luk pay ile eğitim alanları, onuncu sırada yüzde 1,06’lık pay ile altyapı alanlarının izlediği, diğer kullanım alanlarının ise yüzde 4,49’luk paya sahip olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, Antalya Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde kalan toplam 4 295 020 m² lik arazinin alt kademe belediyelere dağılımı incelendiğinde; yüzde 51,22'sinin Kepez Belediyesi, yüzde 25,89'unun Muratpaşa Belediyesi, yüzde 22,89'unun Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde olduğu saptanmıştır.

Büyükşehir Belediyesi sınırları içindeki toplam yeşil alanın alt kademe belediyelere göre dağılımı incelendiğinde; yüzde 50,34'ünün Kepez Belediyesi, yüzde 25,06'sının Konyaaltı Belediyesi, yüzde 24,60'ının Muratpaşa Belediyesi sınırları içinde olduğu saptanmıştır.

Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde ruhsatlı yapıların alt kademe belediyelere göre dağılımı incelendiğinde; yüzde 45,97'sinin Muratpaşa Belediyesi, yüzde 42,85'inin Kepez Belediyesi, yüzde 11,18'inin Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde olmasına karşılık, ruhsatlı işyerlerinin yüzde 73,27'sinin Muratpaşa Belediyesi, yüzde 21,19'unun Kepez Belediyesi, yüzde 5,54'ünün Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde olduğu, ruhsatlı binaların yüzde 73,27'sinin Muratpaşa Belediyesi, yüzde 21,20'sinin Kepez Belediyesi, yüzde 5,53'ünün Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde olduğu, ruhsatlı meskenlerin ise yüzde 61,10'unun Kepez Belediyesi, yüzde 22,95'inin Muratpaşa Belediyesi, yüzde 15,95'inin Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde olduğu saptanmıştır.

Antalya ile sembolleşen ve adına her yıl film festivalleri düzenlenen portakal bahçeleri hızlı bir şekilde yok olmaktadır. Güzeloba ve Kırcami Antalya il merkezinde önemli tarımsal merkezler iken giderek bu mahallelerdeki bahçeler ve seralar yerlerini çok katlı beton yığınlarına terk etmektedir. Kesme çiçek ve sebze üretiminin yaygın olduğu Koyunlar köyü ve çevresi, halkının çoğunluğu istememesine karşın yapılaşma baskısı altındadır.

İmar Planlama Çalışma Grubu raporuna göre, Antalya il merkezi ve yakın çevresindeki kentsel gelişim o dereceye varmıştır ki, Antalya Büyükşehir Belediyesi (ve alt kademe belediyeler) ile yakın çevresindeki, Döşemealtı, Yeşilbayır, Varsak, Aksu ve Çalkaya Belediyelerinin kentsel gelişiminin bir bütün halinde ele alınması ve bölgenin altyapısının havza planlaması çerçevesinde birlikte planlanması, sağlıklı bir kentleşme için zorunlu hale gelmiştir (1/25.000'lik plan da bu doğrultuda hazırlanmıştır).

Ayrıca, Turizm Çalışma Grubu raporuna göre ise, 2015 yılına kadar; Antalya ana kenti ağırlık merkezi olmak kaydıyla batı

ekseninde yaklaşık 45 km ve doğu ekseninde yaklaşık 80 km uzayan toplam 125 km uzunluğundaki kıyıya paralel doğrusal band üzerinde kalan Kemer-Antalya-Serik-Manavgat ile bunların Akdeniz'e uzantılarından Belek ve Side turizm alanlarının Antalya Kentsel Gelişim Bölgesini oluşturacağı öngörülmektedir. Buna göre, bu Gelişim Bölgesi için çevre düzeni planı hazırlanması ayrıca önem kazanmaktadır.

Antalya'nın ekonomisi giderek turizm sektörüne daha çok bağlanmakta, bu durum bilinçli bir seçim olmakla birlikte uzun vadeli ve sürdürülebilir bir gelişme modelinin gerekleri yerine getirilmemektedir.

Doğal kaynaklar, çevre ile kültürel değerler gerek kentliler gerekse turizm sektörü için yeterli düzeyde korunamamakta, aşırı yapılaşma taleplerinin karşılanması kent ve çevre karşısında en büyük tehdidi oluşturmakta, kentin tarihsel ve kültürel kimliği yeterli biçimde korunamamaktadır.

Su ve toprak kirliliğini azaltma yönünde kanalizasyon sisteminin başlamış olması sevindiricidir. Ancak iskan alanlarının altyapı gerekleri dikkate alınmadan genişletilmesi ve mevcut iskan bölgelerindeki yoğunluk artışları devam ettiği sürece bu sorunun kısa vadede çözümlenmesi olası görünmemektedir.

Şehir içme suyu şebekesinin ve kaynaklarının geliştirilmesi yönündeki çabalar olumlu olmakla birlikte yetersiz kalmakta kentin bazı bölgelerinde su arzı yetersiz olduğu gibi, sunulan suyun kalitesiz olduğu iddiaları sürmektedir.

Kent içi yollar ve yaya ulaşım alanları projelendirilmeden yapıldığından, trafik ve yaya emniyetinin yetersizliği yanında drenaj sorunu büyümektedir. Kırmızı kotun olmaması, proje eksikliği, çözümü basit bu gibi sorunları ciddi boyutlara getirmiştir.

Kentin ortak kullanım alanlarının temizliği konusunda, özellikle Büyükşehir yapılanmasından sonra, belediyeler arası koordinasyon eksikliği nedeni ile önemli düşüş gözlenmektedir.

Çevre projesi içerisinde katı atık konusuna yer verilmiş olduğu halde projenin tamamlanamamış olması nedeniyle katı atıklar halen sorun olamaya devam etmektedir.

Hava kirliliği her yıl artarak devam etmektedir. Yanlış yapılaşma, kirletici yakıtlar, bakımsız ulaşım araçları bu sorunu büyütmekte,

yoğun ve yüksek katlı yapılaşma doğal temizleme önündeki en büyük engeli oluşturmaktadır.

Ulaşım sistemindeki dar boğazlar yol düzenlemeleri ile giderilmeye çalışılmış, ancak yapılan düzenlemeler yetersiz kalmış, kapsamlı bir ulaşım planı hazırlanamamış, iptal edilen nazım imar planındaki ulaşım planı belediyelerce yeterli görülmediğinden yeni bir ulaşım planı ihtiyacı ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Kent içi parkların dağılımı, nüfusa orantılı biçimde oluşturulamamış, yeterli yeşil alan ayrılamamış, kent parkları belli ölçüde geliştirilmiş olmakla birlikte bu parkların işletilmesi ve bakımı yeterli düzeye getirilememiştir. Semt parkları ise yine trafo , çay bahçesi gibi faaliyetlere ayrıldığından işlevinden uzaklaşmıştır.

Diğer yandan yasa dışı (gecekondu, ruhsatsız ve ruhsata aykırı) yapılaşmayı engelleyici çabalar yeterli düzeyde değildir.Parsel ölçeğinde imar planı değişiklikleri fiilen plandan beklenen işlevi yok etme boyutlarına erişmiştir. Kentin imarındaki belirsizlik devamlı hale gelirken, altyapı açığı da büyümektedir. Ayrıca, parselasyon planlarının planla uyumlu yapılmamasının da plan değişikliklerini artırıcı etkisi vardır.

18. Madde uygulaması ve halihazır harita alanlarının ön izin verilerek yaptırılması çeşitli sorunlara yol açmakta, elde edilen paftaların teknik ve yasal niteliği büyük ölçüde düşmektedir. Diğer yandan nazım imar planının revizyonu çalışması kent meslek odalarının dava açmaları nedeniyle iptal edilmiş bulunmaktadır.

Büyükşehir Belediyesi çevresindeki belde ve köylerin kent merkezi ile organik bağı olmasına karşın ortak bir plan disiplini altına alınması yönünde bir gelişme kaydedilmemesi, kent gelişimin de planlama yönünden önemli bir sakınca oluşturmaktadır.

Ayrıca, kent için beş yıllık imar programının hazırlanarak kamuoyuna sunulması kentin planlı gelişimi ve yapılaşmanın denetimi yönünden büyük önem taşımaktadır.

2. Kentsel Altyapı ve Büyükşehir Belediyesi Projeleri

Hızlı kentleşme sonucu, kentsel altyapı hizmetlerine olan ihtiyaç sürekli artmakta, ilave kentiçi su dağıtım şebekeleri ile atıksu toplama sistemi ve bertaraf tesislerinin yapımı ve mevcut olanların bakım, onarım ve yenileme çalışmalarının hızlandırılması önem

taşımaktadır. Kuruluşlar arasında proje yapım, inşaa, bakım-onarım ve işletme aşamalarında gerekli eşgüdüm ve bilgi akışını sağlayacak kurumsal yapıya işlerlik kazandırılmasına olan ihtiyaç devam etmektedir.

ANTSU verilerine göre, 1998 yılı itibariyle içmesuyu abone sayısı 222 920 olup, bunun yüzde 60,04'ü Muratpaşa Belediyesi, yüzde 35,21'i Kepez Belediyesi, yüzde 4,76'sı Konyaaltı Belediyesi sınırları içinde olduğu ve kişi başına düşen su tüketiminin 1997 yılı itibariyle 105,5 m³/yıl düzeyine ulaştığı saptanmıştır.

Kentiçi su dağıtım şebekelerinde bakım, onarım ve yenileme çalışmalarındaki gecikmeler su kayıplarının önemli boyutlara ulaşmasına yolaçmaktadır. Bu nedenle, su kayıplarının önlenmesine yönelik çalışmaların yanısıra, su kullanım planlamasının havza bazında ele alınması ile içmesuyu kaynaklarının korunması için acil ve etkin önlemler alınmalıdır.

ALDAŞ'dan alınan bilgilere göre, Antalya su ve atık projesi kapsamında yapılmakta olan işler şunlardır:

- Toplam 48,5 km 150-1000 mm çaplı şebeke borusu döşenmesi, pompa istasyonu yapımı, Çağlayan ve Kütükçü su depolarında iyileştirme çalışmaları.
- Toplam 165 km uzunluğunda 100-700 mm çapında şebeke borusunun döşenmesi.
- Duraliler'de 18 adet yeni kuyu açılması ile ilgili toplama deposu yapımı, mekanik ve elektrik aksamı tesisi, Duraliler'de pompa istasyonu yapımı, 200-700 mm çaplı toplam 4,4 km uzunluğunda boru döşenmesi, 5,9 km uzunluğunda enerji nakil hattı ile trafo ve elektrik aksamı montajı, TM 4 pompa istasyonu inşaatı, mekanik ve elektrik aksamı montajı ile kuyu koruma alanının 3,2 km uzunluğunda çitle çevrilmesi. Boğaçay, Duraliler, YSE, Çağlayan ve Kütükçü pompa istasyonlarında iyileştirme çalışmaları.
- Atıksu arıtma tesisi; atık suyun tesise giriş yapıları, atık su arıtma üniteleri, kullanılmış suyun transferi ile ilgili her türlü elektro-mekanik ekipmanlar ve inşaat işleri.
- Deniz deşarjı tesisi; 1600 mm çapında 2470 m uzunluğunda karada ve 2600 m uzunluğunda denizde yüksek yoğunluklu polietilen deşarj borusu döşenmesi,değişken çaplı 314 m uzunluğunda deniz dibinde yayıcı montajı.

- 26 800 m 150-300 mm çaplı kanalizasyon borusu döşenmesi, TM 5 pompa istasyonunda iyileştirme çalışmaları ve 4 adet pompa temini ve montajı.
- Toplam 144 333 m uzunluğunda 200-1200 mm çaplı kanalizasyon borusu döşenmesi, kanalizasyon bacası inşaatı ve 5000 adet ev bağlantısının yapılması.
- Toplam 138 019 m uzunluğunda 200-2000 mm çaplı kanalizasyon borusu döşenmesi, 3046 adet kanalizasyon bacası inşaatı, 5000 adet ev bağlantısı yapılması ve her türlü mekanik ve elektrik aksamının temini ve montajı ile birlikte 2 adet terfi merkezi inşaatı.
- 435 adet 1/1000 ölçekli imar planları digitize edilerek bilgisayar ortamına aktarılması ve bu haritalar üzerine yaklaşık 1100 km uzunluğundaki şehir içme suyu şebekesi haritasının işlenmesi.

Antalya Su ve Atık Su Projesi'nin finansmanının yaklaşık yüzde 41'i Dünya Bankası kredisi, yüzde 17'i Avrupa Yatırım Bankası kredisi, yüzde 11'i İller Bankası ve DSİ, yüzde 31'i de ASAT tarafından karşılanmakta olup; yaklaşık yüzde 48'i su, yüzde 52'si atık ile ilgili işler kapsamındadır.

Diğer taraftan, Büyükşehir Belediyesi faaliyet raporlarına göre, gerçekleştirilen diğer projeler şunlardır:

- Kalekapısı Projesi kapsamında Büyükşehir İş Merkezi.
- Kalekapısı Projesi kapsamında; Şarmpol Yolu, Ayakkabıcılar arası, Tekel-Vakıf Hastanesi arası ve Üçkapılar-Öğretmenevi arasında; beton parke kaldırım, bisiklet yolu, aydınlatma ve peyzaj çalışmaları.
- ANET Antalya Et Entegre Tesislerinin hizmete girmesi.
- Mevlana ve Fener minibüs duraklarına fosseptik inşaatı.
- Boğa Çayı konkasör tesislerine ek makineler yetiştirmek için betonarme makine temelleri ve istinat duvarları.
- Antalya Şehirlerarası Otobüs Terminali.
- Fuar Alanı I. Kısım peyzaj çalışmaları.
- Fuar Alanı içinde Kültür Merkezi Binası.
- Kalekapısı Projesi kapsamında Cumhuriyet Alanı Düzenlemesi (Akdeniz Gençlik Parkı)
- Atatürk Stadyumu ışıklandırma ve modernizasyon çalışması.
- Yeni Toptancı Hali içinde ziraai ilaç bayii işyerleri.
- Antalya Kültür Merkezi.
- Kalekapısı Projesi kapsamında Dönerciler Çarşısı.
- Cam Piramit Sabancı Kongre ve Fuar Merkezi.

- Müze ile eski mezbaha arasında tramvayın hizmete girmesi.

B. ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME

1. Ulaştırma-Kentsel Gelişim İlişkisi

Antalya ekonomisinin büyüebilmesi, ekonominin ağırlıklı sektörleri olan turizm ve tarımda istenilen gelişmenin sağlanabilmesi ve hızla büyüyen kent içi yolcu taşıma-trafik alanında yaşanan sıkıntıların giderilebilmesi, ulaşım sorunlarının öncelikle çözümünü gerektirmektedir.

Turizm ve tarım sektörlerinde, yurt içi ve yurt dışı pazarlara ulaşma öncelikli sorun olarak ortaya çıkmakta; bu durum, Antalya'nın bu sektörlerin pazarlarını oluşturan yurt içi ve yurt dışı merkezlerle ulaşım sisteminin geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca, turizm ve tarım sektörlerinin kıyı bandında meydana getirdiği canlanma, iç bölgelere yayılmamış, sahilden 25 km içeride gelişmemiş, kapalı ekonomi özellikleri görülmekte, bölgeler arası önemli gelişme farkları ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Yörede de dengeli bir ekonomik canlanmanın sağlanabilmesi, bölgeler arası gelişmişlik farklarının en aza indirilebilmesi, "bölgesel kalkınma" anlayışının hayata geçirilebilmesi öncelikle ulaşım sorunlarının çözümünü gerektirmektedir.

Diğer taraftan, Antalya kentsel gelişme eğilimi ve Batı Akdeniz Bölgesel Gelişme yaklaşımı dikkate alındığında, mevcut ulaşım sisteminin ekonomik gelişmeyi engellediği gözlenmektedir. Ulaşım sistemleri kıyı şeridinde, iç kesimlere göre daha gelişmiş olmakla birlikte yöre turizm ve ticaretinin talebini karşılayamamaktadır. İç kesimlerde ise hem ekonomik hemde ulaşım sistemlerinin görece olarak daha az geliştiği gözlenmektedir.

Yöremizin ulaşım altyapısı ve ekonomik gelişmesi ile, Ege ve Çukurova gibi komşu bölgelerin altyapılarının tamamlanması ve ekonomik gelişmeler arasında yakın bir ilişki gözlenmektedir. Antalya'nın ilk yurt içi bölgesel rakipleri Ege ve Çukurova bölgeleridir.

Antalya'yı, Ege ve İç Anadolu'ya bağlayan yolların, Çukurova ve Ege Bölgesi yollarıyla aynı düzeyde olduğu 1960'lı yıllarda

Antalya tarım ve orman ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı ticaretinde bu bölgelerle rekabet edebilmekteydi.

Türkiye'nin ekonomik merkezi Marmara Bölgesi'dir. 1960'lı yılların sonlarına doğru verilen siyasi öncelikler nedeniyle; Ege ve Çukurova Bölgelerini İç Anadolu ve Marmara'ya bağlayan yeni yollar Antalya'dan 10-15 yıl önce tamamlanmış oldu. Ayrıca bu bölgelerin limanlarıyla demiryolu bağlantısı olması nedeniyle, bölgemizin ticareti bu bölgelerle rekabet edemez duruma geldi. Antalya-Burdur-Afyon Çubuk Boğazı Çeltikçi geçişi 1980'li yılların başlarında ve Antalya-Denizli, Antalya-Manavgat-Konya geçişi 1990'lı yıllarda günün standardına getirildi.

1970'li yıllarda Ege ve Çukurova'da yaşanan altyapı ve teşviklerin canlandırdığı ekonomik gelişme ile rekabet edemeyen yöremiz tacirleri ticaretten çekilmek zorunda kalmışlar, tüm birikimleri, yurt dışı portföyleri de kaybolmuş bulunmaktadır. O yıllarda işlerini Antalya'dan İzmir ve İstanbul'a nakleden hemşehrilerimiz ancak ayakta kalmayı başarabilmişlerdir. Bu gelişmeler son 20 yılda Ege ve Çukurova'da dünya ölçeğinde firmaların doğmasını sağlarken Antalya firmaları gelişmemiştir. İzmir-Denizli-Afyon-Konya-Adana'da pek çok holding olduğu halde Antalya firmalarının bu duruma gelememeleri bunun göstergesidir.

2. Motorlu Kara Taşıtlarının Dağılımı

Diğer taraftan, Antalya'da karayollarında artan trafik yoğunluğunun bir göstergesi olarak, Çizelge B-1'de, DİE verilerine göre, 1996 yılı itibarıyla Türkiye ve Antalya'da motorlu kara taşıtlarının dağılımı gösterilmiştir. Türkiye genelindeki motorlu kara taşıtlarının toplamı içinde yüzde 4,22'si, otomobillerin yüzde 3,46'sı, minibüslerin yüzde 2,43'ü, otobüslerin yüzde 3,49'u, kamyonetlerin yüzde 4,85'i, kamyonların yüzde 3,13'ü, motosikletlerin yüzde 8,07'si, özel amaçlı taşıtların yüzde 1,52'si, yol ve iş makinalarının yüzde 1,95'i Antalya'da olduğu görülmektedir. Ayrıca turizm sezonunda özellikle otomobil sayısındaki geçici artış dikkate alınmalıdır.

1996 YILI İTİBARIYLA TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
MOTORLU KARA TAŞITLARININ DAĞILIMI

Çizelge B-1

	Türkiye Yüzdesi	Antalya Yüzdesi	Antalya'nın Türkiye içindeki %
Toplam	100,00	100,00	4,22
Otomobil	61,57	50,53	3,46
Minibüs	3,44	1,97	2,43
Otobüs	1,79	1,48	3,49
Kamyonet	8,33	9,56	4,85

Kamyon	6,27	4,65	3,13
Motosiklet	16,06	30,71	8,07
Özel amaçlı taşıt	0,76	0,27	1,52
Yol ve iş makinesi	1,79	0,83	1,95

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Motorlu kara taşıtların toplam sayısı içinde otomobillerin payı Türkiye genelinde yüzde 61,57 iken Antalya'da yüzde 50,53 ile daha az, minibüslerin payı ile Türkiye'de yüzde 3,44 iken Antalya'da yüzde 1,97 ile daha az, otobüslerin payı Türkiye genelinde yüzde 1,79 iken Antalya'da 1,48 ile daha az, kamyonetlerin payı Türkiye genelinde yüzde 8,33 iken Antalya'da yüzde 9,56 ile daha fazla, kamyonların payı Türkiye genelinde yüzde 6,27 iken Antalya'da yüzde 4,65 ile daha az, motosikletlerin payı Türkiye genelinde yüzde 16,06 iken Antalya'da yüzde 30,71 ile daha fazla, özel amaçlı taşıtların payı Türkiye genelinde yüzde 0,76 iken Antalya'da yüzde 0,27 ile daha az, yol ve iş makinelerinin payı Türkiye genelinde yüzde 1,79 iken Antalya'da yüzde 0,83 olduğu saptanmıştır.

3. Trafik Kazaları

DİE verilerine göre, 1996 yılı itibariyle Türkiye ve Antalya'da trafik kaza ve sonuçlarının dağılımı Çizelge B-2'de gösterilmiştir. Türkiye'de olan kazaların yüzde 2,43'ü, bu kazalarda ölenlerin yüzde 3,06'sı, yaralananların yüzde 3,67'si, maddi hasarın ise yüzde 1,88'i Antalya'da olduğu saptanmıştır.

1996 YILINA GÖRE TÜRKİYE VE ANTALYA'DA
TRAFİK KAZA VE SONUÇLARININ DAĞILIMI

Çizelge B-2

	Türkiye %	Antalya %	Antalya'nın Türkiye içindeki %
Kaza Sayısı	100,00	100,00	2,43
Meskun Mahal	88,71	87,41	2,39
Meskun Mahal Dışı	11,29	12,59	2,71
Ölü Sayısı	100,00	100,00	3,06
Meskun Mahal	46,32	45,78	3,02
Meskun Mahal dışı	53,68	54,22	3,09
Yaralı Sayısı	100,00	100,00	3,67
Meskun Mahal	58,69	72,31	4,52
Meskun Mahal dışı	41,31	27,69	2,46
Maddi Hasar	100,00	100,00	1,88
Meskun Mahal	78,45	88,87	2,13
Meskun Mahal Dışı	21,55	11,13	0,97

Kaynak : DİE istatistiklerinden derlenmiştir.

Toplam kaza sayısı içinde meskun mahal içinde olanların oranı Türkiye genelinde yüzde 88,71 iken Antalya'da yüzde 87,41 ile

daha az olmasına karşılık, meskun mahal dışında olanların oranı Türkiye genelinde yüzde 11,29 iken Antalya'da yüzde 12,59 ile daha fazladır.

Trafik kazalarında toplam ölü sayısı içinde meskun mahal içinde ölenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 46,32 iken Antalya'da yüzde 45,78 ile daha az olmasına karşılık, meskun mahal dışında ölenlerin oranı Türkiye genelinde yüzde 53,68 iken Antalya'da yüzde 54,22 ile daha fazladır.

Toplam yaralı sayısı içinde, meskun mahalde yaralananların oranı Türkiye genelinde yüzde 58,69 iken Antalya'da yüzde 72,31 ile daha fazla olmasına karşılık, meskun mahal dışında yaralananların oranı Türkiye genelinde yüzde 41,31 iken Antalya'da yüzde 27,69 ile daha azdır.

Toplam maddi hasar içinde meskun mahal içinde olanların oranı Türkiye genelinde yüzde 78,45 iken Antalya'da yüzde 88,87 ile daha fazla olmasına karşılık, meskun mahal dışında olanların oranı Türkiye genelinde yüzde 21,55 iken Antalya'da yüzde 11,13 ile daha azdır.

4. Haberleşme

Türk Telekomünikasyon A.Ş., Antalya Müdürlüğü verilerine göre; 1996 yılına göre 1997 yılı sonunda; santral kapasitesi yüzde 17,89'luk artışla 474008'e, cep telefonu sayısı yüzde 113,95'lik artışla 50791'e, araç telefonu yüzde 19,13'lük artışla 3625'e, çağrı cihazı sayısı yüzde 2,79'luk artışla 3023'e, ankesörlü telefon sayısı yüzde 13,53'lük artışla 2794'e, kablolu TV hat sayısı yüzde 2,87'lik artışla 21236'ya yükselmesine karşılık; telefon hattı bekleyenlerin sayısı yüzde 3,40'lık azalışla 27852'ye, teleks sayısı yüzde 9,60'lık azalışla 358'e, kablolu TV hattı bekleyenlerin sayısı yüzde 79,40'lık azalışla 296'ya düşmüştür.

Diğer taraftan, 1996 yılına göre 1997 yılı sonunda şehiriçi telefon görüşmelerinin sayısı yüzde 16,14'lük artışla 2.935.322.182'ye, şehirlerarası ve uluslararası telefon görüşmelerinin sayısı ise yüzde 0,02'lik artışla 164.952'ye yükseldiği saptanmıştır.

C. ÇEVRE

1. Çevre Sorunları

Antalya gerek doğal ve gerekse kültürel değerler ve zenginlikler bakımından ülkemizin olduğu kadar Akdeniz çevresi ülkeleri arasında da önemli bir kenttir. Sınırları içinde barındırdığı 4 Milli Park, 3 özel koruma alan, 75 antik kent, çam, sedir, servi ve meşe ormanlarıyla kaplı kaplı Toros Dağları ve 140 km'si doğal plaj olan 650 km'lik kıyı bandı bu özelliğin kanıtıdır. Bu nedenle de doğal ve kültürel değerlerin korunması Antalya ölçeğinde özel bir öneme sahiptir. Antalya'da yaşayanlar ve Antalya'yı yönetenlerin çevre duyarlılığının yüksek olması zorunluluktur.

Tarihinin çok eskilere uzanıyor olmasına karşın bugünkü Antalya yeni bir kenttir. Sadece yirmi beş sene önce Antalya'nın nüfusu 50 bin civarında idi. Antalya son yılların en hızlı kentleşme oranının yaşandığı bir kent durumundadır. Antalya aynı zamanda turizmin de son on beş yılda en hızlı geliştiği bir mekanı oluşturmaktadır. Antalya'nın temel çevre sorunları bu paradokstan kaynaklanmaktadır.

Zengin ve hassas bir doğal ve kültürel yapı ile hızla artan insan sayısı doğal çevrenin hızla inşa edilmiş çevreye dönüşmesine yol açtığı gibi, doğal ve kültürel değerlerin taşıma kapasitelerinin üzerinde kullanıma açılmasına neden olmuştur. Antalya'nın çevre sorunları genellikle hızlı ve çarpık yapılaşmadan kaynaklanmaktadır. Tarım uygulamalarından kaynaklanan çevre sorunları ikinci sıraya koyulabilir. Sanayi kökenli sorunlar üçüncü sırada düşünülebilir.

Turistik tesisler de dahil, kent ölçeğinde yaşanan hava, gürültü, su kirliliği gibi çevresel sorunların hemen tümü hızlı ve çarpık kentleşmenin bir ürünüdür.

Sürdürülebilir yaşamdan çok daha ağırlıklı olarak rantı ön plana çıkaran bir yaklaşımla planlanan kent ekolojik anlamda bir çöl görünümü kazandığı söylenebilir. Yollar, binalar ve yeşil alanlar kentin iklim özellikleri ve kültürel kimliği dikkate alınmadan tasarlanmıştır. Kaynakların verimli kullanımına kentin stratejilerinin belirlenmesinde gerekli ağırlık verilmediğinden kent aşırı derecede tüketen ve kirleten bir kent olma sürecine girmiştir.

Turizmin getirdiği ek nüfusun da katkısı ile kent çevresi doğal ekosistemleri ağır yük altına girmiş ve nitelik kaybına uğramaya başlamıştır. Turizmin yoğun olarak yaşandığı kıyı bandında orman yangınlarının sayısındaki artış bu olumsuzluğun bir kanıtıdır.

2. Fiziksel Çevre Özellikleri

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Antalya İl Müdürlüğü 1997 yılı sonu verilerine göre, Antalya'nın 20.591.010 dekar olan toplam yüzölçümünde; ormanlık ve fundalık alanlar yüzde 52,12 ile en büyük paya sahip olmasına karşılık, ikinci sırada yüzde 20,63 pay ile tarım alanları, üçüncü sırada yüzde 19,09'luk pay tarım dışı alanlar, dördüncü sırada yüzde 4,98'lik pay ile çayır ve mer'a alanları yer alırken, su yüzeyinin oranının ise yüzde 0,19 olduğu saptanmıştır.

Diğer taraftan, 1982 yılında yapılan Türkiye Toprak Potansiyeli Etüdü sonuçlarını esas alan Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1993 yılında yayımladığı "Antalya İli Arazi Varlığı" verilerine göre, türleri itibariyle büyük toprak gruplarının dağılımı incelendiğinde; kırmızı Akdeniz topraklarının yüzde 26,58 ile en büyük paya sahip olmasına karşılık, ikinci sırada yüzde 17,54'lük pay ile arazi tipi topraklar, üçüncü sırada yüzde 15,84'lük pay ile kahverengi orman toprakları, dördüncü sırada yüzde 14,29'luk pay ile kırmızı kahverengi Akdeniz toprakları, beşinci sırada yüzde 10,79'luk pay ile kireçsiz kahverengi orman toprakları, altıncı sırada yüzde 5,81'lik pay ile alüvyal topraklar, yedinci sırada yüzde 3,49'luk pay ile kestane topraklar, sekizinci sırada yüzde 2,50'lik pay ile rendzina topraklar, dokuzuncu sırada yüzde 2,49'luk pay kovulyal topraklar, onuncu sırada yüzde 0,34'lük pay ile regesol topraklar onbirinci sırada yüzde 0,15'lik pay ile organik topraklar, onikinci sırada yüzde 0,06'lık pay ile hidromorfik alüvyal topraklar, onüçüncü sırada yüzde 0,05'lik pay ile yüksek dağ çayır toprakları, ondördüncü sırada 0,04'lük pay ile tuzlu sodik topraklar ve son sırada ise yüzde 0,03'lük pay ile alüvyal sahil topraklarının yer aldığı saptanmıştır.

İl Planlama ve Kordinasyon Müdürlüğü'nün 1997 yılı sonu itibariyle derlediği erozyona ilişkin verilere göre, Antalya'da toplam arazinin erozyon durumuna göre dağılımı incelendiğinde; yüzde 38,86'sını çok şiddetli erozyona maruz alanlar, yüzde 26,80'ini şiddetli erozyona maruz alanlar, yüzde 6,37'sini orta şiddetli erozyona maruz alanlar, yüzde 10,43 'ünü zayıf erozyonlu alanlar oluşturmasına karşılık, erozyonsuz alanların oranı ise yüzde 17,54 olarak saptanmıştır.

İyi vasıflı ormanların kapladığı alanlar ve bunun yanısıra bilim bakımından önemli, nadir bulunan, tehlikeye maruz ekosistemler ile bitki türlerinin etkin korunmasını amaçlayan biyolojik çeşitliliği koruma alanları, sürdürülebilir ormancılık ve kalkınma ilkeleri doğrultusunda; ağaçlandırma, erozyon kontrolü, mer'a ıslahı, yeşil alanların artırılması, tarım ve orman alanlarına zarar veren yapılaşmanın önlenmesi, yaban hayatın korunması, tarım ilaçlarının yanlış ve aşırı kullanımının önlenmesi, yeraltı ve

yerüstü su kaynaklarına ve ekosistemlerin karşılıklı etkileşimini dikkate alan bütüncül yaklaşım etkin bir biçimde yaygınlaştırılmamıştır.

3. Çevrenin Korunması ve Geliştirilmesi

1999 Yılı Programı'nda belirtildiği üzere, mevcut çevre yönetim sistemi; hukuksal çerçevedeki uyumsuzluklar, kurumsal yapıdaki yetersizlikler, veri ve bilgilerden tam olarak yararlanılamaması, ekonomik araçların harekete geçirilememesi, yaptırımların yeterince uygulanamaması gibi nedenlerle gereken etkinlik düzeyine ulaşamamıştır.

DPT Müsteşarlığı'nın koordinasyonunda, Çevre Bakanlığı'nın teknik desteği ile hazırlanan "Ulusal Çevre Strateji ve Eylem Planı"nın uygulanması ve izlenmesinde iki kuruluş arasındaki işbirliği esasları 1998 yılında yapılan bir protokolle belirlenmiştir.

Diğer taraftan, 1992 yılında gerçekleştirilen BM Çevre ve Kalkınma konferansı kapsamında Ulusal Gündem 21'in hazırlanmasına devam edilmekte olup, ayrıca BM Kalkınma Programı desteği ile sürdürülmekte olan Yerel Gündem 21 Projesi'nin kapsamı genişletilerek (Akdeniz Belediyeler Birliği ve Büyükşehir Belediyesi'nin de içinde bulunduğu) belediye sayısı 9'dan 22'ye çıkarılmış ve bir il özel idaresi projeye dahil edilmiştir.

Çevre ve kalkınma politikalarının uyumlaştırılması ilkesi doğrultusunda, çevrenin korunması ve çevre sorunlarının çözümlenmesiyle doğrudan veya dolaylı ilgisi olan kurum ve kuruluşlar arasında gerekli işbirliğini sağlama, etkili ve eşgüdüm içinde çalışan çevre denetim sisteminin kurulmasına yönelik ihtiyaç önemini korumaktadır.

Ekolojik zorunlulukla ilgili yaptırımların yetersizliği, ekonomik durumun yaşam koşulları üzerindeki olumsuz etkileri, kurumsal ve yapısal eksiklikler, yeterince etkin olmayan bürokratlar kadar uzak görüşlü olmayan karar alıcılar doğal kaynakların koruma-kullanma dengesinin bozulması sonucu çevre sorunları kaçınılmaz hale gelmektedir.

Son yıllarda, doğal kaynakların sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda kullanılmasına yönelik ilgili çevrelerde oluşan duyarlılığın yanısıra, çevre kirlenmesinden kaynaklanan sorunların somut bir şekilde yaşanması sonucu halkta çevre bilincin giderek yaygınlaşmakta, çevrenin korunması ve geliştirilmesine yönelik sivil toplum kuruluşları seslerini giderek daha fazla duyurmaktadır. Dolayısıyla bilimsel kuruluşlar çevreyle

ilgili araştırmalar yapmaya, kamu ve özel sektör ise öncelikli çevre kirlenmesini önleyici tedbirler almaya, arıtma sistemleri ve kanalizasyon şebekelerini yaygınlaştırmaya, katı atıkların çevre sağlığına uygun olarak toplanması, depolanması ve geri kazanımı, tehlikeli atıkların bertaraf edilmesi gibi planlama ve uygulama çalışmalarına önem vermeye başlamışlardır. Bu bağlamda, Büyükşehir Belediyesi'nin Su ve Atık Projesi, yeni katı atık toplama alanında kurulan arıtma tesisinin yanısıra, katı atıkların geri kazanımına yönelik girişimler giderek yaygınlaşmaktadır.

4. Afetler ve Kriz Yönetimi

Antalya'da kayda değer bir deprem sarsıntısının yaşanmamasının da etkisiyle depreme dayanıklı yapılaşma önlemleri ihmal edilmekte; depremin yanısıra, erozyon riskine de gereken önem verilmemektedir. Yaşanan orman yangınları, sel felaketleri, Manavgat Çayı'nın taşması sonucu oluşan kayıp ve hasar; afetlerin etkilerinin azaltılmasına yönelik çalışmalara gereken önemin verilmesi yönünde uyarıcı etkiler yapmaya başlamıştır.

Bu bağlamda, orman yangınlarını önlemeye yönelik tedbirler ve yangın söndürme sistemleri geliştirilmesi yönünde olumlu adımlar atılmasına karşılık, deniz kıyısında meydana gelebilecek olası gemi yangınlarına yönelik söndürme sistemleri ihmal edilmektedir. Diğer taraftan, taşkın riski daha az olan Düden Çayı bir yana, Boğaçay'da bile seddeleme başta olmak üzere taşkın önleme tedbirleri kapsamındaki eksiklikler devam etmektedir. Ayrıca, Antalya, Manavgat ve Alanya'da şiddetli yağmur zamanlarında özellikle drenaj kanallarının yetersiz olmasından kaynaklanan taşkınlar önlenememektedir.

Antalya İli Sivil Savunma Projesi ile Afetler ve Kriz Yönetimi Koordinasyon Merkezi oluşturularak sivil savunma organizasyonunun yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. İl Sivil Savunma Müdürlüğü; karargah, kurtarma, koordinasyon ve klavuzluk, ilk yardım-ambülans, sosyal yardım, emniyet-trafik, itfaiye, hastane yardım, teknik onarım, ve acil kurtarma yardım ekibi branşlarında görevlendirme yapmakta ve eğitim vermekte, tatbikat ve siren durumu faaliyetlerinde bulunmaktadır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı Ahatlı'da bulunan Merkez ile Sanayi İtfaiye Şubesi ve Kaleiçi (Hıdırlık) İtfaiye Şubesinin yanısıra; Konyaaltı Belediyesi sınırları kapsamında Serbest Bölge civarı ve Arapsuyu Mevkii, Muratpaşa Belediyesi sınırları kapsamında Lara-Ermenek Mahallesi ve

Kırcami civarı, Kepez Belediyesi sınırları kapsamında Sanayi Sitesi ve Ünsal Mahallesi noktalarından hizmet vermektedir.

Diğer taraftan, Akdeniz Üniversitesi Teknik Bilimler Yüksek Okulu'nda (fiziksel kaynakları Antalya Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesi Başkanlığı tarafından karşılanan) İtfaiyecilik Programı 1997-1998 döneminde eğitime başlamış olup, öğretim süresi 2 yıldır.

Antalya Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı verilerine göre, 1997 yılı itibariyle çıkan yangınlarda yanan 354 yapının yanma nedenlerine göre dağılımı incelendiğinde; bilinmeyen nedenlerle çıkan yangınların oranı yüzde 29,1 olmasına karşılık, bunu sırasıyla; yüzde 27,1 ile elektrik kontağından çıkan yangınlar, yüzde 16,7 ile dikkatsizlik sonucu çıkan yangınlar, yüzde 8,2 ile tüpgazdan çıkan yangınlar, yüzde 7,6 ile ocak-soba-kalorifer kazanından çıkan yangınlar, yüzde 5,1 ile baca tutuşması sonucu çıkan yangınlar, yüzde 3,7'si sigaradan çıkan yangınlar, yüzde 1,7 ile sabotaj sonucu çıkan yangınlar ve yüzde 0,8 ile akaryakıt ve patlayıcı maddelerden çıkan yangınlar izlemektedir.

Diğer taraftan, İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından derlenen verilere göre, 1997 yılı itibariyle çıkan 101 orman yangınının nedenlerine göre dağılımı incelendiğinde; 39'unun tarla açmak, 18'nin ihmal, 14'ünün ateşlemek, 30'unun ise diğer nedenlerle çıktığı saptanmıştır.

Fiziksel Yapılanma ve Çevreye İlişkin Öncelikli Gündem Önerileri

1. Kentsel Planlama ve Altyapıya İlişkin Öneriler

Kent düzeyinde alınabilecek tedbirler çerçevesinde; Antalya kentsel gelişme alanlarının; Kemer-Antalya-Manavgat

doğrultusunda doğu-batı ekseninde sınırlı kalmaması, asıl önemlisi kuzey ekseninde tarım alanlarının görece olarak daha az olduğu Kepez üstü ve çevresinin istihdam, yerleşim ve kentsel hizmetler açısından çekim merkezi haline getirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede; öncelikle Döşemealtı ve Yeşilbayır başta olmak üzere, Varsak, Aksu ve Çalkaya Belediyeleri ile Büyükşehir Belediyesi (ve alt kademe belediyeler) arasında işbirliği ortamı geliştirilerek, gelişme eğilimine uygun olarak fiziki planlama başta olmak üzere kentsel hizmetlerin kademeli olarak bir bütün halinde ele alınması gerekmektedir.

Antalya'da yeraltı yapısının sıvı atıkların fosseptik kanalıyla atılmasını kolaylaştırması sonucu uzun yıllar ihmal edilen kanalizasyon sisteminin kurulması ve su temini kayıpları ve kirliliğini önlemeye yönelik iyileştirme çalışmaları ile su dağıtım şebekesini geliştirmeye yönelik Antalya Su ve Atık Projesi'nin zamanında sonuçlandırılması, ulaşım ve trafikte yaşanan tıkanıklıklar başta olmak üzere proje uygulamaları sırasında ortaya çıkan sorunların azaltılması için ilgili tüm çevreler gereken duyarlılığı göstermelidir.

Diğer taraftan, belediyelerin yeterli ve kaliteli hizmet sunabilmeleri ve kaynak kullanımında verimliliğin ve etkinliğin sağlanabilmesi için, öncelikle 1580 Sayılı Belediye Kanunu'nu günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenleme çalışmaları kısa zamanda sonuçlandırılarak, belediyelerin yetki ve sorumlulukları yerinden yönetim ilkesi çerçevesinde artırılmalıdır.

Ayrıca, 3194 Sayılı İmar Kanunu'nda; planlama ve uygulama sürecinde yaşanan yetki karmaşasını önlemek için, plan kademelerinin yeniden tanımının yapılması, merkezi ve yerel yönetimler arasında plan hazırlanması ve uygulanması hususunda yetki ve sorumluluk sınırlarının belirlenmesi, imar planlarının uygulanması ve denetiminde etkinliğin sağlanması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Arsa, altyapı ve finansman konusu, konut arz ve talebinin ana meselesi olduğu dikkate alınarak; bir yandan kent arazisi rantlarının, öte yandan gecekondulaşmanın artması şeklinde ortaya çıkan sistemdeki çarpıklığın giderilmesi için, kamu desteği ile belediyelerin altyapısı tamamlanmış düzenli ve ucuz arsa üretmelerine olanak verecek yasal ve kurumsal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı-1999 Yılı Programı'nda belirtildiği üzere, konut arz ve talebine yeterli kaynak sağlamak amacıyla sermaye piyasası içinde faaliyet

gösterecek ve yapılacak düzenlemelerle çıkarılacak kıymetli evrak karşılığı temin edilecek fonlardan uzun vadeli konut kredisi açabilecek kurumların oluşturulması için gerekli çalışmalar hızlandırılmalıdır.

İnşaat yapım ve malzeme kalite ve standardındaki aksaklıkların giderilmesi için gerekli düzenlemeler yapılarak etkin ve yaygın bir denetim sistemi kurulmalıdır.

Asıl önemlisi, kamu kurum ve kuruluşlarına ve gerçek kişilere ait arazilerin yasa dışı yollardan ele geçirilmesinin önlenmesi için, caydırıcı önlemlerin uygulamaya konulması ve belediyelere arsa sağlanmasının yeniden düzenlenmesi için 775 Sayılı Gecekondu Kanunu'nun gerekli değişiklikler yapılarak güncelleştirilmesi gerekmektedir.

Kent toprakları, her ne kadar özel mülkiyete konu ise de, kullanım şekli büyük ölçüde kamusal çıkarlar ve ortak yaşam koşulları çerçevesinde sınırlandırılabilir. Diğer bir anlatımla kent topraklarının herhanfibir amaçla baskı aracı olarak kullanılması kamu çıkarları ve hukuk sistemimizle de bağdaşmamaktadır. Kentsel alanların kullanımına ilişkin karar verme sürecinde öncelikle kentsel yaşam standardı dikkate alınmalıdır. Bu yaklaşımın aksi halinde kent alanlarının amaç dışı rant kaynaklı dağılımı söz konusu olmaktadır.

Kültürel ve doğal kaynaklarımızı tüketmeden, toplumun kullanımına sunmak yönünde planlama ve uygulama yapılmalıdır. Geleceğini turizme bağlamış kentimizde, kent ekonomisinin gelişmesi için bu konunun önemi büyüktür.

Kentin planlanmasında, yapı denetiminde altyapı hizmetlerinin mevcudiyeti ve niteliği vazgeçilmez bir faktör olarak değerlendirilmeli, altyapı maliyeti kullanıcıdan gerçekçi rakamlarla alınmalıdır.

Teknik altyapı ve toprak üstü yapılaşmada kırmızı kotun tespiti ile bir çok teknik aksaklık giderilecektir. Su baskınları, pis su taşkınları, subasmanı kotlarının uyumu, yaya ulaşım alanlarının emniyeti gibi bir çok gündelik sorunun kaynaklandığı kırmızı kot eksikliğinin giderilmesi gereklidir.

Hava kirliliği, görsel kirlilik ve altyapı planlamasındaki belirsizlikler, kentteki serbest kat ve emsal uygulamasının getirdiği kapasite belirsizliğinden kaynaklanmaktadır. 1986'dan beri kentte süre gelen bu uygulamanın gerek kat sayı ve gerekse alan olarak

kısıtlanması gereklidir. İmara açılacak alanların uygulama planlarının denetimi için her türlü önlem alınmalıdır.

Nazım imar planı, yakın çevresi de dikkate alınarak spekülâtif beklentilerden uzak bir şekilde revize edilmeli, imar planı değişikliklerine kısıtlama getirilmelidir. İmar planı değişiklikleri imar hukukundaki tanımıyla maddi hataların giderilmesi ve kamusal yarar kıstaslarının gerektiği hallerde baş vurulan bir araç olarak kullanılmalıdır.

Yasa dışı yapılaşmaların önlenmesi için her türlü araç kullanılmalıdır. Gerek gecekondular, gerekse ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapıların kentsel rantın yasa dışı bölüşümündeki etkin araçları olduğu açıktır.

Antalya'da sürdürülen konut üretim modeli konut ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmıştır. Konut sektöründeki talebin farklı gelir gruplarından oluştuğunu dikkate alarak kamu kaynaklarının alt gelir gruplarına yöneltilmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

Antalya'da konut bilgi sistemi kurulmalı ve kamuoyunun kullanımına açılmalıdır.

2. Ulaşım İlişkin Öneriler

Ulaşım sorunu kademeli olarak ele alınarak; Kalekapısı ve çevresinde tarfiğin yoğunlaşmasına neden olan tek merkezli kentsel yapı yerine, alt kademe belediyelerin oluşumu da dikkate alınarak, ilk aşamada Kepez başta olmak üzere Konyaaltı ve Lara'da yerleşim yoğunluklarına göre (toplu işyeri, banka, eğitim ve sağlık kuruluşları, büyük dinlenme parkları ve diğer kent hizmetleri yaygınlaştırılarak) çok merkezli bir yapılanmaya paralel olarak, ulaşım sistemleri çevre bağlantıları ile daha dengeli hale getirilmelidir. Diğer taraftan Antalya kentsel gelişme ve Batı Akdeniz Gelişimi yaklaşımı dikkate alınarak ulaşım sistemi kademeli olarak geliştirilmelidir.

Karayolu

Kent İçi Ulaşım

Kentin Lara ve Konyaaltı'nda birden büyümesi, Kalekapı çevresinde kalan ticaret finans merkezine ulaşmayı çok güçleştirdiği gibi Lara-Konyaaltı geçişlerinin yetersiz kalması kent içi ulaşımında büyük sıkıntılara yol açmıştır. Kent içinde tek merkezliliğin aşılabilmesi, konut alanlarındaki yoğunlaşmaya paralel merkezler; Kepez başta olmak üzere Konyaaltı ve Lara'da

çekim merkezi olacak kentsel yapılaşmanın geliştirilememiş olması kent içi ulaşım ve trafiğin Kalekapısı ve çevresiyle kıyı şeridinde yoğunlaşmasına neden olmaktadır.

Antalya-Kemer yolu (Konyaaltı) geçişi tamamlanmalıdır. Bu Konyaaltı yöresine ekonomik canlılık getirecek ve merkezin yükünü azaltacaktır.

Kent içi köprülülük kavşaklar (Demokrasi-Vatan-Otogar-Adliye) tamamlanmalıdır. Bu projeler Aksu-Konyaaltı ve Lara-Konyaaltı geçişlerini kolaylaştıracaktır. Ayrıca Kalekapısı-Doğu Garajı kavşaklarının alt üst geçitlerle rahatlatılması beklenilmektedir.

Kemer-Kepez çevreyolu geçişi yapılmalıdır. (İhalesi yapılan bu projenin hızla tamamlanması sağlanmalıdır.) Organize Sanayi'den Isparta Karayoluna geçişi sağlayacak çevre yolu yapılmalıdır. Böylece Organize Sanayi Bölgesi ve Toptancılar Sitesi'ne gelen veya Alanya geçişi yapan ağır tonajlı taşıtların ulaşımı kolaylaşacaktır.

Kent Dışı Ulaşım

Antalya-Alanya sahil yolu tamamlanmalıdır. Bu proje Havaalanı-Belek-Side turizm ulaşımını kolaylaştıracak ve Antalya-Alanya karayolundaki yükü ve trafik kazası riskini azaltacaktır.

Antalya-Hisarçandır-Elmalı-Fethiye bağlantısı yapılmalıdır. Bu karayoluyla, tarım ve turizm yöresi olan Fethiye ve Antalya doğrudan entegre olacak, geçiş üzerinde bulunan Elmalı gibi yerleşim birimlerinin turizm gelirlerinden pay alması mümkün olacaktır.

Antalya-İstanbul karayolu yüksek standartta duble yol olarak yapılmalıdır.

Antalya-Afyon karayolu ıslah edilmiş bulunuyor. Afyon-Sakarya arasının yüksek standarda kavuşturulması ve Antalya-İstanbul karayolu ışıklandırılmasıyla 24 saat kullanılabilir olacaktır. Böylece tüketicilerin Antalya'ya ulaşması kolaylaşacaktır.

Antalya'nın GAP ile bağlantısı dikkate alınarak, doğu ekseninde taşımacılık hizmetlerinin geliştirilmesi için, Antalya-Mersin karayolunda iyileştirme çalışmaları başlatılmalıdır.

Denizyolu

Lara-Antalya (Merkez)-Beldibi-Göynük-Kemer-Tekirova deniz ulaşımı için eksik rıhtımlar tamamlanmalıdır.

Deniz ulaşımı, özellikle yaz mevsiminde Antalya - Kemer karayolundaki trafiğin normale dönebilmesi için gereklidir. Kent merkezinde gemiye yolcu inişi sağlanmadığından körfezde deniz ulaşımı başlatılmamaktadır. Fener - Mobil - Talya - Sağlık Koleji önlerinden deniz aracına binişini sağlayacak asansörlü rıhtımlar körfezimizde deniz ulaşımını başlatacaktır.

Antalya'ya tarifeli yolcu gemisi ve yük gemisi seferleri konulmalıdır. Birindizi/ Venedik-Antalya, Antalya-Girne hatları çalıştırılmalı, ayrıca yaz aylarında İstanbul-İzmir arasında yapılan tarifeli yolcu gemisi seferleri Antalya'ya uzatılmalıdır. Tarifeli yük gemisi seferleri TDİ tarafından organize edilmelidir.

Havayolu

Gazipaşa ve Kaş havaalanları hızla tamamlanmalıdır.

Isparta Havaalanı askeri amaçla da kullanılmalı, Antalya'da mevcut askeri havaalanının yurt içi uçuşlara verilmesinin uygun olup olmadığı incelenmelidir.

İstanbul'un Anadolu yakasına projelendirilen sivil havaalanı hızla tamamlanmalıdır.

Bu proje Antalya'nın Marmara'da bulunan yurt içi müşterilerine ulaşma imkanı arttıracaktır.

Demiryolu

Antalya-Alanya demiryolu 5 yıl içinde tamamlanmalıdır. Ulaştırma Bakanlığı'nın projesi ile ihaleye çıkarılan bu çalışma Antalya'lılar tarafından takdirle anılacaktır.

İstanbul-Ankara Hızlı Tren Projesine Antalya noktası eklemeli ve 2010'lu yıllarda tamamlanması için çaba gösterilmelidir.

Ülkemizde yüksek harcama yapan tüketici İstanbul-Ankara bölgesinde bulunuyor. Antalya'nın yurt içi müşteri tipi bu yörededir. 2010'lu yıllarda bu yörede 30 milyon kişi yaşayacak bunun %40'ı (GSYİH.'dan yüksek pay alan kesim) 12 milyon tüketicinin Antalya'ya hafta sonları gelip gidebilmesini ve tarım ürünlerinin güvenle o yöreye ulaşabilmesini sağlayacaktır.

3. Çevreye İlişkin Öneriler

Doğal kaynakların korunması ve geliştirilmesi ve ormanların tahribatının önlenmesine yönelik düzenlemelere gereken önem verilmelidir. İyi vasıflı ormanlar, özellikle bilim bakımından önemli, nadir bulunan, tehlikeye maruz eko sistemler ile bitki türlerinin ve yaban hayatının etkin korunmasını amaçlayan biyolojik çeşitliliğe sahip koruma alanları öncelikle dikkate alınmalıdır.

Sürdürülebilir ormancılık ve kalkınma ilkeleri doğrultusunda; ağaçlandırma ve erozyon önleme çalışmalarının yanısıra mer'a islahı ve yeşil kuşak oluşturma çalışmalarına süreklilik kazandırılmalıdır.

1997 yılında Antalya'da yapılan "21. Yüzyıla Doğru Sürdürülebilir Kalkınma için Ormancılık" konulu 11. Dünya Ormancılık Kongresi kararları doğrultusunda; ekosistemin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları dikkate alınarak, "Sürdürülebilir Orman Yönetimi" ilke ve prensiplerine göre yönlendirilmesi temel amaç olmalıdır.

Bu çerçevede, çalışmalarda katılımcılığın artırılması, eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinleştirilmesi; muhafaza orman alanları ve biyolojik çeşitliliği koruma sahalarının artırılması, rasyonel orman işletmeciliği ile sağlıklı ve yangınlara daha az hassas yeni ormanlar kurma çalışmalarının geliştirilmesi ve çevre kirlenmesinin önlenmesi ile ekoturizmi geliştirici orman peyzajı kriterlerinin uygulanması önem taşımaktadır.

Kadastro çalışmalarına, yangına hassas yöreler ile ağaçlandırma çalışmalarının yoğun olduğu alanlarda öncelik verilmesi; özel orman kurma ve yasalar gereği bazı alanların orman rejimi dışına çıkarılma işlemlerinde de, devlet ormanlarının ekosistem bütünlüğü ile kamu haklarının korunmasına gereken özen gösterilmelidir.

Orman yangınları ile mücadelenin daha etkin yürütülmesi için, idari ve teknik altyapının geliştirilmesi; orman bakım çalışmalarına, sosyal gerçekler dikkate alınarak, planlamadan uygulamaya kadar her türlü önceliğin verilmesi; 12-20 metre olarak uygulanmakta olan yangın emniyet şeritleri tesisinin, orman gerçekleri ve sosyal şartlara bağlı olarak 12-80 metre genişliğinde çıplak ve yeşil şerit olarak şekilde yeniden ele alınması sağlanmalıdır.

Diğer taraftan, kent imar planı da dahil, kent yönetimine ilişkin tüm kararların rant değil insanın huzur ve mutluluğu temel alınarak, kentlilerin aktif katılımıyla alınmalıdır. Kararlar alınmadan ve uygulamaya konulmadan önce, kararlardan etkilenecek kitlelerin

bilgilendirilmesi ve motivasyonuna özel bir önem verilmelidir. Kentlilik bilincinin yaratılması en temel amaç olmalıdır.

Kent ekolojik ilkeler doğrultusunda çok merkezli ve çok bileşenli bir kent olarak planlanmalıdır.

Antalya öncelikle bir Doğu Akdeniz daha sonra bir Akdeniz ve son olarak da bir dünya kenti olarak tanımlanmalıdır. Hiç bir biçimde Antalya'nın Akdeniz ve Akdenizlilik karakteri göz ardı edilmemelidir.

Antalya öncelikli olarak bir yaya ve yürüme kenti olarak geliştirilmeli, çağdaş ve etkin toplu taşıma sistemlerine kavuşturulmalıdır.

Antalya her türden kaynağın (hava, su, toprak, enerji) en verimli kullanıldığı ve her türden atığın en aza indirildiği bir güneş kenti olmalıdır.

Çevre sorunlarına yaklaşımda güzel ve temiz olanın korunmasına öncelik verilmeli, kirlilik ve bozulmuşlukların rehabilitasyonu ikinci planda tutulmalıdır. Sorunları oluşmadan önleyen aktif bir çevre politikası, sorunları çözmeye yönelik pasif bir çevre yaklaşımına tercih edilmelidir. Çevre sorunları, ilgililerin bilgilendirilme ve motivasyonunda sağlanacak başarıyla doğrudan ilgilidir.

Çevresel yaptırımları etkinleştirmek, çevresel kararlara halkın ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımını sağlamak, çevre yönetiminde merkezi idare, yerel yönetimler ve ilgili kuruluşlar arasındaki yetki ve sorumluluğun dağılımını netleştirmek, etkili ve eşgüdüm içinde çalışan bir çevre denetim sistemi geliştirmek üzere Çevre Kanunu'nu yeniden düzenleme çalışmaları ve Çevre Kanunu kapsamında çıkarılmış olan Hava Kalitesinin Korunması, Su Kirliliği Kontrol, Gürültü Kontrol ve Çevre Kirliliğini Önleme Fonu Yönetmeliklerinin revize edilmesine ilişkin çalışmalar sonuçlandırılmalıdır.

Çevresel verilerin toplanması, değerlendirilmesi, veri tabanlarının oluşturulması, bilgiye dönüştürülerek karar alıcılara ve diğer kullanıcılara sunulması ve bilgiye erişimin kolaylaştırılması için ihtiyaç duyulan yasal ve kurumsal düzenlemeler öncelikle ele alınmalıdır.

Yerel yönetimlerin çevre sorunlarını analiz etme ve çözme gücü artırılmalıdır.

ÇED raporlarının amacına uygun düzenlenmesi, hazırlık sürecinde halkın katılımının ve etkinliğinin artırılması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Turizm yatırımlarında olduğu gibi bazı yatırım projelerine imar izni ayrıcalıkları başta olmak üzere çevresel etkileri ikinci plana iten yasal düzenlemelerde gerekli değişiklikler yapılarak, ÇED raporu uygulamalarında etkinlik ve yaygınlık sağlanmalıdır. Devlet işletmelerini de kapsayacak şekilde ÇED raporu amaçlarına aykırı uygulamaların belirlenmesi için etkin bir denetim sistemi kurulmalı, ayrıca devlet işletmelerinin özelleştirilmesi sürecine çevresel sorumlulukların katılması sağlanmalıdır.

Yatırımlara ÇED raporu uygunluğu aranırken, öte yandan mevcut işletmelere yönelik çevre denetim sistemi de aynı titizlikle uygulanmalıdır. Bu Bağlamda, Antalya'da bulunan Ferro-Krom Tesisi ve kum ve çakıl ocakları gibi işletmelerin çevreye olan zararlı etkileri ihmal edilmemelidir.

Katı atık sorunu, öncelikle katı atık miktarı azaltılması hedeflenerek çözümlenmelidir. Bu bağlamda, yeniden kullanılabilen kapları üreten ve kullanan işletmeler, bunun yanısıra kağıt, metal, plastik, cam gibi geri kazanılması mümkün olan katı atıkların kaynağında ayrıştırılması ve geri kazanımı sağlayan işletmeler (ulusal ekonomiye katkıları ile birlikte katı atık miktarının azaltılmasının çevre ve belediye açısından önemi dikkate alınarak) fon kaynaklı düşük krediler ve vergi indirimleri ile teşvik edilmelidir. Katı atıkların kaynağında ayrıştırılması konusunda eğitim projeleri yaygınlaştırılmalıdır.

Diğer taraftan, afetleri önleyici tedbirler geliştirilerek, uygulama ve denetiminde etkinlik artırılmalı, afet sonrası rehabilitasyon çalışmalarında kamunun yükünün azaltılması için konu ile ilgili sigorta sistemi geliştirilmeli, acil afet yardımı konusundamevcut kurumlar günün şartlarına uygun hale getirilmelidir. Bu çerçevede, İl düzeyinde hem sivil savunma organizasyonu yaygınlaştırılmalı hem de sivil savunma birliğine işlerlik kazandırılmalıdır.

Deprem riski en yüksek yörelerden başlanarak, belediyelerin plan ve projelerini deprem riskine göre tanzim etmesinin yanısıra, mevcut yapılar incelenerek, depremlere dayanıklılık dereceleri belirlenmeli ve buna göre gerekli tedbirler alınmalıdır.

Erozyona maruz yörelerde ağaçlandırma ve erozyon önleme tedbirlerine gereken önem verilerek, plan ve projelerde yörenin erozyon riski titizlikle ele alınmalıdır.

Sel felaketleri ve su taşkınları risklerini ve hasarı asgariye indirecek, seddeleme ve drenaj kanalları gibi tedbirler öncelikle ele alınmalıdır.

Orman yangınlarının yansıra deniz kıyısında olası gemi yangınları için de söndürme sistemleri geliştirilmelidir. Diğer taraftan, Antalya Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 1995 yılında kabul ettiği Yangından Koruma Yönetmeliği, alt belediyeler tarafından eksiksiz uygulanması sağlanmalı, örneğin yangın merdiveni mecburiyeti olan binalar başta olmak üzere konuya ilişkin denetimlere süreklilik kazandırılmalıdır.